

แนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1

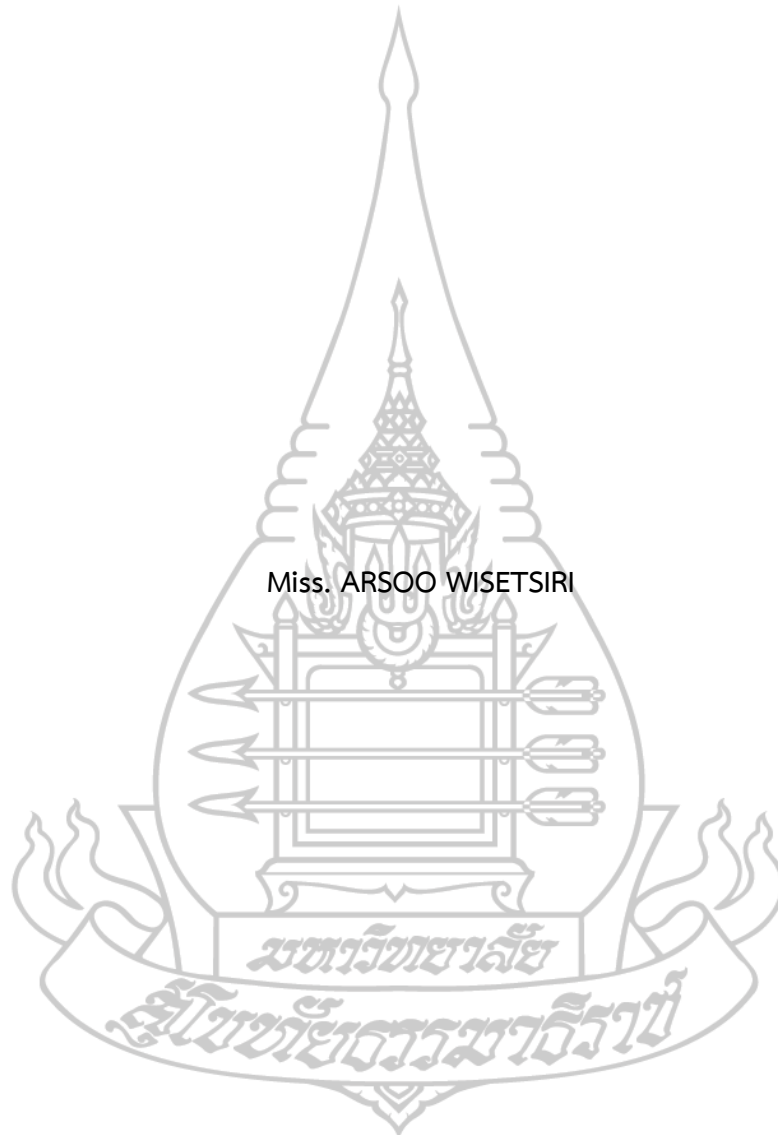

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาบริหารการศึกษา
สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

พ.ศ. 2566

Guidelines for Operational Development of Student Care and Support
Systems in Schools under Mae Hong Son Primary Educational Service

Area Office 1

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Education in Educational Administration
School of Educational Studies Sukhothai Thammathirat Open University

2023

หัวข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ แนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
แม่ฮ่องสอน เขต 1

ชื่อและนามสกุล นางสาวอาซู วิเศษณ์ศิริ

แขนงวิชา / วิชาเอก บริหารการศึกษา

สาขาวิชา ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.สุทธีวรรณ ตันติรจนางค์

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 21 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2567

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุทธีวรรณ ตันติรจนางค์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศจี จิระโร)

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ชื่อการศึกษา คั่นคว่ำอิสระ แนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน
โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1
ผู้ศึกษา นางสาวอาซู วิเศษณ์ศิริ รหัสนักศึกษ 2642300723
ปริญญา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาบริหารการศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.สุทิวรรณ ตันตริจนาวงศ์ ปีการศึกษา 2566

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการดำเนินการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 2) เปรียบเทียบการดำเนินงานระบบดูแล
ช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา และ 3) ศึกษาแนวทางในการพัฒนาการ
ดำเนินการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา แม่ฮ่องสอน
เขต 1

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน
เขต 1 จำนวน 291 คน ได้จากการเปิดตารางของเครจซี่และมอร์แกน และสุ่มแบบชั้นภูมิตามขนาดของ
สถานศึกษา เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่าเกี่ยวกับการดำเนินการระบบ ดูแลช่วยเหลือ
นักเรียน มีค่าความเที่ยงเท่ากับ .97 และแบบสัมภาษณ์แนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ
นักเรียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวน
ทางเดียว การเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีการของฟิชเชอร์ และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1) การดำเนินการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในภาพรวมและรายด้านอยู่ใน
ระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนี้ การรู้จักนักเรียนเป็น
รายบุคคล การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน การป้องกันและช่วยเหลือนักเรียน การส่งต่อนักเรียน และการคัด
กรองนักเรียน 2) การเปรียบเทียบการดำเนินการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา
พบว่า การดำเนินการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในภาพรวมสถานศึกษาขนาดเล็กแตกต่างจากสถานศึกษา
ขนาดกลางและขนาดใหญ่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 และ 3) แนวทางในการพัฒนาระบบดูแล
ช่วยเหลือนักเรียน พบว่า สถานศึกษาควรพัฒนาวิธีการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย มีการวางแผนจัดทำคู่มือจัดอบรม
ให้ความรู้ครู ออกเยี่ยมบ้านนักเรียนทุกภาคเรียน มีการกำหนดเกณฑ์การคัดกรองที่ชัดเจนให้สอดคล้องกับสภาพ
ความเป็นจริง มีการกำหนดโครงการกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนอย่างชัดเจน จัดงบประมาณรองรับเพื่อพัฒนาและ
ส่งเสริมนักเรียน และส่งเสริมให้ครูประจำชั้นประสานงานกับผู้เชี่ยวชาญโดยตรงในการแก้ไขปัญหานักเรียน
จัดทำสรุปบันทึกผลการช่วยเหลือทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา

คำสำคัญ แนวทางการพัฒนา ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประถมศึกษา

Independent Study title: “ Guidelines for Operational Development of Student Care and Support Systems in Schools under Mae Hong Son Primary Educational Service Area Office 1”

Author: “Miss. ARSOO WISETSIRI”; ID: “2642300723”;

Degree: Master of Education (Educational Administration)

Independent Study Advisor: Associate Professor Dr. Suttiwan Tuntirojanawong;

Academic year: 2023

Abstract

The purposes of this research were 1) to study the operation of student care and support systems in schools; 2) to compare the operation of the student care and support system in schools, as classified by school size; and 3) to propose guidelines for operational development of the student care and support systems in schools under Mae Hong Son Primary Educational Service Area Office 1.

The sample consisted of 291 teachers in schools under Mae Hong Son Primary Educational Service Area Office 1, which were determined by Krejcie and Morgan Table and then obtained by stratified random sampling based on school size. The research instruments were a questionnaire on the operation of student care and support systems in schools, with a reliability coefficient of .97, and an interview form on guidelines for the operation of student care and support systems in schools. The data were analyzed using the percentage, mean, standard deviation, one-way ANOVA, Fisher's pairwise comparison method, and content analysis.

The research findings revealed that 1) the overall and each aspect of the operation of student care and support systems in schools were rated at the high level. When considering all specific aspects, they could be ranked based on their rating means from the highest to the lowest as follows: knowing students individually, student promotion and development, student protection and assistance, referring students, and student screening; 2) regarding comparing the operation of the student care and support system classified by the school size, it was found that in the overall operation of the student care and support system, small schools were significantly different from medium and large schools at the .05 level.; and 3) guidelines for operational development of student care and support systems in schools were the following: schools should develop methods for the participation of all parties, having the plan to create a training manual to provide knowledge for teachers, visit students' homes every semester, having clear screening criteria that were consistent with the actual situation, having a clearly defined program of activities to promote students, allocate a budget to support the development and promotion of students, encourage classroom teachers to coordinate directly with experts in resolving student problems, and prepare a summary record of the results of both inside and outside school.

Keywords : Development guideline, Student care and support system, Primary education

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ด้วยความช่วยเหลือ ให้คำแนะนำ แก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ จาก รองศาสตราจารย์ ดร.สุทธีวรรณ ตันติรัตนวงศ์ ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา และประธานกรรมการสอบ รวมทั้ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศจี จิระโร กรรมการสอบ ที่ให้ข้อเสนอแนะ แก้ไขและให้แนวคิดต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์

ขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญ ที่สละเวลาในการตรวจทานแก้ไขข้อบกพร่องของ เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ตรวจทานความถูกต้องของภาษาและพิจารณาความเที่ยงของเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

ขอขอบคุณผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 พร้อมทั้งคณะผู้บริหารสถานศึกษา ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 ทุกท่าน ที่ให้การสนับสนุนและกรุณาตอบแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ ทำให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาท ถ่ายทอดวิชาความรู้ให้ตลอดมา ขอขอบคุณเพื่อนๆ กลุ่มที่ 5 ที่ให้คำแนะนำและให้ความช่วยเหลือเป็นอย่างดีเสมอมา

สุดท้ายนี้ ผู้ศึกษาขอขอบคุณเป็นพิเศษสำหรับความห่วงใยและกำลังใจ จากคุณพ่อ คุณแม่ น้องสาว น้องชายและทุกคนในครอบครัวอันเป็นที่รักยิ่ง ทั้งที่ยังมีชีวิตอยู่และล่วงลับไปแล้ว ที่คอยห่วงใย สนับสนุนการศึกษาเพื่อรอความสำเร็จของผู้ศึกษาและเป็นแรงใจสำคัญจนทำให้การศึกษาครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

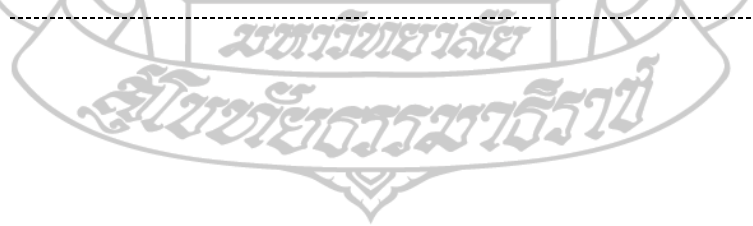
นางสาวอาชู วิเศษณ์ศิริ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	6
สมมติฐานการวิจัย	6
กรอบแนวคิดการวิจัย	7
ขอบเขตการวิจัย	7
นิยามศัพท์เฉพาะ	8
ประโยชน์ที่ได้รับ	10
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	11
แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	11
บริบทของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1	28
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	34
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	44
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	44
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	45
การเก็บรวบรวมข้อมูล	47
การวิเคราะห์ข้อมูล	47
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	49
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	49
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1	51

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา	57
ตอนที่ 4 แนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1	63
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	72
สรุปการวิจัย	72
อภิปรายผล	75
ข้อเสนอแนะ	77
บรรณานุกรม	79
ภาคผนวก	85
ก หนังสือขอความร่วมมือ	86
ข แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เพื่อการศึกษา	92
ค รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ	104
ง การหาคุณภาพเครื่องมือ	107
จ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรม SPSS	116
ประวัติผู้ศึกษา	121

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 3.1	กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา 45
ตารางที่ 3.2	แสดงค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient alpha) ของครอนบาค 47
ตารางที่ 4.1	ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม 49
ตารางที่ 4.2	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนในโรงเรียน โดยภาพรวม 51
ตารางที่ 4.3	ค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 52
ตารางที่ 4.4	ค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านการคัดกรองนักเรียน 53
ตารางที่ 4.5	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน 54
ตารางที่ 4.6	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านการป้องกัน แก้ไขปัญหา และช่วยเหลือนักเรียน 55
ตารางที่ 4.7	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านการส่งต่อนักเรียน 56
ตารางที่ 4.8	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา 57
ตารางที่ 4.9	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วมแบบทางเดียว 58
ตารางที่ 4.10	แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วมแบบทางเดียวจำแนก ตามขนาดสถานศึกษา 59
ตารางที่ 4.11	แสดงผลการเปรียบเทียบรายคู่จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ด้านการคัดกรองนักเรียน 60
ตารางที่ 4.12	แสดงผลการเปรียบเทียบรายคู่จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน 60
ตารางที่ 4.13	แสดงผลการเปรียบเทียบรายคู่จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ด้านการป้องกันและช่วยเหลือนักเรียน 61
ตารางที่ 4.14	แสดงผลการเปรียบเทียบรายคู่จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ด้านการส่งต่อนักเรียน 62

ญ

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย	77
ภาพที่ 2.1 กระบวนการและขั้นตอนของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	33

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มาตรา 6 ได้กำหนดความมุ่งหมายและหลักการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และมาตรา 22 แนวการจัดการศึกษายังให้ความสำคัญแก่ผู้เรียนทุกคน โดยยึดหลักว่าทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพรวมทั้งในการจัดการศึกษาต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา ซึ่งเรื่องหนึ่งที่กำหนดให้ดำเนินการคือ เรื่องความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข ทั้งนี้ในการจัดกระบวนการเรียนให้คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ให้ผู้เรียนรู้จักประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา ให้รู้จักคิดเป็น ทำเป็น รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา อีกทั้งมีการประสานความร่วมมือกับบิดา มารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อการพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ นอกจากนี้จะดำเนินการด้วยการส่งเสริม สนับสนุนผู้เรียนแล้ว การป้องกันและช่วยเหลือในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนก็นับว่าเป็นเรื่องสำคัญและมีความจำเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากสภาพสังคมมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

ปัจจุบันสังคมมีการเปลี่ยนแปลงขึ้นมากมายหลากหลายด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม รวมถึงเทคโนโลยี การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวส่งผลให้มีการแข่งขันที่สูงขึ้น เพื่อให้ได้มาซึ่งบุคคลที่มีความสามารถและมีประสิทธิภาพมาสร้างความเจริญก้าวหน้าให้กับสังคม ซึ่งสังคมที่จะมีความเจริญนั้นล้วนแต่มีการศึกษาเป็นรากฐานที่แข็งแกร่ง เหมือนดังคำขวัญที่ว่า “รากฐานของดีคืออิฐ รากฐานของชีวิตคือการศึกษา” ความหมายนั้นบ่งบอกได้ว่าการศึกษานั้นสำคัญเพียงใด ซึ่งการศึกษาเป็นสิ่งที่จะช่วยพัฒนาบุคคลให้มีความเจริญก้าวหน้าและอยู่ร่วมกับสังคมได้อย่างมีความสุข สำหรับสังคมของประเทศไทยเรานั้น ถือได้ว่าเป็นสังคมที่มีการศึกษาเป็นพื้นฐานช่วยพัฒนาประเทศ ประเทศไทยเรานั้นจึงได้มีการปรับปรุงมาตรฐานการศึกษาของประเทศ เพื่อให้ประชาชนได้รับการศึกษาที่ดีขึ้น และเพื่อเป็นฐานที่แข็งแกร่งของประเทศ จะเห็นได้ชัดเจนว่าลำดับขั้นของการพัฒนาเริ่มต้นที่การศึกษา

เป็นอันดับแรก คือ การศึกษาพัฒนาคน กลุ่มคนที่มีการศึกษาพัฒนาประเทศ กลุ่มประเทศพัฒนา ความเจริญของมวลมนุษยชาติ ทั้งทางด้านการศึกษาเล่าเรียน รวมถึงการประกอบอาชีพ ดังนั้น การศึกษาซึ่งเป็นรากฐานสำคัญของชีวิตจึงต้องได้รับการพัฒนาให้เข้ากับสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลง ผู้เรียนต้องรู้จักนำความรู้ใหม่ที่ได้รับมาจัดระบบให้สอดคล้องกับวิถีชีวิต แต่เนื่องจากสังคมนั้นยังเป็น สังคมที่มีความแตกต่างสูง มีทั้งคนเมืองที่ฐานะร่ำรวยสามารถสนับสนุนลูกๆ ได้อย่างไม่ขาด แต่ใน ขณะเดียวกันก็ยังมีกลุ่มที่อาศัยอยู่ในถิ่นทุรกันดาร บนภูเขาสูง ซึ่งประชากรส่วนใหญ่นั้นเป็นกลุ่มชาติ พันธ์ที่มีความหลากหลายและมีฐานะยากจน ขาดแคลนปัจจัยหลายๆอย่างที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต จึงเป็นสาเหตุให้ประชากรในพื้นที่ดังกล่าวยังขาดโอกาสและเกิดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาและ คุณภาพชีวิต นอกจากนี้สภาพสังคมในยุคโลกาภิวัตน์ที่มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ทำให้ วัฒนธรรมต่างประเทศได้เข้ามามีอิทธิพลต่อ สังคมไทย เด็กเยาวชนซึมซับแนวคิดและกระแสนิยม บางอย่างเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในวิถีชีวิต ซึ่งบางอย่าง เป็นสิ่งที่ไม่เหมาะสมกับสภาพสังคมไทย ทำให้ เกิดปัญหาต่างๆ ขึ้นมาที่ส่งผลกระทบต่อตัวเด็กเยาวชน ทำให้มีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมตามวัยและ ต้องเผชิญกับสถานการณ์ที่เป็นอันตรายต่อชีวิต เช่น ปัญหา การดื่มสุรา บุหรี่ ยาเสพติด การพนัน การติดเกม การมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร การตั้งครรภ์ในวัยรุ่น การตกเป็นเหยื่อการบริโภควัตถุ นิยม การใช้ความรุนแรง การทะเลาะวิวาท เป็นต้น นอกจากนี้สถาบัน ครอบครัวซึ่งเป็นหน่วยที่เล็ก ที่สุด แต่มีความสำคัญมากที่สุดก็มีการเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพสังคมและ เศรษฐกิจ พ่อแม่ต้องไป ทำงานหาเลี้ยงครอบครัว ไม่มีเวลาอบรมสั่งสอนดูแลลูกอย่างใกล้ชิด ทำให้เด็กๆ เรียนรู้ชีวิตด้วย ตนเองจากสังคมนอกบ้าน และอาจถูกชักจูงไปในทางที่เสื่อมเสีย ซึ่งสิ่งเหล่านี้ล้วนส่งผลกระทบต่อ ครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติถึงแม้ว่ารัฐบาลโดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะมีกฎหมายหรือ ระเบียบต่างๆ เป็นเครื่องมือในการพัฒนาและส่งเสริมเด็กและเยาวชนในด้านต่างๆ รวมทั้งมีนโยบาย หรือโครงการเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาเด็กและเยาวชนแล้วก็ตาม แต่เด็กเยาวชนของไทยจำนวนไม่ น้อยยังคงเผชิญกับปัญหาดังกล่าวและยังหาทางออกไม่ได้ (ที่มิเฉพาะกิจสำนักประชาสัมพันธ์ , ออนไลน์) ดังนั้น การจัดการศึกษาจึงควรมองให้เห็นถึงปัญหารอบด้าน เพื่อสร้างโอกาส ความเสมอ ภาคและลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาให้กับผู้เรียนในพื้นที่ที่ได้รับการศึกษาหลากหลายรูปแบบ ตามบริบทที่ตั้งของโรงเรียน การที่จะพัฒนานักเรียนให้เป็นบุคคลที่มีความรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงให้ มีคุณภาพทั้งทางด้านร่างกายจิตใจสติปัญญาความสามารถมีคุณธรรมจริยธรรมมีคุณลักษณะที่ พึงประสงค์ของสังคมและสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุขโดยผ่านกระบวนการทาง การศึกษานั้นจะต้องดำเนินการส่งเสริมสนับสนุนป้องกันแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ผ่านระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียน

ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จัดเป็นกระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่าง มีขั้นตอนเป็นระบบ พร้อมด้วยวิธีการและเครื่องมือ ที่มีระบบการทำงานที่ชัดเจน โดยมีครูที่ปรึกษา

เป็นบุคลากรหลักในการ ดำเนินงานดังกล่าว และมีการประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับครูที่เกี่ยวข้อง หรือบุคคลภายนอกรวมทั้ง การสนับสนุนส่งเสริมจากทางโรงเรียน การดูแลช่วยเหลือ การส่งเสริม การป้องกันและการแก้ไขปัญหา โดยมี วิธีการและเครื่องมือสำหรับครูที่ปรึกษาและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้ในการดำเนินงานพัฒนานักเรียนให้มี คุณภาพ มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และมีชีวิตที่ปราศจากสารเสพติดทุกชนิด (กระบวนการที่จะทำให้ผู้เรียน ได้รู้จักและเข้าใจตนเอง มีแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงตนเอง รวมทั้งให้ครูได้รู้จักผู้เรียนมากขึ้น สามารถส่งเสริมและป้องกันปัญหาของผู้เรียนไม่ว่าจะเป็นกลุ่มปกติและกลุ่มพิเศษ และระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ว่าเป็นกระบวนการให้ความช่วยเหลือนักเรียน ให้ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ตามอัตภาพของตน เพื่อให้นักเรียนสามารถปรับตัวได้ดี นักเรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่พึงประสงค์มากขึ้น นักเรียนรู้จักยอมรับและเข้าใจผู้อื่นมากขึ้นและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน (นัฏพันธ์ ดิศเจริญ, 2565)

กระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอน พร้อมด้วยวิธีการและเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจนโดยครูที่ ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงานดังกล่าว และมีประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับครูที่เกี่ยวข้อง หรือบุคคลภายนอก รวมทั้งการสนับสนุนส่งเสริมจากทางโรงเรียน การดูแลช่วยเหลือ จึงหมายถึง การส่งเสริม การป้องกัน และการแก้ไขปัญหา โดยมีวิธีการและเครื่องมือสำหรับครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษาและบุคลากร ที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้ในการดำเนินงานพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์และปลอดภัยจากสารเสพติด และระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง กระบวนการดำเนินงานที่มุ่งให้การคุ้มครอง ป้องกัน ดูแล แก้ไข ให้ความช่วยเหลือ และส่งเสริมพัฒนาศักยภาพนักเรียน อย่างมีแบบแผนและมีขั้นตอนที่ชัดเจน โดยครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงานร่วมกับบุคลากรทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน เพื่อให้ นักเรียนเป็น คนเก่ง คนดี มีความสุข มีสมรรถนะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีทักษะชีวิต มีภูมิคุ้มกันอย่างเหมาะสม เพียงพอต่อการดำรงชีวิตให้อยู่รอดปลอดภัยจากสภาวะวิกฤตต่างๆ ได้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2559)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กล่าวว่า การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีหลักที่เป็นหัวใจของการดำเนินงาน 5 กิจกรรม ได้แก่ 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) การคัดกรองนักเรียน 3) การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน 4) การป้องกันช่วยเหลือและแก้ไขนักเรียน 5) การส่งต่อนักเรียน (กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข, 2552) โดยระบบดูแลเพื่อช่วยเหลือนักเรียนนี้เป็นโครงการใหม่ที่เกิดจากการตระหนัก ในปัญหาของกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุขเกี่ยวกับปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับนักเรียน โดยเฉพาะนักเรียนที่อยู่ในระหว่างวัยรุ่นในการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนนั้น กรมสุขภาพจิตได้ระบุถึงความสำคัญและความ เป็นมาของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนว่าเป็นไปเพื่อพัฒนานักเรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพทั้ง

ด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความสามารถ มีคุณธรรมจริยธรรมและมีวิถีชีวิตที่เป็นสุขตามที่สังคมมุ่งหวัง โดยผ่านกระบวนการทางการศึกษานั้น นอกจากจะดำเนินการด้วยการส่งเสริมสนับสนุนนักเรียนแล้วการป้องกันและช่วยเหลือแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับนักเรียนก็เป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่งของการพัฒนา ทั้งนี้เนื่องจากสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างมากทั้งด้านการสื่อสารเทคโนโลยีต่างๆ ซึ่งนอกจากจะส่งผลกระทบต่อผู้คนเชิงบวกแล้วในเชิงลบก็มีปรากฏเช่นกัน ซึ่งมีปัญหาด้านต่างๆ ดังนี้ ด้านเศรษฐกิจ ปัญหาการระบาดของสารเสพติด ปัญหาการแข่งขันในรูปแบบต่างๆ ปัญหาครอบครัวซึ่งก่อให้เกิดความทุกข์ ความวิตกกังวล ความเครียด มีการปรับตัวที่ไม่เหมาะสมหรืออื่นๆ ที่เป็นผลต่อสุขภาพจิตและสุขภาพกายของทุกคนที่เกี่ยวข้อง ดังนั้นจึงจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือในการพัฒนาจากทุกฝ่ายทุกคน โดยเฉพาะครูทุกท่านในโรงเรียนซึ่งเป็นที่ปรึกษาจะเป็นหลักสำคัญในการดำเนินการต่างๆ ตามระบบเพื่อช่วยเหลือนักเรียนในความดูแลของตนเองด้วยความรักและเมตตาที่มีต่อศิษย์ จากรายงานของกรมสุขภาพจิต พบว่า ปัญหาของเยาวชนในโรงเรียน มีความเสี่ยงต่อการเกิดปัญหาสุขภาพจิตที่แสดงออกมาในลักษณะต่าง ๆ เช่นปัญหาทางอารมณ์ มีอาการซึมเศร้าท้อแท้และหาทางออกด้วยการฆ่าตัวตาย (กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข, 2552) กรมสุขภาพจิตและสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จึงตระหนักถึงความสำคัญที่จะต้องมีการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อให้มีกระบวนการทำงานเป็นระบบที่มีความชัดเจน มีการประสานความร่วมมือของผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกโรงเรียน รวมทั้งวิธีการ กิจกรรมและเครื่องมือต่างๆ ที่มีคุณภาพในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอันจะส่งผลให้ระบบการดูแลช่วยเหลือประสบความสำเร็จ (กรมสุขภาพจิตกระทรวงสาธารณสุข, 2554) ได้กำหนดหลักการดำเนินงานของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนไว้ 5 ขั้นตอน ประกอบด้วย ขั้นตอนที่ 1 การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้วยความแตกต่างของนักเรียนแต่ละคนที่มีพื้นฐานความเป็นมาที่ไม่เหมือนกันหล่อหลอมให้เกิดพฤติกรรมหลากหลายรูปแบบ ทั้งด้านบวกและด้านลบ การรู้จักข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียน จึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้ครูที่ปรึกษามีความเข้าใจนักเรียนมากขึ้น สามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อนำไปสู่ขั้นตอนที่ 2 การคัดกรองนักเรียน ซึ่งเป็นประโยชน์ในการส่งเสริมการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนได้อย่างถูกต้อง เมื่อรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลแล้วจะต้องมีการคัดกรองนักเรียน เพื่อจัดกลุ่มนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่กลุ่มปกติคือ นักเรียนที่ได้รับการวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียนแล้วอยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มปกติ อีกกลุ่มคือ กลุ่มเสี่ยง เป็นนักเรียนที่จัดอยู่ในกลุ่มเสี่ยงตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียน และกลุ่มที่มีปัญหาคือ นักเรียนที่จัดอยู่ในกลุ่มมีปัญหาตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียน ขั้นตอนที่ 3 การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน เป็นการสนับสนุนให้นักเรียนทุกคนที่อยู่ในความดูแลของครูที่ปรึกษาให้มีคุณภาพมากขึ้นและมีความภาคภูมิใจในทุก ๆ ด้าน เมื่อมีการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน ก็จะนำไปสู่ขั้นตอนที่ 4 การป้องกันและช่วยเหลือนักเรียน โดยมีการดูแลนักเรียนอย่างใกล้ชิดและหาวิธีการป้องกันแก้ไขอย่างจริงจัง และขั้นตอนสุดท้ายของการดำเนินงานของระบบ

ดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือ การส่งต่อนักเรียนให้ผู้เชี่ยวชาญ โดยมีการส่งต่อ 2 รูปแบบ ได้แก่รูปแบบแรก คือ การส่งต่อภายใน ครูที่ปรึกษาส่งต่อไปยังครูที่สามารถให้การช่วยเหลือนักเรียนได้แต่ก็ขึ้นอยู่กับลักษณะปัญหา เช่น ครูแนะแนว ครูพยาบาล ครูประจำวิชา หรือครูฝ่ายปกครอง เป็นต้น และรูปแบบที่สอง คือการส่งต่อภายนอกเช่น ครูแนะแนวหรือครูฝ่ายปกครองเป็นผู้ดำเนินการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญภายนอก การส่งต่อภายใน หากส่งต่อไปยังครูแนะแนวหรือครูฝ่ายปกครองควรจะเป็นการแก้ไขปัญหาที่ยากต่อการช่วยเหลือของครูที่ปรึกษา เช่น ปัญหาเกี่ยวกับจิตใจความรู้สึก ปัญหาพฤติกรรมที่ซับซ้อนหรือรุนแรง เป็นต้น ครูที่รับต่อต้องมีการช่วยเหลืออย่างเป็นระบบ และประสานการทำงานกับผู้เกี่ยวข้อง เพื่อการช่วยเหลือที่มีประสิทธิภาพ แต่หากเกิดกรณีที่ยากต่อการช่วยเหลืออีกก็ต้องส่งต่อผู้เชี่ยวชาญภายนอก ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนจึงเป็นระบบที่ส่งผลให้ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนเป็นไปด้วยดีการดำเนินงานสะดวกขึ้นนักเรียนได้รับการป้องกันและแก้ไขปัญหาได้ดีขึ้น แต่เนื่องจากบุคลากรที่เกี่ยวข้องยังขาดทักษะกระบวนการในระบบงานดูแลช่วยเหลือนักเรียน และมีแนวทางปฏิบัติที่ไม่ชัดเจนและไม่ไปในทิศทางเดียวกันของสถานศึกษา ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นซึ่งภายในสถานศึกษาทั้งตัวครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องยังขาดทักษะและความรู้ความชำนาญในงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนทั้ง 5 ด้านอย่างมากซึ่งส่งผลให้ปัญหาของนักเรียนแก้ไขได้ไม่ตรงจุด อาจส่งผลให้ผู้เรียนบางส่วนนั้นหลุดออกจากระบบการศึกษาไปในภายภาคหน้าได้ และขาดแนวทางแก้ไขที่เป็นระบบตลอดจนพัฒนางานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้เกิดประสิทธิภาพมีประสิทธิผลที่ดี

ปัจจุบันโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 มีจำนวน 131 โรงเรียน เมื่อมีจำนวนมากปัญหาในเรื่องคุณภาพการจัดการศึกษาจึงมีหลากหลาย มีทั้งที่เป็นที่ยอมรับของผู้ปกครอง อีกทั้งส่วนหนึ่งยังด้อยไม่สามารถปรับปรุงพัฒนาให้อยู่ในระดับดีได้ ซึ่งแต่ละแห่งมีปรัชญาและนโยบายตลอดจนกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแตกต่างกันตามสภาพความพร้อม และความรู้ความสามารถของผู้เกี่ยวข้องกับสถานศึกษานั้นๆ เพื่อการประสานประโยชน์โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาผู้เรียน ซึ่งเป็นอนาคตของชาติให้เป็นผู้มีคุณภาพได้มาตรฐานสูง ในขณะที่เดียวกันก็ต้องพัฒนาคนให้มีความสุข มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกาย อารมณ์ และจิตใจ ทั้งยังต้องไม่ละทิ้งความเป็นไทย จิตสำนึกและความรับผิดชอบทั้งต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม จึงนับว่าเป็นการทำทนายอย่างยิ่ง ยิ่งไปกว่านั้นด้วยทางโรงเรียนบางส่วนอยู่ในถิ่นทุรกันดาร บนพื้นที่สูง ห่างไกลตัวเมือง ผู้เรียนส่วนใหญ่มีฐานะยากจน ขาดแคลนปัจจัยหลายๆอย่างที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต บางส่วนไม่ได้อาศัยอยู่กับบิดมารดา เนื่องจากบิดมารดาต้องไปทำงานต่างจังหวัด ผู้เรียนจึงขาดการดูแลเอาใจใส่ อีกทั้งผู้เรียนส่วนใหญ่เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ มีความหลากหลายทางชนเผ่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่ไม่เข้าใจระบบการศึกษา จึงเห็นความสำคัญของการศึกษาค่อนข้างน้อย ส่งผลให้ผู้เรียนขาดแรงจูงใจในการศึกษาเล่าเรียน จึงอาจเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาคุณภาพชีวิตตามมา รวมถึงปัญหาชู้สาว การ

ทะเลาะวิวาท การแข่งขันกันในรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งก่อให้เกิดความทุกข์ความวิตกกังวลความเครียด การปรับตัวที่ไม่เหมาะสมนั้นเป็นผลเสียต่อสุขภาพกายและสุขภาพจิตของผู้เรียน ระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนจึงเป็นระบบหนึ่งที่จะช่วยในการแก้ปัญหาให้นักเรียนดังกล่าว

จากความสำคัญข้างต้นและจากสรุปรายงานการเยี่ยมบ้านนักเรียน ภาคเรียนที่ 1 ปี การศึกษา 2566 พบว่า ผู้เรียนมีปัญหาในด้านต่างๆ รวมถึงพฤติกรรมเสี่ยงต่างๆคิดเป็นร้อยละ 60 ผู้วิจัยจึงเห็นว่าหากการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 มีการดำเนินงานอย่างเป็นระบบตามกรอบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนแล้วจะมีผลให้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษามีประสิทธิภาพก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน โรงเรียนและชุมชน ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการศึกษาแนวทางการพัฒนาการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 ซึ่งผลที่ได้จากการทำวิจัยจะช่วยให้ทั้งผู้บริหาร ครู และนักเรียนสามารถแก้ปัญหาและดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณภาพต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

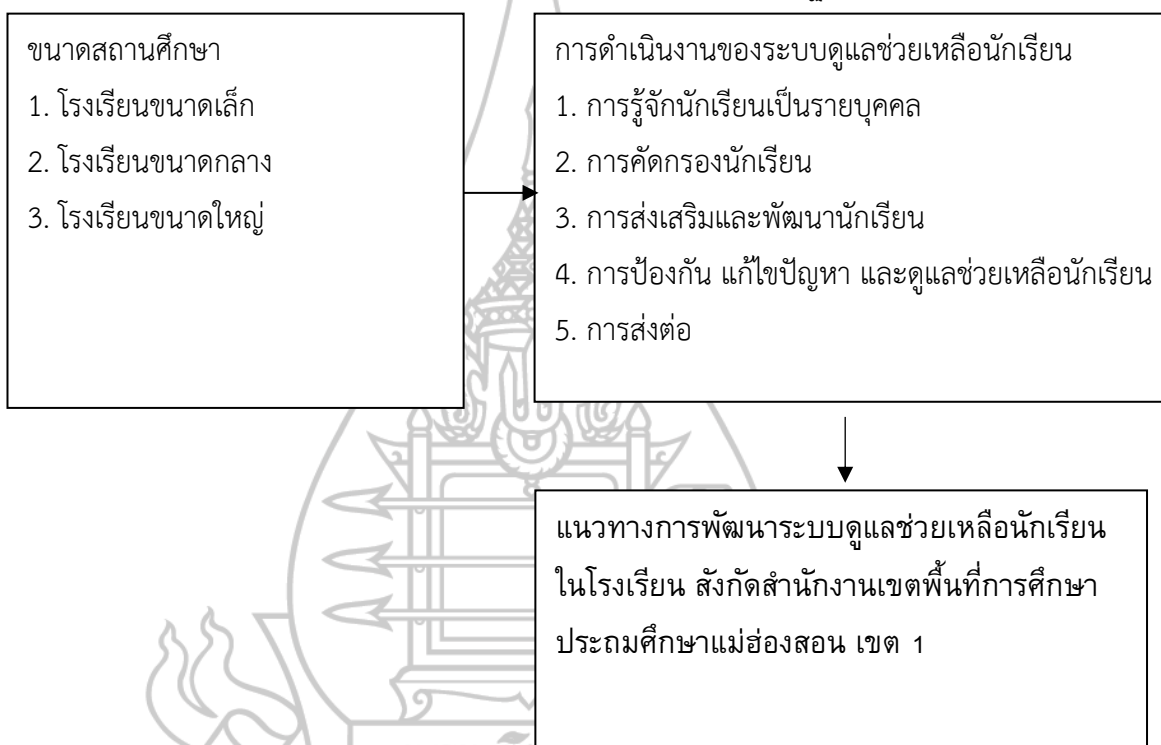
- 2.1 เพื่อศึกษาการดำเนินการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1
- 2.2 เพื่อเปรียบเทียบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา
- 2.3 เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1

3. สมมติฐานการวิจัย

การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 แตกต่างกันตามขนาดสถานศึกษา

4. กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักการดำเนินงานของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน การพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ได้กำหนดไว้ 5 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ขั้นตอนที่ 2 การคัดกรองนักเรียน ขั้นตอนที่ 3 การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน ขั้นตอนที่ 4 การป้องกัน แก้ไขปัญหา และดูแลช่วยเหลือนักเรียน ขั้นตอนที่ 5 การส่งต่อ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2559)

ภาพที่ 1.1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

5. ขอบเขตการวิจัย

การวิจัย เรื่อง แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 มีขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

5.1 ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 จำนวน 1,200 คน

5.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 ตามแนวคิดของสำนักงานสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน การพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ได้กำหนดไว้ 5 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ขั้นตอนที่ 2 การคัดกรองนักเรียน ขั้นตอนที่ 3 การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน ขั้นตอนที่ 4 การป้องกัน แก้ไขปัญหา และดูแลช่วยเหลือนักเรียน ขั้นตอนที่ 5 การส่งต่อ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2559)

5.3 ขอบเขตด้านพื้นที่

สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1

5.4 ขอบเขตด้านเวลา

ระยะเวลาในการดำเนินการ ปีการศึกษา 2566

5.5 ขอบเขตด้านตัวแปรที่ศึกษา

5.5.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ขนาดของโรงเรียนตามเกณฑ์สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

- 1) โรงเรียนขนาดเล็กมีนักเรียนตั้งแต่ 119 คนลงมา
- 2) โรงเรียนขนาดกลางมีนักเรียนตั้งแต่ 120-719 คน
- 3) โรงเรียนขนาดใหญ่มีนักเรียนตั้งแต่ 720 - 1,679 คน

5.5.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย

- 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล
- 2) การคัดกรองนักเรียน
- 3) การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน
- 4) การป้องกัน แก้ไขปัญหา และดูแลช่วยเหลือนักเรียน
- 5) การส่งต่อ

6. นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้วนำมาเป็นนิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

6.1 ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง กระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่เป็นระบบแบบแผน มีขั้นตอนในการดำเนินงานชัดเจน โดยมีครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษาเป็นบุคคลหลักร่วมกับบุคลากรทุกฝ่ายทั้งในและนอกสถานศึกษาในการส่งเสริมป้องกันแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นกับนักเรียนและให้นักเรียนมีคุณภาพชีวิตที่ดีอยู่ในสังคมได้อย่างเข้มแข็งและปลอดภัย

6.1.1 การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล หมายถึง การรวบรวมข้อมูลนักเรียนรายบุคคล ประกอบด้วยประวัติส่วนตัว ประวัติการศึกษา ข้อมูลด้านสุขภาพ ความสามารถพิเศษ โดยวิธีการต่างๆ ในการเก็บข้อมูล ซึ่งมีการบันทึกและจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ เพื่อนำไปใช้กับนักเรียนแต่ละคนได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

6.1.2 การคัดกรองนักเรียน หมายถึง การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยการกำหนดเกณฑ์การจัดกลุ่มนักเรียน ซึ่งทางคณะครูมีการประชุมทำข้อตกลงเกี่ยวกับการจัดกลุ่มนักเรียนให้ชัดเจน และเป็นที่ยอมรับของคณะครู แล้วนำผลที่ได้มาจำแนกตามเกณฑ์การคัดกรองที่สถานศึกษาจัดขึ้น เพื่อให้คำปรึกษาและช่วยเหลือได้อย่างตรงเป้าหมาย

6.1.3 การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน หมายถึง การจัดกิจกรรมโดยครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษาให้มีความสอดคล้องกับพฤติกรรมของนักเรียนและนโยบายของสถานศึกษา โดยใช้วิธีการและเครื่องมือที่หลากหลายและเหมาะสม มีความต่อเนื่องในการดำเนินกิจกรรมเพื่อสนับสนุนให้นักเรียนได้รับการพัฒนาให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพ สามารถพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ

6.1.4 การป้องกันและแก้ไขปัญหา หมายถึง การดูแลช่วยเหลือนักเรียนในกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหาอย่างใกล้ชิด โดยครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษามีความเข้าใจปัญหาของนักเรียนอย่างแท้จริง ตระหนักและเห็นคุณค่าในการป้องกันและแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับนักเรียนด้วยวิธีการที่เหมาะสมและสอดคล้องกับลักษณะของสภาพปัญหาของนักเรียนเป็นรายบุคคล

6.1.5 การส่งต่อนักเรียน หมายถึง การดำเนินการส่งต่อนักเรียนที่มีปัญหาบางประการที่ครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษา หรือโรงเรียนไม่สามารถแก้ไขปัญหาหรือให้ความช่วยเหลือที่ถูกต้องเหมาะสมให้ไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านเพื่อให้ปัญหาของนักเรียนได้รับการช่วยเหลือที่ถูกต้องและรวดเร็ว โดยมีการบันทึกผลการช่วยเหลือ การส่งต่อนักเรียนภายในและภายนอกสถานศึกษา การติดตามผลการส่งต่อนักเรียน และสรุปผลการส่งต่อนักเรียนไว้เป็นหลักฐานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

6.2 ผู้บริหาร หมายถึง ผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1

6.3 ครูประจำชั้น หมายถึง ผู้ดำเนินการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1

6.4 ขนาดของสถานศึกษา หมายถึง สภาพทางกายภาพของสถานศึกษาที่กำหนดตามจำนวนนักเรียนทั้งหมดที่กำลังศึกษาอยู่ในสถานศึกษาในปีการศึกษา 2552 ตามเกณฑ์การแบ่งขนาดโรงเรียนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ แบ่ง สถานศึกษาเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่

6.4.1 โรงเรียนขนาดเล็กมีนักเรียนตั้งแต่ 119 คนลงมา

6.4.2 โรงเรียนขนาดกลางมีนักเรียนตั้งแต่ 120-719 คน

6.4.3 โรงเรียนขนาดใหญ่มีนักเรียนตั้งแต่ 720 – 1,679 คน

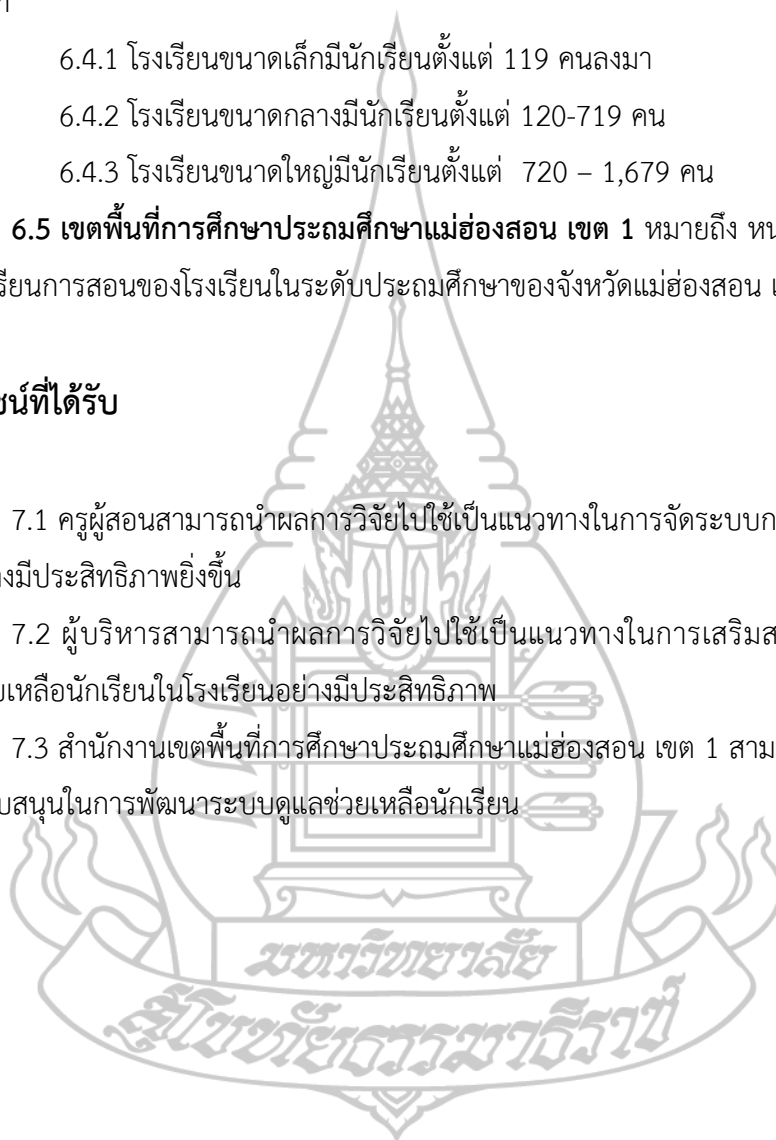
6.5 เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 หมายถึง หน่วยงานที่ควบคุมการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนในระดับประถมศึกษาของจังหวัดแม่ฮ่องสอน เขต 1

7. ประโยชน์ที่ได้รับ

7.1 ครูผู้สอนสามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

7.2 ผู้บริหารสามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการเสริมสร้างการจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

7.3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางสนับสนุนในการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 โดยมีกรอบวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
 - 1.1 ความหมายของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
 - 1.2 ความสำคัญของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
 - 1.3 การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
 - 1.3.1 การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล
 - 1.3.2 การคัดกรองนักเรียน
 - 1.3.3 การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน
 - 1.3.4 การป้องกันและช่วยเหลือนักเรียน
 - 1.3.5 การส่งต่อนักเรียน
2. บริบทของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอนเขต 1
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 3.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 3.2 งานวิจัยต่างประเทศ

1. แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

1.1 ความหมายของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

มีนักวิชาการและนักการศึกษาได้ให้แนวคิดและความหมายของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนไว้หลายท่านผู้วิจัยได้ศึกษาและรวบรวมไว้ดังนี้

กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข (2554) ให้ความหมายว่า ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นกระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอนพร้อมด้วยวิธีการและเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจนโดยมีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินการดังกล่าวและมีการประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับครูที่เกี่ยวข้องหรือบุคคลภายนอก รวมทั้งการสนับสนุนส่งเสริม

จากโรงเรียน และการดูแลช่วยเหลือนักเรียนหมายถึง การส่งเสริม การป้องกัน และการแก้ไขปัญหา โดยมีวิธีการและเครื่องมือสำหรับครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษาและบุคลากรที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้ในการดำเนินงานพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์และปลอดภัยจากสารเสพติด

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ (2559)

ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง กระบวนการดำเนินงานที่มุ่งให้การคุ้มครอง ป้องกัน ดูแล แก้ไข ให้ความช่วยเหลือ และส่งเสริมพัฒนาศักยภาพนักเรียน อย่างมีแบบแผนและมีขั้นตอนที่ชัดเจน โดยครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงานร่วมกับบุคลากรทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน เพื่อให้นักเรียนเป็นคนเก่ง คนดีมีความสุข มีสมรรถนะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีทักษะชีวิต มีภูมิคุ้มกันอย่างเหมาะสม เพียงพอต่อการดำรงชีวิตให้อยู่รอดปลอดภัยจากสภาวะวิกฤตต่างๆ ได้

นันทพันธ์ ดิศเจริญ (2565) กล่าวว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนนั้น หมายถึง กระบวนการส่งเสริมป้องกันช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาของนักเรียน อย่างมีระบบและมีประสิทธิภาพ มีการประสานงาน ประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับครูและผู้เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอก สถานศึกษาด้วยวิธีการและเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพ มีขั้นตอนชัดเจน มีคุณภาพ มีมาตรฐานและมี หลักฐานการดำเนินงานสามารถตรวจสอบได้

ปิยะพร บ่อมเกษตร (2559) กล่าวว่า ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง กระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอน มีวิธีการ และเครื่องมือที่ชัดเจน มี มาตรฐาน คุณภาพ ซึ่งกระบวนการดำเนินงานหลักประกอบไปด้วย การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียนการป้องกันและแก้ไขปัญหา การพัฒนาและส่งเสริมนักเรียน และการส่งต่อ

แดนไพโร สีมาคาม (2564) กล่าวว่า ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง กระบวนการดำเนินงานช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ มีขั้นตอน มีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลัก ในการดำเนินงานร่วมกับบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา มีวิธีการ เครื่องมือที่ชัดเจน และมาตรฐานคุณภาพ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อป้องกันและแก้ปัญหานักเรียน รวมทั้งการส่งเสริมพัฒนานักเรียนให้ดีขึ้นและสามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

เทิดศักดิ์ ยะยอง (2562) กล่าวว่า ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง กระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอน พร้อมด้วยวิธีการและเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจน โดยมีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงานดังกล่าวและมีการประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับครูที่เกี่ยวข้องหรือบุคคลภายนอกรวมทั้งการสนับสนุน ส่งเสริมจากโรงเรียน

ลัดดาวัลย์ โคตรพิมพ์ (2564) กล่าวว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง การ ส่งเสริม การป้องกัน และการแก้ไขปัญหา โดยมีวิธีการและเครื่องมือสำหรับครูที่ปรึกษาและบุคลากร ที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้ในการดำเนินงานพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีภูมิคุ้มกันทางจิตใจ ที่เข้มแข็ง มีคุณภาพชีวิตที่ดีมีทักษะการดำรงชีวิต และรอดพ้นจากวิกฤติทั้งปวง รวมทั้งปลอดภัยจาก

สารเสพติด องค์ประกอบระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5 ประการ ได้แก่ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน การป้องกันและช่วยเหลือนักเรียน และการส่งต่อนักเรียน

นุรมาน พิทักษ์สุขสันต์ (2564) กล่าวว่า ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง กระบวนการดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอนพร้อมด้วยวิธีการและเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจน โดยมีครูที่ปรึกษาและบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ร่วมกันเข้าไปแก้ไขปัญหาของผู้เรียนให้สอดคล้องกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีการพัฒนาตนเองแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อใช้ในการดำเนินงานพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์

ฤทธิธิชัย ภู่อ่างค์ (2564) กล่าวว่า ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง กระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบมีขั้นตอน ใช้เครื่องมือการทำงานที่ชัดเจน ได้แก่การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมพัฒนานักเรียน การป้องกัน และแก้ไขปัญหาให้นักเรียนและการส่งต่อนักเรียน

ปรมาภรณ์ สุนธิ (2560) กล่าวว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง กระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่เป็นระบบแบบแผนมีขั้นตอนในการดำเนินงานโดยมีครูที่ปรึกษาเป็นบุคคลหลักร่วมกับบุคลากรทุกฝ่ายทั้งในและนอกสถานศึกษาในการส่งเสริมป้องกันแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นกับนักเรียนและให้นักเรียนมีคุณภาพชีวิตที่ดีอยู่ในสังคมได้อย่างเข้มแข็งและปลอดภัย

สรุปได้ว่า ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบมีขั้นตอน ใช้เครื่องมือที่ชัดเจน เพื่อการส่งเสริม ป้องกัน และการแก้ไขปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพให้สอดคล้องกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีการพัฒนาตนเอง ซึ่งกระบวนการดำเนินงานหลัก 5 ประการ ได้แก่ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน การป้องกันและช่วยเหลือนักเรียน และการส่งต่อนักเรียน

1.2 ความสำคัญของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

นิษฐา กลิ่นเอี่ยม (2561) ได้ให้ความสำคัญการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนจึงมีคุณค่าและความจำเป็นอย่างยิ่งที่สถานศึกษาจะต้องนำไปปฏิบัติให้เกิดผลกับผู้เรียนให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างเป็นระบบ ต่อเนื่อง และยั่งยืนโดยมีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลัก ในการดำเนินการและมีการประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับครูที่เกี่ยวข้อง หรือบุคลากรภายนอก รวมทั้งการสนับสนุนส่งเสริมจากโรงเรียน ซึ่งการดูแลช่วยเหลือนักเรียนรวมหมายถึงความถึงการส่งเสริม การป้องกัน และการแก้ไขปัญหา โดยวิธีการและเครื่องมือสำหรับครูประจำชั้นและครูที่ปรึกษาและ

บุคลากรที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้ในการดำเนินงานพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์และปลอดภัย จากสารเสพติด

เท็ดคักดี ยะยอง (2562) ได้ให้ความสำคัญการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนไว้ว่าระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีความสำคัญในการพัฒนานักเรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพ ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความสามารถมีคุณธรรม จริยธรรม โดยผ่านกระบวนการทางการศึกษา

สรุปได้ว่า ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาให้นักเรียนเป็นบุคคลที่มีคุณภาพทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรม และมีวิถีชีวิตที่เป็นสุขตามความมุ่งหวังของสังคม นอกจากนี้ยังสามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียน ไม่สร้างความทุกข์ ความเดือดร้อนให้กับตนเองและผู้อื่นทั้งในด้านร่างกายและจิตใจ ไม่ทำให้คุณงามความดีของตนเองและผู้อื่นเสียหายหรือทำลายไป ทั้งต้องเป็นชีวิตซึ่งก่อให้เกิดประโยชน์ ต่อตนเอง ผู้อื่น ครอบครัว สังคม ประเทศชาติ และมวลมนุษยชาติ ต้องเป็นชีวิตที่มีอาชีพเป็นฐาน มีความรับผิดชอบ เสียสละเพื่อส่วนรวม เป็นชีวิตที่สร้างความสุขความเจริญและสันติสุขเพื่อมวลมนุษยชาติ

1.3 การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

เท็ดคักดี ยะยอง (2562) ได้ให้แนวคิดการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นกระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งมีองค์ประกอบ 5 ประการ ได้แก่ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมนักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหาการส่งต่อมีขั้นตอนชัดเจน พร้อมทั้งมีวิธีการและเครื่องมือที่มีมาตรฐาน คุณภาพและมีหลักฐานการทำงานที่ตรวจสอบได้ โดยมีครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงานและบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกสถานศึกษา ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและนักเรียน

ดาวรุ่ง มุกดาภิจ (2554) กล่าวว่าองค์ประกอบของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนว่า องค์ประกอบของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มี 5 ประการ ได้แก่ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมนักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหาการส่งต่อโดยมีการประสานความร่วมมือจากหลายฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและนักเรียนมีข้อมูลวิธีการ เครื่องมือที่มีประสิทธิภาพและช่วยเหลือนักเรียนตรงกับสภาพและทันการณ์

พรศักดิ์ ผกากรอง (2562) กล่าวว่าการทำงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย และบรรลุผล เกิดความชัดเจนในการปฏิบัติงานให้สอดคล้องไปในทิศทางเดียวกันอย่างมีคุณภาพ ต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของทุกส่วนในสังคม และเพื่อให้เกิดการประสานงาน และการสร้างความร่วมมือรวมใจในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จึงเป็นสิ่งสำคัญ ซึ่งสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา สถานศึกษา ควรประสานความร่วมมือทั้งภาครัฐและเอกชน เช่น กรมสุขภาพจิต ศูนย์

อนามัยเขต ฯ สาธารณสุขจังหวัด สาธารณสุขอำเภอ โรงพยาบาล องค์การบริหาร ส่วนท้องถิ่น การปกครองพิเศษ กระทรวงมหาดไทยกระทรวงกลาโหม กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม สื่อมวลชน สำนักงานตำรวจแห่งชาติ องค์กรเอกชน องค์กรอิสระ ซึ่งมีความสามารถในการสนับสนุน และให้ความร่วมมือได้ดังนี้

1. ให้คำปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับพฤติกรรมและพัฒนาการของเด็กวัยต่าง ๆ
 2. สอดส่องดูแลให้ความช่วยเหลือเด็กและเยาวชนทั้งด้านความปลอดภัย และการแก้ปัญหาพฤติกรรม
 3. รวมมือกับสถานศึกษาจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนให้ได้รับการพัฒนาตามศักยภาพของแต่ละบุคคล
 4. เป็นแหล่งเรียนรู้และฝึกงาน และเพิ่มพูนประสบการณ์แก่นักเรียนตามความรู้ความสามารถ ความสนใจ และความถนัด
 5. ติดตามผล สะท้อนปัญหา และแสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
 6. ให้ความร่วมมือและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร สารสนเทศ ที่เป็นประโยชน์และน่าสนใจ
 7. ให้การสนับสนุนและเป็นเครือข่ายในการพัฒนาและขยายผลการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างต่อเนื่อง
- นิชากรณ เหลลาเขตกิจ (2560) ได้กล่าวว่าการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ การรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริม และพัฒนานักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหา และการส่งต่อนักเรียน
- เทิดศักดิ์ ยะยอง (2562) ได้กล่าวว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล หมายถึงการดำเนินงานเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับตัวนักเรียน ในด้านการเรียน ด้านสุขภาพ ด้านส่วนตัวและการศึกษาพฤติกรรมของนักเรียนเป็นรายบุคคลเพื่อการ ส่งเสริมการป้องกันและการแก้ปัญหา
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552) ได้นำเสนอถึงการดำเนินงาน ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีภารกิจหลักที่เป็นหัวใจของการดำเนินงาน 5 กิจกรรม คือ 1. การ รู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2. การคัดกรองนักเรียน 3. การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน 4. การป้องกัน ช่วยเหลือและแก้ไข้อันักเรียน 5. การส่งต่อนักเรียน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

1.1 ความสำคัญ

การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล มีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากนักเรียนแต่ละคนมีพื้นฐานความเป็นมาของชีวิตที่ไม่เหมือนกันหล่อหลอมทำให้เกิดพฤติกรรมหลากหลายรูปแบบ ทั้งด้านบวกและด้านลบ สิ่งสำคัญที่จะช่วยให้ครูที่ปรึกษามีความเข้าใจนักเรียนมากขึ้น เป็นประโยชน์ในการส่งเสริมพัฒนา การป้องกัน แก้ไข และช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างถูกต้อง คือการรู้ข้อมูลที่เกี่ยวกับตัวนักเรียน ซึ่งเป็นข้อมูลเชิงประจักษ์ นำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อคัดกรองนักเรียน แก้ไขปัญหาของนักเรียน มิใช่ความรู้สึกหรือการคาดเดา ซึ่งจะทำไมให้เกิดข้อผิดพลาดต่อการช่วยเหลือนักเรียนหรือเกิดไตน้อยที่สุด

1.2 ข้อมูลพื้นฐานของนักเรียน ครูที่ปรึกษาควรมีข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนอย่างน้อย 3 ด้านใหญ่ ดังนี้

1.2.1 ด้านความสามารถ

1) ด้านการเรียนรู้ ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแต่ละรายวิชาผลการเรียนเฉลี่ยในแต่ละภาคเรียนหรือการศึกษาที่ผ่านมา พฤติกรรมการเรียน เช่น การมาเรียนเวลาเช้าชั้นเรียน

2) ด้านสุขภาพ

(1) ด้านร่างกาย ได้แก่ ความปกติ ความพิการ หรือบกพร่องทางร่างกาย โรคประจำตัว สวมสูง น้ำหนัก เป็นต้น

(2) ด้านจิตใจ - พฤติกรรม ได้แก่ อารมณ์ซึมเศร้า วิตกกังวลความประพฤติ พฤติกรรมไม่อยู่นิ่ง สมาธิสั้น บุคลิกภาพเก็บตัว ขี้อาย เป็นต้น

3) ด้านครอบครัว

(1) ด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ ค่าใช้จ่ายที่ได้รับในการมาเรียนรายได้อบิดา มารดา ผู้ปกครอง ภาระหนี้สิน อาชีพของผู้ปกครอง

(2) ด้านการคุ้มครองนักเรียน ได้แก่ การใช้สารเสพติด การติดสุรา การพนันจำนวนพี่น้อง ความเจ็บป่วยของบุคคลในครอบครัว บุคคลในครอบครัว ลักษณะที่อยู่อาศัย และสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

1.3 วิธีการ และเครื่องมือในการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุม หลากหลาย ด้านสุขภาพ ด้านความสามารถ และด้านครอบครัว ครูที่ปรึกษาควรรู้วิธีการและเครื่องมือที่สำคัญ คือ

1.3.1 ระเบียบสะสม เป็นเครื่องมือในรูปแบบของเอกสารในการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียน และครูที่ปรึกษานำข้อมูลเหล่านั้นมาศึกษา พิจารณาทำความเข้าใจ

นักเรียน เบื้องต้น โดยนักเรียนเป็นผู้กรอกข้อมูล หากข้อมูลไม่เพียงพอ หรือมีข้อสังเกตบางประการ ก็ควรหาข้อมูลเพิ่มเติมด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การสอบถามจากนักเรียนโดยตรง การสอบถามจากเพื่อนๆ ของนักเรียนหรือครูท่านอื่น เป็นต้น รวมทั้งใช้เครื่องมือแบบทดสอบต่าง ๆ หากครูที่ปรึกษาดำเนินการได้รูปแบบและรายละเอียดในระเบียบวาระของโรงเรียนที่อย่างน้อยครอบคลุมข้อมูลทั้งด้านการเรียนด้านสุขภาพ และด้านครอบครัว ระเบียบวาระเป็นข้อมูลส่วนตัวของนักเรียน จึงเป็นความลับ และเก็บไว้อย่างดีมีไว้เพื่อใช้ของหรือเด็กอื่น ๆ มารื้อคนใด หากเป็นไปได้ควรเก็บไว้ที่ครูที่ปรึกษาและมีผู้เก็บระเบียบวาระให้เรียบร้อย ระเบียบวาระสมควรเก็บข้อมูลอย่างต่อเนื่องอย่างน้อย 3 ปีการศึกษา หรือ 6 ปีการศึกษา และส่งระเบียบวาระไปยังครูที่ปรึกษาคนใหม่ในปีการศึกษาต่อไป หรืออาจจัดครูที่ปรึกษาตามดูแลนักเรียนอย่างต่อเนื่องจนจบมัธยมศึกษาในแต่ละตอนหรือจนจบ 6 ปีการศึกษาก็ได้

1.3.2 แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก (SDQ) ไม่ได้เป็นแบบวัดหรือแบบทดสอบ แต่เป็นเครื่องมือสำหรับการคัดกรองนักเรียนด้านพฤติกรรม การปรับตัวที่มีผลเกี่ยวข้องกับสภาพจิตมีความเที่ยง และความตรง จำนวนข้อไม่มาก คณะผู้จัดทำของกรมสุขภาพจิต โดยแพทย์หญิงพรพิมล หลอตระกูล เป็นหัวหน้าคณะที่ได้ทำการวิจัย ซึ่งจะช่วยให้ครูที่ปรึกษามีแนวทางการพิจารณานักเรียนด้านสุขภาพจิตมากขึ้น แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก เป็นเครื่องมือที่กรมสุขภาพจิตเป็นผู้จัดทำขึ้น โดยพัฒนาจาก The Strengths and Difficulties Questionnaire (SDQ) ประเทศเยอรมนี ซึ่งใช้กันอย่างแพร่หลายในแถบยุโรป เพราะเพื่อวิเคราะห์หาความเที่ยงและความตรงของแบบประเมิน และหาเกณฑ์มาตรฐาน (Norm) เด็กไทย แบบประเมินเด็กมี 3 ชุด คือ

- 1) ชุดที่ครูเป็นผู้ประเมิน
- 2) ชุดที่พ่อแม่ ผู้ปกครองเป็นผู้ประเมิน
- 3) ชุดที่เด็กประเมินตนเองทั้ง 3 ชุด มีเนื้อหาและจำนวนข้อ 25 ข้อ

เท่ากัน ทางโรงเรียนอาจเลือกใช้ชุดที่นักเรียนประเมินตนเองชุดเดียว หรือใช้ควบคู่กับชุดที่ครูเป็นผู้ประเมินเพื่อความแม่นยำยิ่งขึ้นโดยใช้ระยะเวลาที่ประเมินไม่ควรห่างกันจากนักเรียนประเมินตนเองเกิน 1 เดือน ซึ่งเป็นไปได้ควรใช้แบบประเมินทั้ง 3 ชุด พร้อมกันเพื่อตรวจสอบความถูกต้องของผลที่ออกมา

1.3.3 วิธีการและเครื่องมืออื่น ๆ ในกรณีที่ข้อมูลนักเรียนจากระเบียบวาระ และแบบประเมินพฤติกรรมไม่เพียงพอ หรือกรณีจำเป็นต้องมีข้อมูลเพิ่มเติม ครูที่ปรึกษาก็อาจใช้วิธีการและเครื่องมืออื่น ๆ เพิ่มเติม เช่น การสังเกตพฤติกรรมอื่น ๆ ในห้องเรียน การสัมภาษณ์และการเยี่ยมบ้านนักเรียน เป็นต้น

สรุปได้ว่า การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล หมายถึง การรวบรวมข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล ได้แก่ ข้อมูลประวัติส่วนตัว ประวัติการศึกษา ข้อมูลด้านครอบครัว ข้อมูลด้าน

สุขภาพ รวมถึงข้อมูลด้านความสามารถพิเศษต่างๆ โดยใช้วิธีการที่หลากหลายในการเก็บรวบรวม ข้อมูลมีการจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ เพื่อให้สามารถนำไปใช้กับนักเรียนแต่ละคนได้ทันการณ์

2. การคัดกรองนักเรียน

2.1 ความสำคัญ

การคัดกรองนักเรียน เป็นการพิจารณาข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนเพื่อการจัด กลุ่มนักเรียน ซึ่งเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการหาวิธีการที่เหมาะสมในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ตรงกับสภาพปัญหาและความต้องการจำเป็นด้วยความรวดเร็วและถูกต้องแม่นยำ ระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนอาจจัดกลุ่มนักเรียนตามผลการคัดกรองเป็น 2, 3 หรือ 4 กลุ่มก็ได้ ตามขอบข่ายและเกณฑ์ที่ โรงเรียนกำหนด เช่น ในกรณีที่แบ่งนักเรียนเป็น 4 กลุ่ม อาจนิยมกลุ่มได้ดังนี้

2.1.1 กลุ่มปกติ คือ นักเรียนที่ได้รับการวิเคราะห์ข้อมูลต่างๆ ตามเกณฑ์การ คัดกรองของโรงเรียนอยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มปกติ อาจได้รับการส่งเสริมภูมิคุ้มกันหรือการส่งเสริมเพื่อ พัฒนาต่อไป

2.1.2 กลุ่มเสี่ยง คือ นักเรียนที่อยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มเสี่ยงตามเกณฑ์การคัด กรองของโรงเรียน ซึ่งครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษาจะต้องให้การป้องกันและแก้ไขรายการณ์ตามสภาพ จริง

2.1.3 กลุ่มมีปัญหา คือ นักเรียนที่จัดอยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มมีปัญหาตามเกณฑ์ การคัดกรองของโรงเรียน ซึ่งครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษาจะต้องช่วยเหลือและแก้ปัญหาโดยเร่งด่วน ตามสภาพปัญหารายการณ์

2.1.4 กลุ่มพิเศษ คือ นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ มีความเป็นอัจฉริยะ แสดงออกซึ่งความสามารถที่โดดเด่นด้านใดด้านหนึ่งหรือหลายด้านอย่างเป็นที่ประจักษ์เมื่อเทียบกับผู้ มีอายุในระดับเดียวกันภายใต้สภาพแวดล้อมเดียวกัน ซึ่งโรงเรียนต้องให้การส่งเสริมให้นักเรียนได้ พัฒนาศักยภาพความสามารถพิเศษนั้นจนถึงขั้นสูงสุด

2.2 แนวทางวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการคัดกรองนักเรียนการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการ คัดกรองนักเรียนจากครูที่ปรึกษา ครูประจำชั้น หรือผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยยึดถือเกณฑ์ของโรงเรียนตั้งนั้น โรงเรียนจึงควรมีการประชุมครู เพื่อการพิจารณาเกณฑ์การจัดกลุ่มนักเรียนร่วมกัน เพื่อให้มีแนว ทางการคัดกรองนักเรียนที่เหมือนกัน รวมทั้งให้มีการกำหนดเกณฑ์ว่าความรุนแรงหรือความดีของ พฤติกรรมมีเท่าใดจึงจะจัดอยู่ในกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มที่มีปัญหา

สุรารัตน์ มณีรัตน์ (2562) ได้กล่าวไว้ว่า การคัดกรองนักเรียน คือ กระบวนการ ดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยครูที่ปรึกษาต้องมีข้อมูลระเบียบสนนนักเรียนอย่างครบถ้วน และสามารถ คัดกรองนักเรียนเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มปกติ กับกลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา ครูที่ปรึกษาต้องให้ความ ช่วยเหลือนักเรียนแต่ละกลุ่มอย่างเหมาะสม โรงเรียนดำเนินการส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมทุกด้าน

อย่างเท่าเทียมกัน มีการรายงานผลการคัดกรองนักเรียนไปยังผู้ปกครองเพื่อให้การช่วยเหลือนักเรียนอย่างเหมาะสม มีการประชุมและวางแผนกับทุกฝ่ายเพื่อดูแลนักเรียนได้อย่างถูกวิธี และมีการประสานความร่วมมือกับทุกฝ่าย ให้มีส่วนร่วมคัดกรองนักเรียนโดยใช้มาตรฐานเดียวกันในการคัดกรองนักเรียน

ปรมาภรณ์ สนธิ (2560) ได้กล่าวว่า การคัดกรองนักเรียน เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดที่ได้จากการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยกำหนดเกณฑ์การจัดกลุ่มนักเรียนนั้นทางคณะครูควรมีการประชุมทำข้อตกลงเกี่ยวกับการจัดกลุ่มให้ชัดเจน และต้องเป็นที่ยอมรับของคณะครู แล้วนำผลที่ได้มาจำแนกตามเกณฑ์การคัดกรองที่สถานศึกษาได้จัดขึ้น เพื่อให้คำปรึกษาและช่วยเหลือได้อย่างตรงเป้าหมาย

อาภากร แสงวงการ (2564) ได้กล่าวว่า การคัดกรองนักเรียน หมายถึง การพิจารณาข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียนเพื่อจัดนักเรียนเป็นกลุ่ม คือ กลุ่มปกติ คือ นักเรียนได้รับการวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียนแล้วอยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มปกติ และกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา คือ นักเรียนได้รับการวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียน ซึ่งโรงเรียนต้องให้การช่วยเหลือป้องกันหรือแก้ไขปัญหามาตรัง

สุนทร โครพ (2563) ได้กล่าวไว้ว่า การคัดกรองนักเรียนเป็นการนำข้อมูลที่ได้จากการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลมาวิเคราะห์และจัดกลุ่มนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยงกลุ่มมีปัญหา เพื่อจะได้ให้การช่วยเหลือหรือให้คำแนะนำต่าง ๆ รวมถึงการแก้ปัญหาได้ตรงจุดและเหมาะสม

เทิดศักดิ์ ยะยอง (2560) ได้กล่าวไว้ว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการคัดกรองนักเรียน หมายถึง การพิจารณาข้อมูลพื้นฐาน เกี่ยวกับตัวนักเรียนเป็นรายบุคคลมาพิจารณา เพื่อจำแนกนักเรียนเป็น 3 กลุ่ม คือกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยงและกลุ่มที่มีปัญหา แล้วจึงให้ความช่วยเหลือ ป้องกันหรือแก้ไขปัญหา

สรุปได้ว่า การคัดกรองนักเรียน หมายถึง การนำข้อมูลพื้นฐานนักเรียนที่ได้จากการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลมาวิเคราะห์ เพื่อจำแนกตามเกณฑ์การคัดกรองที่สถานศึกษากำหนด โดยแบ่งนักเรียนเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยงและกลุ่มที่มีปัญหา แล้วจึงให้ความช่วยเหลือ ป้องกันหรือแก้ไขปัญหา

3. การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน

3.1 ความสำคัญ

การส่งเสริมและพัฒนานักเรียนเป็นการสนับสนุนให้นักเรียนทุกคน ไม่ว่าจะ เป็นนักเรียนกลุ่มปกติหรือกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา กลุ่มความสามารถพิเศษให้มีคุณภาพมากขึ้น โดยได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ มีความภาคภูมิใจในตนเอง และช่วยป้องกันมิให้นักเรียนที่อยู่ในกลุ่มปกติ

และกลุ่มพิเศษกลายเป็นนักเรียนกลุ่มเสี่ยงมีปัญหา นอกจากนี้ยังเป็นการช่วยให้นักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา กลับมาเป็นนักเรียนกลุ่มปกติและมีคุณภาพตามมาตรฐานที่โรงเรียนหรือชุมชนคาดหวังต่อไป

3.2 วิธีการและเครื่องมือเพื่อส่งเสริมนักเรียน

การส่งเสริมและพัฒนาเด็กนักเรียนมีหลายวิธีที่ โรงเรียนสามารถพิจารณาดำเนินการ แต่มีกิจกรรมหลักสำคัญที่โรงเรียนต้องดำเนินการ คือ

3.2.1 การจัดกิจกรรมโฮมรูม เป็นการจัดกิจกรรมที่ดำเนินการเพื่อส่งเสริม นักเรียนเป็นรายบุคคล หรือเป็นกลุ่มก็ได้ ซึ่งสถานที่ใช้จัดกิจกรรมโฮมรูมควรมีบรรยากาศเสมือนบ้าน ที่มีครูประจำชั้นและนักเรียนเป็นตั่งสมาชิกในครอบครัวเดียวกัน เพื่อให้เกิดความไว้วางใจซึ่งกันละกัน และมีกิจกรรมที่เป็นประโยชน์แก่นักเรียนในด้านต่าง ๆ

3.2.2 การจัดกิจกรรมประชุมผู้ปกครอง เป็นการพบปะกันระหว่างครูประจำชั้นกับผู้ปกครองนักเรียนที่ครูประจำชั้นดูแลอยู่ เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกันและร่วมมือกันดูแลช่วยเหลือนักเรียนระหว่างบ้าน โรงเรียน และผู้ปกครอง

3.3.3 การจัดกิจกรรมเยี่ยมบ้าน เป็นกิจกรรมที่ครูไปเยี่ยมพบปะกับ ผู้ปกครองและนักเรียนที่บ้านของเขา อันจะช่วยให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบ้านกับโรงเรียนและ ทำให้ครูได้รู้ได้เห็นข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมต่างๆ ทางบ้านของนักเรียน

3.3.4 การจัดกิจกรรมอื่นๆ เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมนักเรียนให้มีความภูมิใจในตนเองในด้านต่างๆ เช่น กิจกรรมกลุ่มผู้บำเพ็ญประโยชน์นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของการส่งเสริมและพัฒนาเด็กนักเรียนไว้ดังนี้

ปรมาภรณ์ สอนธิ (2560) ได้กล่าวไว้ว่า การส่งเสริมและพัฒนาเด็กนักเรียน คือ การจัดกิจกรรมโดยครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษาให้มีความสอดคล้องกับพฤติกรรมของนักเรียนและนโยบายของสถานศึกษาด้วยวิธีการและเครื่องมือที่หลากหลาย มีความต่อเนื่องในการดำเนินกิจกรรมเพื่อ สนับสนุนให้นักเรียนได้รับการพัฒนาให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพ สามารถพัฒนาตนเองได้เต็มตาม ศักยภาพ

สุรารัตน์ มณีรัตน์ (2562) ได้กล่าวไว้ว่า การส่งเสริมเด็กนักเรียน คือ กระบวนการหรือ กิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อสนับสนุนส่งเสริมศักยภาพและความสามารถของนักเรียนอย่างเท่าเทียมกันทุกคน โดยการจัดกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนได้รู้จักหรือค้นพบตัวเอง เข้าใจคนอื่นและเข้าใจสิ่งแวดล้อม โรงเรียนเปิดโอกาสให้นักเรียนทุกคนมีส่วนร่วมในการกำหนดรูปแบบกิจกรรม ทุกกิจกรรมที่จัดขึ้นเน้น ให้นักเรียนมีบทบาทมากที่สุด โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมโฮมรูม โรงเรียนดำเนินการจัดประชุม ผู้ปกครองในชั้นเรียน โรงเรียนมีการดำเนินงานจัดตั้งคณะกรรมการผู้ปกครองชั้นเรียนเพื่อเป็น เครือข่ายในการประสานงานกับผู้ปกครองคนอื่น ๆ ร่วมกันดูแลช่วยเหลือนักเรียน

สภากร แสงการ (2564) ได้กล่าวไว้ว่า การส่งเสริมนักเรียน หมายถึง การส่งเสริมนักเรียนเป็นการสนับสนุนให้นักเรียนทุกคนที่อยู่ในความดูแลของครูที่ปรึกษาไม่ว่าจะเป็นนักเรียนกลุ่มปกติหรือกลุ่มเสี่ยง/ มีปัญหา ให้มีคุณภาพมากขึ้น มีความภาคภูมิใจในตนเองในด้านต่าง ๆ การรู้จักและเข้าใจผู้อื่น การปรับตัว ทักษะการสื่อสาร ความเป็นผู้นำ เพศศึกษา การรู้และเข้าใจภัยจากยาเสพติด การเป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม ตลอดจนกิจกรรมอื่นที่ทำให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองในด้านการเรียนและการดำเนินชีวิต มีความภาคภูมิใจในตนเอง และมีความสุข ลักษณะของกิจกรรมต้องเหมาะสมกับกลุ่มผู้เรียน และเป็นไปตามความต้องการของผู้เรียนอย่างแท้จริง

สุนทร โครพ (2563) ได้กล่าวไว้ว่า การส่งเสริมและพัฒนานักเรียนเป็นการจัดกิจกรรมต่าง ๆ สนับสนุนให้นักเรียนทุกคน ทุกกลุ่ม ได้พัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ เป็นคนดีมีความภาคภูมิใจในตนเอง ตามที่ครอบครัว ชุมชน และประเทศชาติคาดหวัง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2546) กล่าวว่า การส่งเสริมพัฒนานักเรียนว่าเป็นการสนับสนุนให้นักเรียนทุกคนในกลุ่มคัดกรองไม่ว่าจะเป็นนักเรียนกลุ่มปกติหรือกลุ่มเสี่ยงมีปัญหาความสามารถพิเศษให้มีคุณภาพมากขึ้นได้พัฒนาเต็มศักยภาพ มีความภาคภูมิใจในตนเองในด้านต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยป้องกัน มิให้นักเรียนที่อยู่ในกลุ่มปกติและกลุ่มพิเศษกลายเป็นนักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหาและเป็นการช่วยให้นักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหากลับมาเป็นนักเรียนกลุ่มปกติและมีคุณภาพตามมาตรฐานที่โรงเรียนหรือชุมชนคาดหวังต่อไป การส่งเสริมพัฒนานักเรียนมีหลายวิธีที่โรงเรียนสามารถพิจารณาดำเนินการได้แต่มีกิจกรรมหลักสำคัญที่โรงเรียนต้องดำเนินการคือ การจัดกิจกรรมโฮมรูม การจัดประชุมผู้ปกครองชั้นเรียนและการจัดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะการดำรงชีวิตหรือกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

สรุปได้ว่า การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน หมายถึง การสนับสนุนให้นักเรียนทุกคนในกลุ่มคัดกรองไม่ว่าจะเป็นนักเรียนกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มที่มีปัญหา กลุ่มความสามารถพิเศษ ได้พัฒนาเต็มศักยภาพ มีความภาคภูมิใจในตนเองในด้านต่าง ๆ โดยส่งเสริมผ่านการจัดกิจกรรมในรูปแบบต่างๆ ได้แก่ กิจกรรมโฮมรูม กิจกรรมประชุมผู้ปกครอง กิจกรรมเยี่ยมบ้านนักเรียน และกิจกรรมอื่นๆ ที่นักเรียนสามารถแสดงความสามารถของตนเองออกมาได้เต็มที่

4. การป้องกันและแก้ไขปัญหา

4.1 ความสำคัญ

ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ครูควรให้ความเอาใจใส่กับนักเรียนทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน แต่สำหรับนักเรียนกลุ่มเสี่ยง มีปัญหานั้น จำเป็นอย่างมากที่ต้องให้ความดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิด และหาวิธีการช่วยเหลือทั้งการป้องกันและแก้ไขปัญห โดยไม่ปล่อยปละละเลย นักเรียนจนกลายเป็นปัญหาของสังคม การสร้างภูมิคุ้มกัน การป้องกันและแก้ไขปัญหของนักเรียน

จึงเป็นภาระงานที่ยิ่งใหญ่และมีคุณค่าอย่างมากในการพัฒนาให้นักเรียนเติบโตเป็นบุคคลที่มีคุณภาพของสังคมต่อไป

4.2 วิธีการและเครื่องมือเพื่อการป้องกันช่วยเหลือเรียน

การป้องกันและการแก้ไขปัญหาให้กับนักเรียนนั้นมีหลายเทคนิควิธีการแต่สิ่ง ที่ครูที่ปรึกษาจำเป็นต้องดำเนินการ มีอย่างน้อย 2 ประการ คือ

4.2.1 การให้คำปรึกษาเบื้องต้น เป็นการช่วยเหลือนักเรียนและช่วยป้องกัน ปัญหาให้ลดน้อยลง ทั้งด้านความรู้สึก ความคิด และการปฏิบัติตนของนักเรียนในทางที่ไม่ถูกต้อง โดย มุ่งหวังให้นักเรียนมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ดีงามหรือพึงประสงค์

4.2.2 การจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา นอกจากจะเป็นการให้ คำปรึกษาเบื้องต้นแล้วการจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อเป็นการช่วยเหลือนักเรียนก็เป็นสิ่งสำคัญ เพราะจะ ทำให้การป้องกันและช่วยเหลือนักเรียนมีประสิทธิภาพ ก่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจของครูทุกคน และผู้ปกครอง

4.3 ข้อพึงตระหนักในการป้องกันและแก้ไขปัญหา

4.3.1 การรักษาความลับ เรื่องราวข้อมูลนักเรียนที่ต้องป้องกันและให้ความ ช่วยเหลือไม่ควรนำไปเปิดเผย ยกเว้นเพื่อขอความร่วมมือในการจะช่วยให้มีการป้องกันช่วยเหลือ นักเรียนกับบุคคลที่เกี่ยวข้อง โดยไม่ระบุชื่อ-สกุลจริงของนักเรียน การบันทึกข้อมูลการป้องกันและ ช่วยเหลือนักเรียน ควรเก็บไว้ในที่เหมาะสมและสะดวกในการเรียกใช้

4.3.2 การป้องกัน ต้องพิจารณาสาเหตุของการที่จะป้องกันให้ครบถ้วนและ หาวิธีป้องกันและช่วยเหลือให้เหมาะสมกับสาเหตุนั้นๆ เพราะการป้องกันมิได้เกิดจากสาเหตุใดเพียง สาเหตุเดียวแต่อาจเกิดจากหลายๆ สาเหตุที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน การป้องกันมีหลายวิธีการต้อง ป้องกันให้ตรงกับสาเหตุและช่วยเหลือให้สอดคล้องกับความต้องการ และเหมาะสมกับนักเรียน เนื่องจากความแตกต่างของบุคคล ดังนั้น การป้องกันและให้ความช่วยเหลือนักเรียนควรจะให้ คำแนะนำปรึกษาให้ถูกต้องและตรงกับสาเหตุ ควรมีกระบวนการหรือทักษะในการป้องกันและ ช่วยเหลือที่ครูแต่ละคนสามารถเรียนรู้ ฝึกฝน เพื่อการนำไปใช้ให้เหมาะสมกับการป้องกันช่วยเหลือ นักเรียนในแต่ละคน

นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของการป้องกันและแก้ไขปัญหา ไว้ดังนี้

ปรมาภรณ์ สนธิ (2560) ได้กล่าวไว้ว่า การป้องกันและแก้ไขปัญหา หมายถึง การ ดูแลช่วยเหลือนักเรียนในกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหาอย่างใกล้ชิดโดยครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษามี ความเข้าใจปัญหาของนักเรียนอย่างแท้จริง ตระหนักและเห็นคุณค่าในการป้องกันและแก้ไขปัญหา ต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับนักเรียนด้วยวิธีการที่เหมาะสมและสอดคล้องกับลักษณะของสภาพปัญหาของ นักเรียนเป็นรายบุคคล

สุธาร์ตน์ มณีรัตน์ (2562) ได้กล่าวไว้ว่า การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน คือ กระบวนการสำคัญที่ครูที่ปรึกษาจะต้องเข้าใจพฤติกรรมของนักเรียนให้คำปรึกษาเบื้องต้นเพื่อบรรเทา ปัญหาของนักเรียนให้ลดน้อยลง โดยการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหาอย่าง ใกล้ชิดและต่อเนื่องครูที่ปรึกษามีความเต็มใจที่จะช่วยแก้ไขปัญหให้กับนักเรียน ครูที่ปรึกษาช่วย แนะนำแนวทางแก่นักเรียนในการแก้ปัญหาที่ถูกต้อง โดยโรงเรียนดำเนินการจัดกิจกรรมการป้องกัน ช่วยแก้ไขปัญหให้กับนักเรียนอย่างเหมาะสมและอย่างต่อเนื่อง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547) กล่าวว่า มาตรการในการป้องกัน และแก้ไขปัญหให้กับนักเรียนที่ครูประจำชั้น /ครูที่ปรึกษาจำเป็นต้องดำเนินการมี 2 ประการ คือ

1. การให้การปรึกษาเบื้องต้น เป็นการให้การช่วยเหลือเพื่อผ่อนคลายปัญหาให้ลด น้อยลงทั้งด้านความรู้สึกความคิดและการปฏิบัติตนของนักเรียนโดยมุ่งหวังให้นักเรียนมีการ เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ดีงามหรือพึงประสงค์ ทั้งนี้ครูที่ปรึกษาจะต้องสร้างสัมพันธภาพกับ นักเรียนเพื่อให้นักเรียนเกิดความไว้วางใจกล้าที่จะให้ข้อมูลที่ถูกต้องเพื่อครูที่ปรึกษาจะได้ให้คำแนะนำ ในการแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

2. การจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหากรมสามัญศึกษามีแนวทางการจัด กิจกรรม 5 แนวทางที่จำเป็นคือ

- 2.1 การใช้กิจกรรมเสริมหลักสูตร
- 2.2 การใช้กิจกรรมซ่อมเสริม
- 2.3 การใช้กิจกรรมในห้องเรียน
- 2.4 การใช้กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน
- 2.5 การใช้กิจกรรมการสื่อสารกับผู้ปกครอง

มาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหให้กับนักเรียนมีหลายวิธีได้แก่การให้ คำปรึกษาเบื้องต้นการจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหและการติดตามดูแลช่วยเหลือ ครูควร จัดกิจกรรมป้องกันและช่วยเหลือนักเรียนในกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหาโดยใช้เครื่องมือ คือแบบบันทึก การให้คำปรึกษา แบบบันทึกผลการประสานและช่วยเหลือนักเรียน แบบบันทึกการติดตามดูแล ช่วยเหลือนักเรียน เป็นต้น

การแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียนเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งและจะต้อง ได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนรวมทั้งผู้ปกครองอย่าง ใกล้ชิดแนวทางในการแก้ไขพฤติกรรมนักเรียนทำได้หลายรูปแบบซึ่งอาจใช้วิธีการลงโทษเพื่อให้ นักเรียนตระหนักถึงความผิดที่ได้กระทำไปหรืออาจใช้วิธีการเห็นอกเห็นใจประนีประนอมให้กำลังใจ หรือเสริมแรงเพื่อให้เห็นว่า พฤติกรรมที่ไม่ดีเหล่านั้นนักเรียนต้องเลิกประพฤติปฏิบัติด้วยความเต็มใจ

จึงจะสามารถแก้ไขพฤติกรรมนั้นได้อย่างยั่งยืน การพิจารณาเลือกใช้กิจกรรมครูที่ปรึกษาจะต้องคำนึงถึงความเหมาะสมสอดคล้องกับลักษณะปัญหาบุคลิกลักษณะของนักเรียนแต่ละคน สภาพของชั้นเรียน โรงเรียนและชุมชนด้วยและข้อมูลที่ครูที่ปรึกษาพึงตระหนักอย่างยิ่ง คือ การรักษาความลับของนักเรียน เรื่องราวข้อมูลของนักเรียนที่ให้การช่วยเหลือต้องไม่นำไปเปิดเผย เว้นแต่เพื่อขอความร่วมมือในการช่วยเหลือนักเรียนจากบุคคลที่เกี่ยวข้องโดยต้องไม่ระบุชื่อ-สกุลจริงของนักเรียนและการเปิดเผยควรเป็นลักษณะที่ทำให้เกียรตินักเรียนกระบวนการป้องกันแก้ไขวิกฤตความรุนแรงให้กับนักเรียน นักศึกษาควรดำเนินการดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 สร้างบรรยากาศที่อบอุ่นปลอดภัยด้วยวิถีประชาธิปไตยโดยใช้วิธีการเสริมแรงใจใฝ่สำเร็จให้รักและเห็นคุณค่าในตัวเองสร้างนิสัยใฝ่อนาคต ลอดคติดูแลเอาใจใส่อย่างทั่วถึงและเท่าเทียมปกป้องสิทธิในการแสดงความคิดเห็นปรับระบบและขยายเวลาจัดกิจกรรมและบริการในโรงเรียนขจัดจุดอ่อนแหลมเสียงภัย พัฒนาระบบการแนะแนวและให้คำปรึกษาโดยการมีส่วนร่วมของทุกส่วนของสังคมให้เข้มแข็งจริงจัง

ขั้นตอนที่ 2 เรียนรู้และเฝ้าระวังสัญญาณเตือนภัยโดยใช้วิธีการอบรมพัฒนาส่งเสริมความรู้ความเข้าใจพฤติกรรมที่ส่งสัญญาณเตือนภัยและแนวทางการเฝ้าระวัง ยับยั้งป้องกันกำหนดแผนงาน ขั้นตอนวิธีปฏิบัติเพื่อจัดการกับสัญญาณเตือนภัย

ขั้นตอนที่ 3 ดำเนินการยับยั้งช่วยเหลือนักเรียนที่ส่งสัญญาณก่อเหตุรุนแรงโดยใช้วิธีประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองและผู้เกี่ยวข้อง วิเคราะห์สถานการณ์แวดล้อมที่กระตุ้นให้เกิดการใช้ความรุนแรง จัดโปรแกรมฝึกทักษะลดความขัดแย้งให้นักเรียนกลุ่มเสี่ยงจัดทำแผนแก้ไขปัญหาดุ๊กฉิน รมรงค์ให้ผู้ปกครองและบุคคลใกล้ชิดเก็บรักษาอาวุธและสื่อกระตุ้นการใช้ความรุนแรงให้อยู่ในที่มืดชิด

ขั้นตอนที่ 4 เตรียมการยับยั้งแทรกแซงระหว่างเกิดเหตุวิกฤตความรุนแรง (การชู้วางระเบิด การใช้อาวุธ การวางเพลิงการต่อสู้ทะเลาะวิวาท การกลั่นแกล้งรังแก การล้วงละเมิดทางเพศ) โดยใช้วิธีกำหนดมาตรการขั้นตอนการอพยพเคลื่อนย้ายนักเรียนอบรมบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการประสานการปฏิบัติรับมือเหตุวิกฤตวางระบบการติดต่อสื่อสารที่มีประสิทธิภาพทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน จัดระบบรักษาความปลอดภัยกรณีฉุกเฉินฝึกซ้อมปฏิบัติการรับมือกับเหตุฉุกเฉิน

ขั้นตอนที่ 5 การจัดการกับสถานการณ์หลังเหตุวิกฤตโดยใช้วิธีร่วมศึกษาทำความเข้าใจปฏิกิริยาของบุคคลเมื่อเผชิญความเครียดความกลัวและการสูญเสีย ช่วยเหลือผู้ปกครองให้เข้าใจปฏิกิริยาของบุตรหลานต่อเหตุการณ์รุนแรงและการพลอบขวัญ ช่วยเหลือให้การบำบัดฟื้นฟูสภาพจิตใจนักเรียน ช่วยเหลือผู้เคราะห์ร้ายจากเหตุการณ์รุนแรงและครอบครัว

นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของการป้องกันและแก้ไขปัญหา ไว้ดังนี้
 ประมาภรณ์ สนธิ (2560) ได้กล่าวไว้ว่า การป้องกันและแก้ไขปัญหา หมายถึง การดูแลช่วยเหลือนักเรียนในกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหาอย่างใกล้ชิดโดยครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษามีความเข้าใจปัญหาของนักเรียนอย่างแท้จริง ตระหนักและเห็นคุณค่าในการป้องกันและแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับนักเรียนด้วยวิธีการที่เหมาะสมและสอดคล้องกับลักษณะของสภาพปัญหาของนักเรียนเป็นรายบุคคล

ขวัญเนตร มุลทองจาด (2564) ได้กล่าวไว้ว่า การป้องกันและแก้ไขปัญหามีความหมายถึงกระบวนการที่ครูที่ปรึกษาให้ความสนใจใส่นักเรียนทุกคนเท่าเทียมกัน แต่สำหรับนักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหานั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องให้ความสนใจอย่างใกล้ชิด และวิธีการช่วยเหลือทั้งการป้องกันและการแก้ไขปัญหานั้นโดยไม่ปล่อยปละละเลยนักเรียนจนกลายเป็นปัญหาของสังคม การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนจึงเป็นภาระงานที่ยิ่งใหญ่ และมีคุณค่าอย่างมากในการพัฒนาให้นักเรียนมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไปในทางที่ดีงาม หรือพึงประสงค์ของสังคมมีความเข้าใจตนเอง มีทักษะในการแก้ปัญหาเติบโตเป็นบุคคลที่มีคุณภาพ

อาภากร แสงวงการ (2564) ได้กล่าวไว้ว่า การป้องกันและแก้ไขปัญหามีความหมายถึงการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อแก้ไขปัญหานักเรียนให้แก่นักเรียน ให้ความสนใจใส่นักเรียนอย่างใกล้ชิด ให้นักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เพื่อนำไปดำเนินการกับนักเรียนในกลุ่มห่วงใย และกลุ่มใกล้ชิดจำเป็นต้องได้รับการดูแลช่วยเหลืออย่างเร่งด่วน เพื่อหาวิธีป้องกันและช่วยเหลือแก้ไขปัญหานักเรียน

สุนทร โครพ (2563) ได้กล่าวไว้ว่า การป้องกันและแก้ไขปัญหามีความหมายถึงกระบวนการในการสร้างภูมิคุ้มกันให้แก่นักเรียนทุกคน โดยการให้ประเด็นความรู้ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนในเรื่องความเสี่ยงต่าง ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นกับตัวนักเรียน หรือเพื่อน ๆ รอบข้างให้รู้เท่าทัน ต่อเหตุการณ์ในโลกปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วในทุก ๆ ด้าน

สรุปได้ว่า การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน คือ กระบวนการสำคัญที่ครูที่ปรึกษาจะต้องเข้าใจพฤติกรรมของนักเรียน ให้คำปรึกษาเบื้องต้นได้ เพื่อบรรเทาปัญหาของนักเรียนให้ลดน้อยลง ให้ความสนใจใส่นักเรียนอย่างใกล้ชิด สร้างภูมิคุ้มกันให้แก่นักเรียนทุกคน โดยการให้ประเด็นความรู้ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนในเรื่องความเสี่ยงต่าง ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นกับตัวนักเรียน หรือเพื่อน ๆ รอบข้างให้รู้เท่าทัน ต่อเหตุการณ์ในโลกปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วในทุก ๆ ด้าน ครูควรให้ความสนใจใส่นักเรียนทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน

5. การส่งต่อนักเรียน

5.1 ความสำคัญ

ในการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนโดยครูประจำชั้นและครูที่ปรึกษาตามกระบวนการป้องกันและช่วยเหลือนักเรียนนั้น ในกรณีที่มีปัญหายากต่อการช่วยเหลือหรือ

ช่วยเหลือแล้วนักเรียนมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้น ก็ควรส่งต่อผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้รับการส่งเสริมพัฒนาและช่วยเหลืออย่างถูกต้องและรวดเร็วขึ้น หากปล่อยให้เกยตื้นเป็นเวลานานที่ของครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาผู้เกี่ยวข้องคนใดคนหนึ่งเท่านั้นความยุ่งยากของปัญหาอาจมีมากขึ้นหรือลุกลามกลายเป็นปัญหาใหญ่โตจนยากต่อการแก้ไขช่วยเหลือ การส่งต่อแบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ

1) การส่งต่อภายใน ครูที่ปรึกษาส่งต่อไปยังครูที่สามารถให้การช่วยเหลือนักเรียนได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะปัญหา เช่น ส่งต่อครูแนะแนว ครูพยาบาล ครูประจำวิชา หรือฝ่ายปกครอง

2) การส่งต่อภายนอก ครูแนะแนวหรือฝ่ายปกครองเป็นผู้ดำเนินการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญภายนอก หากพิจารณาเห็นว่าเป็นกรณี ปัญหาที่มีความยากเกินกว่าศักยภาพของโรงเรียนจะดูแลช่วยเหลือได้

5.2 แนวทางการพิจารณาในการส่งต่อโดยครูประจำชั้น

การส่งต่อนักเรียน เพื่อให้การช่วยเหลือต่อไปนั้น มีแนวทางการพิจารณาในการส่งต่อสำหรับครูประจำชั้น ดังนี้

5.2.1 นักเรียนมีพฤติกรรมคงเดิมหรือไม่ดีขึ้นหรือแย่ลง แม้ว่าครูประจำชั้นจะดำเนินการช่วยเหลือด้วยวิธีการใดๆ

5.2.2 นักเรียนไม่ให้ความร่วมมือในการช่วยเหลือของครูประจำชั้น เช่น ให้ทำกิจกรรมเพื่อการช่วยเหลือก็ไม่ยินดีร่วมกิจกรรมใดๆ เป็นต้น

5.2.3 ปัญหาของนักเรียนที่เป็นเรื่องเฉพาะด้าน เช่น เกี่ยวข้องกับความรูสึก ความซับซ้อนของสภาพจิตใจที่จำเป็นต้องให้การช่วยเหลืออย่างใกล้ชิดและได้รับการบำบัดทางจิตวิทยา ควรพิจารณาส่งต่อให้ผู้มีความรู้เฉพาะทางเพื่อดำเนินการให้ความช่วยเหลือต่อไป

5.3 แนวทางดำเนินการส่งต่อนักเรียน

5.3.1 ครูประจำชั้นประสานงานกับครูที่จะช่วยเหลือนักเรียนต่อเพื่อให้ทราบล่วงหน้าก่อน

5.3.2 สรุปรายชื่อข้อมูลส่วนตัวของนักเรียนที่เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือและวิธีการช่วยเหลือที่ผ่านมา รวมทั้งผลที่เกิดขึ้นจากการช่วยเหลือนั้นให้ผู้รับการช่วยเหลือนักเรียนทราบ โดยมีแบบบันทึกการส่งต่อ หรือแบบประสานงานขอความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้อง

5.3.3 ครูที่ปรึกษาควรชี้แจงให้นักเรียนเข้าใจถึงความจำเป็นในการส่งต่อ โดยใช้คำพูดที่สร้างสรรค์ ระมัดระวังมิให้นักเรียนเกิดความรู้สึกผิด กังวล หรือโกรธ เป็นต้น แต่ให้นักเรียนมีความรู้สึกที่ดีจากการส่งต่อและยินดีไปพบครูที่จะช่วยเหลือตามแต่กรณีที่ครูประจำชั้นพิจารณาว่าเหมาะสม

5.3.4 ครูประจำชั้นนัดแนะวัน เวลา สถานที่นัดพบที่ครูรับช่วยเหลือนักเรียน และส่งต่อให้เรียบร้อย

นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของการส่งต่อนักเรียน ไว้ดังนี้

ปรมาภรณ์ สนธิ (2560) ได้กล่าวไว้ว่า การส่งต่อนักเรียน คือ การดำเนินการส่งต่อนักเรียนที่มีปัญหาบางประการที่ครูประจำชั้น ครูที่ปรึกษา หรือโรงเรียนไม่สามารถแก้ไขปัญหาหรือให้ความช่วยเหลือที่ถูกต้องเหมาะสมได้ไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เพื่อให้ปัญหาของนักเรียนได้รับการช่วยเหลือที่ถูกต้องและรวดเร็ว โดยมีการบันทึกผลการช่วยเหลือ การส่งต่อนักเรียนภายในและภายนอกโรงเรียน การติดตามผลการส่งต่อนักเรียน และสรุปผลการส่งต่อนักเรียนไว้เป็นหลักฐานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

สุธารัตน์ มณีรัตน์ (2562) ได้กล่าวไว้ว่า การส่งต่อนักเรียน คือกระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ดำเนินการตามระบบดูแลช่วยเหลือแล้วไม่สามารถดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้ โรงเรียนต้องดำเนินการส่งต่อนักเรียนในกรณีที่ปัญหานั้นรุนแรง โดยครูที่ปรึกษาจำเป็นต้องชี้แจงให้นักเรียนทราบและเข้าใจเหตุผลในการส่งต่อนักเรียน การส่งต่อนักเรียนมี ลักษณะคือ การส่งต่อภายในและการส่งต่อภายนอก ส่งต่อภายใน คือ ครูที่ปรึกษาส่งต่อนักเรียนในกรณีที่ปัญหานั้นรุนแรง โดยครูที่ปรึกษาส่งต่อนักเรียนให้กับครูที่มีความชำนาญเฉพาะด้านเพื่อช่วยเหลือนักเรียนตามลักษณะของปัญหา และครูที่รับนักเรียนส่งต่อภายในต้องมีการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบการส่งต่อภายนอก คือ เมื่อครูที่รับนักเรียนส่งต่อภายในไม่สามารถดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้ต้องมีการดำเนินการส่งต่อนักเรียนให้ผู้เชี่ยวชาญภายนอกดูแลช่วยเหลือ เมื่อนักเรียนได้รับความช่วยเหลือให้กลับคืนสู่สภาพปกติแล้ว โรงเรียนจะต้องมีการรับนักเรียนให้กลับเข้าเรียนตามเดิม และที่สำคัญโรงเรียนต้องมีการดำเนินงานส่งต่อนักเรียนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

อาภากร แสงวงการ (2564) ได้กล่าวไว้ว่า การส่งต่อผู้เรียน มีแนวทางดังนี้ 1) การส่งต่อภายในสถาบัน 2) การส่งต่อภายนอกสถาบัน 3) ครูที่ปรึกษามีการส่งต่อภายในของผู้เรียนที่มีปัญหาไปยังครูแนะแนว/ครูวิชาการให้ความช่วยเหลือต่อไป 4) คณะครูร่วมกันวิเคราะห์และพิจารณาข้อมูลนักเรียนที่มีปัญหาเพื่อการส่งต่อภายนอก 5) สถานศึกษามีการส่งต่อนักเรียนให้ผู้เชี่ยวชาญภายนอกหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อช่วยเหลือต่อไป 6) สถานศึกษามีการทำความเข้าใจและชี้แจงนักเรียนถึงความจำเป็นที่ต้องส่งต่อ 7) มีการติดตามผลการช่วยเหลือนักเรียนอย่างใกล้ชิดทั้งนักเรียนที่ได้รับการส่งต่อและไม่ได้ส่งต่อทุกครั้ง

เทิดศักดิ์ ยะยอง (2562) ได้กล่าวไว้ว่า การส่งต่อนักเรียน หมายถึง การดำเนินงานเกี่ยวกับนักเรียนกลุ่มที่มีปัญหากรณีที่ปัญหามีความยากต่อการช่วยเหลือ หรือช่วยเหลือแล้วนักเรียนมีพฤติกรรมที่ไม่ดีขึ้น โดยการส่งนักเรียนไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ นักเรียนได้รับการส่งเสริมพัฒนาและช่วยเหลืออย่างถูกทางและรวดเร็วขึ้น

นุรมาน พิทักษ์สุขสันต์ (2564) ได้กล่าวไว้ว่า การส่งต่อนักเรียนเป็นการช่วยเหลือ นักเรียนที่มีปัญหา ประสานงานกับครูที่แนะนำหรือครูฝ่ายปกครอง ในการส่งต่อส าหรับนักเรียนที่มี ปัญหา ยากต่อการช่วยเหลือ และควรส่งต่อไปยังหน่วยงานภายนอกที่เชี่ยวชาญเฉพาะด้านโดยตรง

สรุปได้ว่า การส่งต่อนักเรียน คือ การดำเนินการส่งต่อนักเรียนที่มีปัญหาที่ครูประจำ ชั้น ครูที่ปรึกษา หรือโรงเรียนไม่สามารถแก้ไขปัญหาหรือให้ความช่วยเหลือที่ถูกต้องเหมาะสมได้ไปยัง ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เพื่อให้ปัญหาของนักเรียนได้รับการช่วยเหลือที่ถูกต้องและรวดเร็ว โดยมีการ ติดตามผลและการบันทึกผลการช่วยเหลือสม่ำเสมอ ซึ่งการส่งต่อแบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ การส่งต่อ ภายใน ครูที่ปรึกษาส่งต่อไปยังครูที่สามารถให้การช่วยเหลือนักเรียนได้ เช่น ส่งต่อครูแนะแนว ครู พยาบาล ครูประจำวิชา หรือฝ่ายปกครอง การส่งต่อภายนอก ครูแนะแนวหรือฝ่ายปกครองเป็น ผู้ดำเนินการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญภายนอก

2. บริบทของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน

เขต 1

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 เป็นหน่วยงานภายใต้การ กำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ รับผิดชอบดูแล สถานศึกษา 4 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน อำเภอขุนยวม อำเภอปาย อำเภอปางมะผ้า ปัจจุบันโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 มีจำนวน 131 โรงเรียน มีจำนวนนักเรียนทั้งหมด 14,230 คน มีครูทั้งหมด 1,200 คน ซึ่งแต่ละแห่งมีปรัชญาและ นโยบายตลอดจนกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแตกต่างกันตามสภาพความพร้อม และ ความรู้ความสามารถของผู้เกี่ยวข้องับสถานศึกษานั้นๆ เพื่อการประสานประโยชน์โดยมีจุดมุ่งหมาย เพื่อพัฒนาผู้เรียน ซึ่งเป็นอนาคตของชาติให้เป็นผู้มีคุณภาพได้มาตรฐานสูง ในขณะเดียวกันก็ต้อง พัฒนาคนให้มีความสุข มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกาย อารมณ์ และจิตใจ ทั้งยังต้องไม่ละทิ้งความเป็นไทย จิตสำนึกและความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม จึงนับว่าเป็นการทำทนายอย่างยิ่ง ยิ่งไปกว่า นั้นด้วยทางโรงเรียนบางส่วนอยู่ในถิ่นทุรกันดาร บนพื้นที่สูง ห่างไกลตัวเมือง ผู้เรียนส่วนใหญ่มีฐานะ ยากจน ขาดแคลนปัจจัยหลายอย่างที่ยำเป็นต่อการดำรงชีวิต บางส่วนไม่ได้อาศัยอยู่กับบิดมารดา เนื่องจากบิดมารดาต้องไปทำงานต่างจังหวัด ผู้เรียนจึงขาดการดูแลเอาใจใส่ อีกทั้งผู้เรียนส่วนใหญ่ เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ มีความหลากหลายทางชนเผ่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่ไม่เข้าใจระบบการศึกษา จึงเห็น ความสำคัญของการศึกษาค่อนข้างน้อย ส่งผลให้ผู้เรียนขาดแรงจูงใจในการศึกษาเล่าเรียน จึงอาจเป็น สาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาคุณภาพชีวิตตามมา รวมถึงปัญหาชู้สาว การทะเลาะวิวาท การแข่งขันกัน

รูปแบบต่าง ๆ ซึ่งก่อให้เกิดความทุกข์ความวิตกกังวลความเครียด การปรับตัวที่ไม่เหมาะสมนั้นเป็นผลเสียต่อสุขภาพกายและสุขภาพจิตของผู้เรียน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนจึงเป็นระบบหนึ่งที่จะช่วยในการแก้ปัญหาที่นักเรียนดังกล่าว ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ดังนี้

1. ด้านความปลอดภัย

1.1 พัฒนาสถานศึกษาให้เป็นพื้นที่ปลอดภัยของผู้เรียนทุกคน พร้อมเสริมสร้างระบบและกลไกในการดูแลความปลอดภัยอย่างเข้มข้นให้กับผู้เรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษา จากโรคภัยต่าง ๆ ภัยพิบัติและภัยคุกคามทุกรูปแบบ

1.2 ส่งเสริมบริการจิตสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการมีสุขภาวะที่ดีและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

1.3 สร้างภูมิคุ้มกัน การรู้เท่าทันสื่อและเทคโนโลยี ในการดำเนินชีวิตวิถีใหม่ (New Normal) และชีวิตวิถีปกติต่อไป (Next Normal)

2. ด้านโอกาสและการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

2.1 ส่งเสริม สนับสนุน ให้เด็กปฐมวัยที่มีอายุ 3 – 6 ปีทุกคน เข้าสู่ระบบการศึกษา สร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้และการดูแลปกป้อง เพื่อให้มีพัฒนาการครบทุกด้าน โดยการมีส่วนร่วมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2.2 จัดการศึกษาให้ผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้เข้าถึงโอกาสความเสมอภาค และได้รับการพัฒนาให้มีสมรรถนะสำหรับการศึกษาต่อ และการประกอบอาชีพในอนาคต ให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาประเทศ

2.3 จัดการศึกษาให้ผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษ ได้รับโอกาสในการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ

2.4 ส่งเสริมเด็กพิการและผู้ด้อยโอกาส ให้ได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพและจัดหาทางเลือกในการเข้าถึงการเรียนรู้ การฝึกอาชีพเพื่อให้มีทักษะในการดำเนินชีวิต สามารถพึ่งตนเองได้

2.5 พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นรายบุคคล เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลในการบริหารจัดการศึกษา โดยเฉพาะการดูแลและป้องกัน ไม่ให้นักเรียนหลุดออกจากระบบการศึกษา และช่วยเหลือเด็กตกหล่น เด็กออกกลางคัน ให้กลับเข้าสู่ระบบ

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับเป้าประสงค์และกลยุทธ์ของเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 (แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2566 - 2570) ดังต่อไปนี้

เป้าประสงค์

1. ผู้เรียนได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง เสมอภาค มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางและค่านิยม 12 ประการ

2. ผู้เรียนมีความภูมิใจในท้องถิ่นและความเป็นไทย สามารถอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างและหลากหลายชาติพันธุ์ ใช้ประโยชน์จากแหล่งเรียนรู้อย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3. สถานศึกษาสามารถใช้สื่อการเรียนการสอน เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

4. ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนา และสามารถใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและเต็มตามศักยภาพ

5. สถานศึกษามีระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่เข้มแข็ง

6. สพป.แม่ฮ่องสอน เขต 1 และสถานศึกษา มีการบริหารจัดการโดยยึด

หลักธรรมาภิบาล

กลยุทธ์

1. เสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์แก่ผู้เรียน
ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

2. พัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อความเป็นเลิศอย่างยั่งยืน

3. พัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาทั้งระบบให้มีคุณภาพ

4. สร้างโอกาสการและลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

5. พัฒนาระบบบริหารและจัดการตามหลักธรรมาภิบาล

แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา

ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นกระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ มีขั้นตอน มีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงาน โดยการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งภายใน และนอกสถานศึกษา ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน ผู้บริหาร และครูทุกคน มีวิธีการและ เครื่องมือที่ชัดเจน มีมาตรฐานคุณภาพ และมีหลักฐานการทำงานที่ตรวจสอบได้ กระบวนการและขั้นตอนของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีองค์ประกอบ 5 ประการ คือ

1. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

ด้วยความแตกต่างของนักเรียนแต่ละคนที่มีพื้นฐานความเป็นมาของชีวิตที่ไม่เหมือนกัน หล่อหลอมให้เกิดพฤติกรรมหลากหลายรูปแบบ ทั้งด้านบวกและด้านลบ ดังนั้นการรู้จักข้อมูลที่จำเป็นเกี่ยวกับตัวนักเรียน จึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้ครูที่ปรึกษามีความเข้าใจนักเรียนมากขึ้น สามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อการ คัดกรองนักเรียนเป็นประโยชน์ในการส่งเสริมการป้องกัน และแก้ไขปัญหาของนักเรียนได้อย่างถูกต้อง เป็นข้อมูลเชิงประจักษ์ มิใช่การใช้ความรู้สึกหรือการคาด

เดาโดยเฉพาะในการแก้ไขปัญหานักเรียน ซึ่งจะทำให้ไม่เกิดข้อผิดพลาดต่อการช่วยเหลือนักเรียนหรือเกิดได้น้อยที่สุด

2. การคัดกรองนักเรียน

การคัดกรองนักเรียน เป็นการพิจารณาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียน เพื่อการจัดกลุ่มนักเรียน อาจนियามกลุ่มได้ 4 กลุ่ม คือ

2.1 กลุ่มปกติคือนักเรียนที่ได้รับการวิเคราะห์ข้อมูลต่างๆตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียนแล้วอยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มปกติซึ่งควรได้รับการสร้างเสริมภูมิคุ้มกัน และการส่งเสริมพัฒนา

2.2 กลุ่มเสี่ยง คือนักเรียนที่จัดอยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มเสี่ยงตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียนซึ่งโรงเรียนต้องให้การป้องกันหรือแก้ไขปัญหาดังแต่กรณี

2.3 กลุ่มมีปัญหาคือนักเรียนที่จัดอยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มมีปัญหาตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียน ซึ่งโรงเรียนต้องช่วยเหลือและแก้ปัญหาโดยเร่งด่วน

2.4 กลุ่มพิเศษ คือ นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ มีความเป็นอัจฉริยะ แสดงออกซึ่งความสามารถอันโดดเด่นด้านใดด้านหนึ่งหรือหลายด้าน อย่างเป็นที่ประจักษ์เมื่อเทียบกับผู้มีอายุในระดับเดียวกัน ภายใต้อสภาพแวดล้อมเดียวกัน ซึ่งโรงเรียนต้องให้การส่งเสริมนักเรียนได้พัฒนาศักยภาพความสามารถพิเศษนั้นจนถึงขั้นสูงสุด

การจัดกลุ่มนักเรียนนี้มีประโยชน์ต่อครูที่ปรึกษาในการหาวิธีการเพื่อดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างถูกต้องโดยเฉพาะการแก้ไขปัญหาก็ตรงกับปัญหาของนักเรียนยิ่งขึ้น และมีความรวดเร็วในการแก้ไขปัญหาก็เพราะมีข้อมูลของนักเรียนในด้านต่างๆ และหากครูที่ปรึกษาไม่ได้คัดกรองนักเรียนเพื่อการจัดกลุ่มแล้ว ความชัดเจนในเป้าหมายเพื่อการแก้ไขปัญหาก็ของนักเรียนจะมีน้อยลง มีผลต่อความรวดเร็วในการช่วยเหลือ ซึ่งบางกรณีจำเป็นต้องแก้ไขโดยเร่งด่วน

3. การป้องกันและแก้ไขปัญห

ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ครูควรให้ความเอาใจใส่กับนักเรียนทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน แต่สำหรับนักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหานั้น จำเป็นอย่างมากที่ต้องให้ความดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิดและหาวิธีการช่วยเหลือ ทั้งการป้องกันและการแก้ไขปัญห โดยไม่ปล่อยปละละเลยนักเรียนจนกลายเป็นปัญหาของสังคม การสร้างภูมิคุ้มกัน การป้องกันและแก้ไขปัญหของนักเรียน จึงเป็นภาระงานที่ยิ่งใหญ่และมีคุณค่าอย่างมากในการพัฒนาให้นักเรียนเติบโตเป็นบุคคลที่มีคุณภาพของสังคมต่อไป การป้องกันและการแก้ไขปัญหให้กับนักเรียนนั้นมีหลายเทคนิค วิธีการ แต่สิ่งที่ครูประจำชั้นหรือ ครูที่ปรึกษาจำเป็นต้องดำเนินการมีอย่างน้อย 2 ประการ คือ

3.1 การให้คำปรึกษาเบื้องต้น

3.2 การจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญห

4. การพัฒนาและส่งเสริมผู้เรียน

การพัฒนาและส่งเสริมนักเรียนเป็นการสนับสนุนให้นักเรียนทุกคน ไม่ว่าจะเป็นนักเรียนกลุ่มปกติหรือกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา กลุ่มความสามารถพิเศษ ให้มีคุณภาพมากขึ้น ได้พัฒนาเต็มศักยภาพ มีความภาคภูมิใจในตนเองในด้านต่างๆซึ่งจะช่วยป้องกันมิให้นักเรียนที่อยู่ในกลุ่มปกติและกลุ่มพิเศษกลายเป็นนักเรียนกลุ่มเสี่ยง หรือมีปัญหาและเป็นการช่วยให้นักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหากลับมาเป็นนักเรียนกลุ่มปกติและมีคุณภาพตามมาตรฐานที่โรงเรียนหรือชุมชนคาดหวังต่อไป การส่งเสริมพัฒนานักเรียนมีหลายวิธีที่โรงเรียนสามารถพิจารณาดำเนินการได้แต่มีกิจกรรมหลักสำคัญที่โรงเรียนต้องดำเนินการ คือ

4.1 การจัดกิจกรรมโฮมรูม

4.2 การเยี่ยมบ้าน

4.3 การจัดประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน (Classroom Meeting)

4.4 การจัดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะการดำรงชีวิตและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

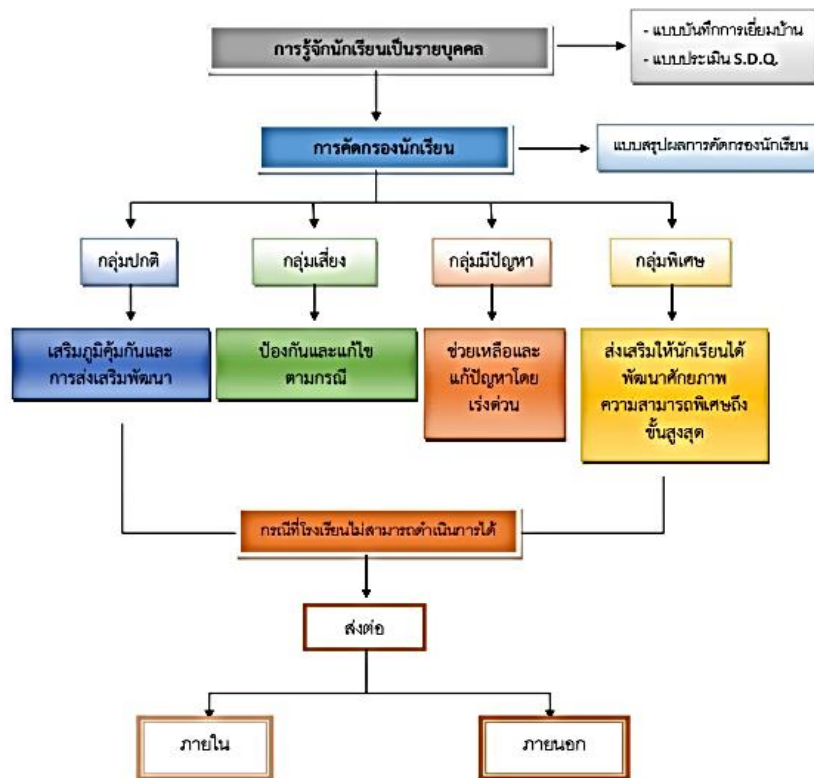
5. การส่งต่อ

ในการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนโดยครูที่ปรึกษา อาจมีกรณีที่บางปัญหาที่มีความยากต่อ การช่วยเหลือหรือช่วยเหลือแล้วนักเรียนมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้นก็ควรดำเนินการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านต่อไป เพื่อให้ปัญหาของนักเรียนได้รับการช่วยเหลืออย่างถูกทางและรวดเร็วขึ้น หากปล่อยให้เป็นบอบบาท หน้าที่ของครูที่ปรึกษาหรือครูคนใดคนหนึ่งเพียงลำพังความยุ่งยากของปัญหาอาจมีมากขึ้น หรือลุกลามกลายเป็นปัญหา ใหญ่โตจนยากต่อการแก้ไข ซึ่งครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาสามารถดำเนินการได้ตั้งแต่กระบวนการรู้จักนักเรียน เป็นรายบุคคล หรือการคัดกรองนักเรียน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะปัญหาของนักเรียนในแต่ละกรณีการส่งต่อแบ่งเป็น 2 แบบ คือ

1. การส่งต่อภายใน ครูที่ปรึกษาส่งต่อไปยังครูที่สามารถให้การช่วยเหลือ นักเรียนได้ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะปัญหา เช่น ส่งต่อครูแนะแนว ครูพยาบาล ครูประจำวิชา หรือฝ่ายปกครอง

2. การส่งต่อภายนอก ครูแนะแนวหรือฝ่ายปกครองเป็นผู้ดำเนินการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญภายนอก หากพิจารณาเห็นว่าเป็นกรณีปัญหาที่มีความยากเกินกว่าศักยภาพของโรงเรียนจะดูแลช่วยเหลือได้

กระบวนการและขั้นตอนของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ภาพที่ 2.1 กระบวนการและขั้นตอนของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

แนวทางการพัฒนาของสถานศึกษา

1. พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศของของประชากรวัยเรียนในเขตบริการ/นอกเขตบริการ รวมถึงผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ (ผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส และผู้มีความสามารถพิเศษ) ได้รับการส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาเต็มตามศักยภาพ ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึงและเสมอภาคเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาเพื่อดูแลและป้องกันไม่ให้ผู้เรียนออกจากระบบการศึกษา มีการส่งต่อนักเรียนให้ได้รับการศึกษาในระดับที่สูงขึ้น

2. ส่งเสริม สนับสนุนการมีส่วนร่วมของเครือข่าย/หน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง และระดมทรัพยากรเทคโนโลยีดิจิทัล หรือนวัตกรรม ส่งเสริมการจัดการศึกษาโดยบุคคล ครอบครัว (Home School)สถานประกอบการในการสร้างโอกาสทางการศึกษา ให้ผู้เรียนทุกคน ทุกพื้นที่เข้าถึงการจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพ

3. พัฒนาระบบแพลตฟอร์มในการส่งต่อ ติดตาม และค้นหานักเรียน เพื่อช่วยเหลือเด็กตกหล่น เด็กออกกลางคันให้กลับเข้าสู่ระบบการศึกษา หรือได้รับการศึกษาด้วยรูปแบบที่เหมาะสม

4. พัฒนารูปแบบและวิธีการจัดการเรียนรู้ เทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา รวมทั้งกระบวนการวัดและประเมินผลที่เหมาะสมกับการพัฒนาศักยภาพของเด็กพิการ

5. พัฒนาโรงเรียนคุณภาพ โรงเรียนที่สามารถดำรงอยู่ได้อย่างมีคุณภาพ (Stand Alone) ให้สามารถเพิ่มโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานให้กับประชากรวัยเรียนและผู้เรียนได้อย่างมีคุณภาพ

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.1 งานวิจัยในประเทศ

ชัชวาล จำแนกกูธ (2564) วิจัยเรื่อง “แนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดประดู่ทรงธรรมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดับประถมศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต 1” วัตถุประสงค์ 1) ศึกษาสภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 2) นำเสนอแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน วิธีดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 2 ขั้นตอน คือ ศึกษาสภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนวัดประดู่ทรงธรรม โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) แนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนวัดประดู่ทรงธรรม ประกอบด้วย 5 ด้าน มีรายการ การปฏิบัติระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามแนวทาง คือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็น รายบุคคล เช่น สถานศึกษามีการรวบรวมข้อมูลด้านความสามารถพิเศษของนักเรียนอย่างเป็นระบบ ด้านการคัดกรองนักเรียน เช่น สถานศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลของนักเรียน ที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการส่งเสริมและพัฒนา นักเรียน เช่น สถานศึกษาจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนา นักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา เช่น สถานศึกษามีการช่วยเหลือดูแลนักเรียนกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหาอย่างใกล้ชิด และด้านการส่งต่อนักเรียน เช่น สถานศึกษาส่งต่อนักเรียนให้ได้รับการช่วยเหลือที่ถูกต้องและรวดเร็ว

ใหม่ พลเพชร (2566) วิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง” มี

วัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา 2) ศึกษาความต้องการจำเป็นแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา และ 3) ศึกษาแนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครซี่ และมอร์แกน ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 292คน และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 6 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เชิงลึก หาค่าความเชื่อมั่นได้เท่ากับ .940 วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าสถิติพื้นฐานและวิเคราะห์ลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นด้วยค่าดัชนี PNI modified ผลการวิจัย พบว่า 1. สภาพปัจจุบันของการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุงโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 4.18, SD=0.63) และสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{X} = 4.61, SD=0.63) 2. ความต้องการจำเป็นแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุงในภาพรวมมีค่า PNI modified = 0.09 โดยด้านการคัดกรองนักเรียนมีค่าดัชนี PNI modified เป็นลำดับแรก (PNI modified = 0.14) 3. แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพัทลุง ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ควรส่งเสริมและสนับสนุนการปฏิบัติงานของครูที่ปรึกษา 2) ด้านการคัดกรองนักเรียน ควรกำหนดเกณฑ์คัดกรองที่เป็นมาตรฐานและใช้วิธีอย่างหลากหลาย 3) ด้านการส่งเสริมและพัฒนา นักเรียน ควรสนับสนุนนักเรียนทุกคนให้ได้รับการพัฒนาที่ครอบคลุมทุกด้าน 4) ด้านการป้องกัน และแก้ไขปัญหา นักเรียน ควรสร้างความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง และ 5) ด้านการส่งต่อนักเรียน ควรสร้างเครือข่ายการส่งต่อให้หลากหลาย

ชนกมณัฐ แสงสี (2564) วิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนางานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรีและพระนครศรีอยุธยา ” มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรีและพระนครศรีอยุธยา 2) เพื่อศึกษาสภาพที่พึงประสงค์ในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรีและพระนครศรีอยุธยา 3) เพื่อหาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรีและพระนครศรีอยุธยา ด้วยกระบวนการพัฒนาคุณภาพและการสนทนากลุ่มในการสร้างแนวทางการพัฒนางานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

นนทบุรีและพระนครศรีอยุธยา กลุ่มตัวอย่างแบ่งเป็น กลุ่มตัวอย่างที่ 1 ผู้อำนวยการสถานศึกษาหรือรองผู้อำนวยการฝ่ายกิจการนักเรียนและ ครู จำนวน 353 คน กลุ่มตัวอย่างที่ 2 ผู้เชี่ยวชาญงานด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำนวน 7 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 2 ชนิด คือ 1) แบบสอบถามสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 2) แบบสนทนากลุ่มวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนีความต้องการจำเป็น

ผลการศึกษาพบว่า

สภาพปัจจุบันในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรีและพระนครศรีอยุธยา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (= 4.405) สภาพที่พึงประสงค์ในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรีและพระนครศรีอยุธยา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (= 3.91 เมื่อการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น (PNImodified) ในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรีและพระนครศรีอยุธยา เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย โดยเรียงลำดับดังนี้ คือ ด้านที่มีค่า (PNImodified) สูงสุด 2 ด้าน คือ 1) ด้านการคัดกรองนักเรียน (PNImodified = 0.119) และ 2) ด้านการส่งเสริมนักเรียน (PNImodified = 0.119) 3) ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา นักเรียน (PNImodified = 0.112) 4) ด้านการส่งต่อ (PNImodified = 0.112) และ 5) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล (PNImodified = 0.096) ผลการประเมินความเหมาะสม แนวทางการพัฒนางานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรีและพระนครศรีอยุธยา พบว่า โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด (= 4.836)

รัฐัญญา ไสยราช (2562) วิจัยเรื่อง “ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พิษณุโลก เขต 1” มีจุดมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาปัญหาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พิษณุโลกเขต 1 2) ศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พิษณุโลกเขต 1 การวิจัยมี 2 ขั้นตอนดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาปัญหาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พิษณุโลกเขต 1 กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้บริหาร จำนวน 31 คน และครูที่ปรึกษา จำนวน 173 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 204 คน เครื่องมือที่ใช้ คือแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาแนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาประถมศึกษาพิเศษโลกเขต 1 โดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ 7 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสัมภาษณ์และวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย พบว่า 1) ปัญหาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิเศษโลก เขต 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีปัญหาในระดับปานกลางทุกด้าน 2) แนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประกอบด้วย รายการพัฒนา จำนวน 77 รายการ ได้แก่ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 15 แนวทาง ด้านการคัดกรองนักเรียน 19 แนวทาง ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน 16 แนวทาง ด้านการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไขปัญหา 12 แนวทาง ด้านการส่งต่อนักเรียน 15 แนวทาง

อารียา ก่อกุล (2564) วิจัยเรื่อง “แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนประจำสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ในจังหวัดลพบุรี” มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาปัญหาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนประจำสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษในจังหวัดลพบุรี 2) ศึกษาแนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนประจำสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษในจังหวัดลพบุรี ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูหัวหน้างานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ครูประจำชั้น และครูประจำหอพักในโรงเรียนประจำ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ในจังหวัดลพบุรี ปีการศึกษา 2563 รวมประชากรทั้งสิ้น 140 คน เครื่องมือที่ใช้ เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.99 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัญหาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับมากไปหาน้อยดังนี้ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน การป้องกันและการแก้ไขปัญหา และการส่งต่อนักเรียน ตามลำดับ 2) แนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนประจำ ตามองค์ประกอบ 5 ด้าน คือ 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โรงเรียนควรจัดให้มีการประชุมผู้ปกครอง และมีช่องทางการสื่อสารเพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่จำเป็น 2) การคัดกรองนักเรียน โรงเรียนควรจัดอบรมการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลของนักเรียน เพื่อให้การดำเนินการจัดทำแผนสอดคล้องกับผลการคัดกรอง 3) การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน โรงเรียนตรวจสอบแผนการสอนเฉพาะบุคคลของนักเรียนให้สอดคล้องกับแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล และนิเทศติดตามอย่างสม่ำเสมอ 4) การป้องกันและการแก้ไขปัญหา ผู้บริหารสถานศึกษา ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูได้พัฒนาความรู้และทักษะด้านการดำเนินงานโดยทำงานอย่างมีส่วนร่วม

มาโนช ตัญยงค์ (2564) วิจัยเรื่อง “การศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดสุพรรณบุรี สหวิทยาเขตพุเตย” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการดำเนินงาน สภาพการดำเนินงาน และแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9 สุพรรณบุรี สหวิทยาเขตพุเตย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือแบบสอบถามวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ยค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การดำเนินงานที่มีระดับสูงสุดคือ ด้านการบริหารจัดการอันได้แก่การออกคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสนับสนุน ส่งเสริม และติดตามการดำเนินงาน เป็นต้น 2) สภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากโดยสภาพการดำเนินงานที่มีระดับสูงสุดคือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และ 3) แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ได้แก่ ควรมีการจัดการอบรมให้ความรู้ ความเข้าใจแก่ครูที่ปรึกษาเกี่ยวกับกระบวนการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือ

ปรมาภรณ์ สอนธิ (2560) วิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนระดับประถมศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี” มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษากระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนระดับประถมศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี และ 2) หาแนวทางการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนระดับประถมศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารและครูประจำชั้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี จำนวน 273 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) การดำเนินการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนระดับประถมศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการส่งต่อนักเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ได้แก่ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และด้านการคัดกรองนักเรียนมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด และ 2) แนวทางการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนระดับประถมศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล พบว่า สถานศึกษามีการรวบรวมข้อมูลด้านความสามารถพิเศษของนักเรียนอย่างเป็นระบบ ด้านการคัดกรองนักเรียน พบว่า สถานศึกษามีการวิเคราะห์ข้อมูลของนักเรียนที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลอย่างเป็นระบบ ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน พบว่า มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนานักเรียนให้สอดคล้อง

ก่อนนโยบายสถานศึกษา ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา พบว่า สถานศึกษามีการช่วยเหลือดูแลนักเรียนกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหาอย่างใกล้ชิด และด้านการส่งต่อนักเรียน พบว่านักเรียนที่ส่งต่อได้รับการช่วยเหลือที่ถูกต้องและรวดเร็ว

พรพัฒน์ ภักดีโพธิ์ (2558) วิจัยเรื่อง “การศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 31” มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 31 และ 2) เปรียบเทียบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 31 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ได้จากการสุ่มตามระดับชั้นแบบไม่เป็นสัดส่วนจำนวน 44 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่าที (t-test) แบบอิสระ ผลการวิจัยพบว่า 1. การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 31 โดยรวมมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก เมื่อเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากที่สุด 3 ลำดับแรก พบว่า การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ การคัดกรองนักเรียน และการส่งต่อนักเรียน ตามลำดับ 2. การเปรียบเทียบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 31 การจำแนกตามขนาดสถานศึกษา ทั้งโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

สมชาย อังสุโชติเมธี (2560) วิจัยเรื่อง “การศึกษาสภาพและแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนคลองลานวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 41” มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพ และแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนคลองลานวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 โดยมีประชากร และแหล่งข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนโรงเรียนคลองลานวิทยา จำนวน 79 คน แหล่งข้อมูลการศึกษาดูงานโรงเรียนที่มีการปฏิบัติที่ดี (Best Practice) จำนวน 3 แห่ง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็น แบบสอบถาม และ แบบสัมภาษณ์ มีการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนคลองลานวิทยาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 41 โดยรวมและรายด้าน มีการดำเนินการอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อย คือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล รองลงมาคือ ด้านการส่งเสริมนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ด้านการคัดกรองนักเรียน และด้านการส่งต่อนักเรียน แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนคลองลานวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 41 ได้แก่ โรงเรียนต้องขอความร่วมมือจากครูที่ปรึกษา

ในการดูแลนักเรียนอย่างใกล้ชิด ให้ความเอาใจใส่และเป็นกันเองกับนักเรียน โรงเรียนควรตั้งทีมประสานงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนคัดเลือกเครื่องมือที่ใช้ในการคัดกรองนักเรียน โรงเรียนควรจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียนและมีการประเมินผลการจัดกิจกรรมทุกครั้ง เพื่อนำไปพัฒนาในครั้งต่อไป โรงเรียน ควรจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญห และมีการประเมินผลการจัดกิจกรรมทุกครั้ง เพื่อนำไปพัฒนาในครั้งต่อไป และ โรงเรียนควรส่งต่อนักเรียนที่มีปัญหาให้กับฝ่ายที่รับผิดชอบ ครูแนะแนว ครูฝ่ายปกครอง ดำเนินการช่วยเหลืออย่างมีขั้นตอนและคอยติดตามอยู่เสมอ

กฤษณะ มีสุข (2566) วิจัยเรื่อง “การศึกษาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพตะวันออก” วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพตะวันออก โดยจำแนกตามระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดโรงเรียน กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพตะวันออก จำนวน 354 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) และการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's post hoc comparison method) ผลการวิจัยพบว่า 1. ความคิดเห็นของครูต่อการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพตะวันออก โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2. ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3. ครูที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน 4. ครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนขนาดแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นิพนธ์ วิลุน (2563) วิจัยเรื่อง “ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำแนกตามประสบการณ์และขนาดสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างคือ เป็นครูที่สอน จำนวน 605 คน ค่าสถิติที่ใช้ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบความแตกต่าง โดยใช้ค่า Student's t-test และ F-test (one way anova) เมื่อพบความแตกต่างใช้สถิติทดสอบรายคู่ ผลการวิจัยปรากฏดังนี้ 1) ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ

สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 ภาพรวม การปฏิบัติ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีการปฏิบัติสูงสุดคือ ด้าน

การป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข รองลงมาคือ ด้านการคัดกรองนักเรียน และด้านที่มีการปฏิบัติต่ำสุดคือ ด้านการส่งเสริมและพัฒนา 2) การวิเคราะห์เปรียบเทียบ จำแนกตาม ประสบการณ์ในการทำงาน โดยภาพรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อเปรียบเทียบรายด้าน พบว่าไม่แตกต่างกัน 3) ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบ จำแนกตามขนาดของ สถานศึกษา โดยภาพรวม พบว่า ครูผู้สอนที่อยู่ในสถานศึกษาขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

กรรณสพร ผ่องมาศ (2561) วิจัยเรื่อง “การศึกษาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดตราด จันทบุรี และระยอง ” ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์ศึกษาและเปรียบเทียบการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดตราด จันทบุรี และระยอง จำแนกตามสถานภาพ และ ขนาดของสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดตราด จันทบุรี และระยอง กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเทียบกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) และสุ่มแบบแบ่งชั้นตาม สัดส่วน จำนวน 317 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วน ประมาณค่า 5 ระดับ ได้ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.34-0.75 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.93 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) และตรวจสอบความแตกต่างเป็น รายคู่ โดยวิธีการตรวจสอบความแตกต่างของเชฟเฟ้ (Scheffe’) ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหาร ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดตราด จันทบุรี และระยอง โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบการบริหารระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดตราด จันทบุรี และ ระยอง จำแนกตามสถานภาพ โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เพราะ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีตำแหน่งต่างกัน ย่อมมีภารกิจปฏิบัติหน้าที่ต่างกัน ผู้บริหาร เป็นผู้ที่มีหน้าที่และบทบาทสำคัญในฐานะผู้นำส่วนครูผู้สอนเป็นผู้ปฏิบัติ จึงทำให้การบริหาร ระบบ ดูแลช่วยเหลือนักเรียนแตกต่างกัน และ 3) ผลการเปรียบเทียบการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดตราด จันทบุรี และระยอง จำแนก ตามขนาดของสถานศึกษา โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .0 เพราะสถานศึกษา แต่ละแห่งมีการบริหารจัดการศึกษาตามบริบทขนาดและความพร้อมของสถานศึกษา สถานศึกษา

ขนาดกลางและขนาดใหญ่ ย่อมมีบุคลากรและความพร้อมในการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
 อย่างเป็นกระบวนการ ได้ดีกว่าสถานศึกษาขนาดเล็กจึงทำให้การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
 แตกต่างกัน

นุจรี เมฆพิทักษ์ (2565) วิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแล
 ช่วยเหลือนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นตามหลักไตรสิกขา ในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัด
 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและ
 เปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และหาแนวทางการพัฒนาการ
 ดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นตามหลักไตรสิกขาในโรงเรียนขยาย
 โอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 ใช้วิธีวิจัยเชิงปริมาณและ
 การวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูหัวหน้างานระบบดูแลช่วยเหลือ
 นักเรียน และครูประจำชั้น รวมทั้งสิ้น 162 คน และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 9 รูป/คน โดยเครื่องมือ
 ที่ใช้เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่าและแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูล
 โดยใช้ ความถี่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test, F-test และสังเคราะห์เนื้อหา
 งานวิจัย พบว่า 1) ระดับความคิดเห็นที่มีต่อสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดย
 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.43, S.D. = 0.54$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ย
 สูงสุด คือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล รองลงมา คือ ด้านการคัดกรอง และต่ำสุด คือ ด้านการ
 ส่งต่อ 2) ระดับความคิดเห็นที่มีต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำแนกตามตำแหน่ง
 หน้าที่ พบว่า ผู้บริหารและครูที่มีตำแหน่งหน้าที่ต่างกันมีความเห็นต่อการดำเนินงานระบบดูแล
 ช่วยเหลือนักเรียนแตกต่างกัน เมื่อจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่า ผู้บริหารและครูที่มี
 ประสบการณ์การทำงานต่างกันมีความเห็นต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนไม่
 แตกต่างกัน และ 3) แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนระดับมัธยมศึกษา
 ตอนต้นตามหลักไตรสิกขาในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
 นครสวรรค์ เขต 1 พบว่า ผู้บริหารควรแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาเกณฑ์การคัดกรองให้ชัดเจน มี
 การติดต่อประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในรูปแบบต่าง ๆ ด้วยความเป็นมิตร ส่งเสริมให้มีการ
 สสำรวจความต้องการของนักเรียนทุกคน และควรประชุมครูและผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อร่วมกันกำหนด
 หลักเกณฑ์และแนวทางการส่งต่อให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน

3.2 วิจัยต่างประเทศ

วัตสันต์ - เดวิช (Watson-Davis, 2011 อ้างถึงใน กฤษณ์นิชา พุทจิระ, 2564) ได้
 ทำการศึกษาความเข้าใจของครูเกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน พบว่า ประสบการณ์ของครูมี
 ความจำเป็นสำหรับการสนับสนุนดูแลนักเรียนผู้ตอบแบบสอบถาม 34% มีความเข้าใจในระบบ
 81.5% ต้องแจ้งครูเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักเรียนที่ดูแล 81% มีความเชื่อว่าโรงเรียนไม่มีนักเรียนอยู่

ในระบบดูแล และ 93% ต้องได้รับการสนับสนุนพัฒนาในอาชีพครูเกี่ยวกับวิชาการ สังคม อารมณ์เพื่อให้เกิดผลสู่ตัวนักเรียน

รอตส์เชฟเฟอร์ (Rottschafer, อ้างถึงใน ขวัญเนตร มูลทองจาด, 2564) ได้ศึกษาสภาพและขอบข่ายของการบริการแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษาของสมาคมคริสเตียนแห่งชาติ พบว่า ครูใหญ่ทุกคนให้ความสำคัญกับการบริการแนะแนว และพยายามสนับสนุนให้โครงการนี้สมบูรณ์ โรงเรียนที่มีครูแนะแนวสามารถดำเนินงาน ได้เต็มเวลาเพียง 25 % ทศนคติของครูใหญ่ ครูแนะแนวและครูที่มีต่อโครงการแนะแนวในโรงเรียนไม่แตกต่างกันความมั่นคงของโครงการแนะแนวขึ้นอยู่กับการที่ครูใหญ่มีทัศนคติในทางบวกต่อโครงการแนะแนว การรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนอย่างเป็นระบบ และมีการให้ข่าวสารทางการศึกษาและอาชีพอย่างกว้างขวาง สาเหตุที่ทำให้โครงการแนะแนวไม่ประสบผลสำเร็จตามที่คาดหวัง เป็นเพราะขาดบุคลากรที่จะมาดำเนินงาน ซึ่งโรงเรียนมีผู้แนะแนวเต็มเวลาน้อย ไม่มีการฝึกอบรมครูประจำการและขาดการติดตามผลนักเรียนที่สำเร็จหรือออกกลางคัน

กูดแมน (Goodman, 2000 อ้างถึงใน เทิดศักดิ์ ยะยอง, 2562) ได้ทำการศึกษาการใช้ (The Strengths and Difficulties Questionnaire : SDQ) ไปใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาการสำรวจหาเด็กที่มีภาวะความผิดปกติทางจิตใจในชุมชน ผู้ตอบแบบสอบถามหลายกลุ่ม อาชีพผู้ปกครอง ครูเยาวชน มีความเห็นแตกต่างกันในเรื่องสมมติฐานของภาวะความผิดปกติทางจิตใจ เช่น เห็นว่าเป็นสภาวะที่เกิดขึ้นเฉพาะบุคคล เป็นการเคลื่อนไหวทางอารมณ์ของบุคคล สภาวะความแตกต่างของบุคคลนั้นประกอบด้วยพฤติกรรมส่วนบุคคล พวกพฤติกรรมอยู่ไม่สุขไม่อยู่นิ่ง พวกซึมเศร้าและพวกที่มีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์อื่น ๆ สภาพความแตกต่างของบุคคล พบว่า เป็นความกลวิเฉพาะอย่างความกลวิการถูกทอดทิ้งและพฤติกรรมการกินที่ไม่พึงประสงค์

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ข้าพเจ้าได้นำหลักการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดไว้ 5 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ขั้นตอนที่ 2 การคัดกรองนักเรียน ขั้นตอนที่ 3 การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน ขั้นตอนที่ 4 การป้องกัน แก้ไขปัญหา และดูแลช่วยเหลือนักเรียน ขั้นตอนที่ 5 การส่งต่อ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2559) มาเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาเรื่อง “แนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 (2) เปรียบเทียบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา (3) ศึกษาแนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1

การศึกษานี้เป็นการศึกษาแบบผสมผสาน ทั้งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ ผู้วิจัยดำเนินการเป็นลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร สำหรับเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 จำนวน 1,200 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูผู้สอน สังกัด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 จำนวน 291 คน ขนาดกลุ่มตัวอย่างได้มาจากตารางของเครซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan) จากนั้นใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน เสร็จแล้วใช้การแบ่งชั้นตามขนาดของสถานศึกษา เทียบสัดส่วนจากประชากรแล้วใช้การสุ่มอย่างง่าย

1.3 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ผู้วิจัยกำหนดจำนวนผู้ให้ข้อมูลหลัก 6 คน โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง ซึ่งกำหนดคุณสมบัติดังนี้

- 1.3.1 เป็นผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาส
- 1.3.2 เป็นผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนที่มีนักเรียนเป็นกลุ่มชาติพันธุ์

- 1.3.3 ผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสที่ควบรวมกับโรงเรียนขนาดเล็ก
- 1.3.4 ครู คศ.3 วิทยฐานะครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนร่มเกล้าปางตองในโครงการพระราชดำริ
- 1.3.5 ครู คศ.3 วิทยฐานะครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนชุมชนบ้านหมอกจำแป้
- 1.3.6 ครู คศ.2 วิทยฐานะครูชำนาญการ โรงเรียนบ้านรักไทย

ตารางที่ 3.1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

สถานศึกษา	จำนวนสถานศึกษา (แห่ง)	ประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
ขนาดเล็ก	87	729	177
ขนาดกลาง	37	439	106
ขนาดใหญ่	1	32	8
รวม	125	1,200	291

2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

2.1 ลักษณะของเครื่องมือ

2.1.1 เครื่องมือวิจัยในการเก็บข้อมูล คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) จำนวน 6 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ ตำแหน่ง ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของสถานศึกษาที่ปฏิบัติงาน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 จำนวน 35 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) การคัดกรองนักเรียน 3) การส่งเสริมและพัฒนา นักเรียน 4) การป้องกัน แก้ไขปัญหา และช่วยเหลือนักเรียน และ 5) การส่งต่อนักเรียน โดยค่าน้ำหนักของคะแนนแบบสอบถามเป็น 5 ระดับ มีความหมาย ดังนี้

- 5 หมายถึง มีความคิดเห็นการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีความคิดเห็นการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน อยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีความคิดเห็นการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน อยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีความคิดเห็นการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน อยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีความคิดเห็นการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน อยู่ในระดับน้อยที่สุด

2.1.2 เครื่องมือวิจัยในการเก็บข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยผู้วิจัยกำหนดแนวประเด็นคำถามให้เนื้อหาเกี่ยวกับ 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) การคัดกรองนักเรียน 3) การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน 4) การป้องกัน แก้ไขปัญหา และดูแลช่วยเหลือนักเรียนและ 5) การส่งต่อนักเรียน จากนั้นนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและนำมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้มีความสมบูรณ์ จากนั้นจึงนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลต่อไป

2.2 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

2.2.1 ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องข้องการจัดการแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษา

2.2.2 สร้างแบบสอบถามฉบับร่างให้ครอบคลุมเนื้อหา ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 6 ข้อ เป็นแบบเลือกตอบ (Check list)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) การคัดกรองนักเรียน 3) การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน 4) การป้องกันและช่วยเหลือนักเรียน และ 5) การส่งต่อนักเรียน เป็นข้อคำถามแบบประมาณค่า 5 ระดับ (Likert scale)

2.2.3 นำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง และนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of item-objective congruence: IOC) ได้ค่า IOC ทุกข้อเท่ากับ 1.00 ซึ่งผ่านเกณฑ์ .50 ขึ้นไป

2.2.4 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Tryout) กับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ จำนวน 30 คน เพื่อวิเคราะห์หาค่าความเที่ยงของแบบสอบถาม (Reliability) โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient alpha) ของครอนบาค (Cronbach, 1990, pp. 202-204) โดยกำหนดเกณฑ์ค่า

สัมประสิทธิ์แอลฟาไว้ต้องไม่ต่ำกว่า 0.75 (อรรถเดช สรสุชาติ, 2563) และในการทดสอบค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา พบว่า ทั้งฉบับมีค่าอยู่ที่ .97 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์สามารถนำไปใช้เก็บข้อมูล

ตารางที่ 3.2 แสดงค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient alpha) ของครอนบาค

แบบสอบถาม	ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา
แบบสอบถามทั้งฉบับ	.972
แบบสอบถามด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	.795
แบบสอบถามด้านการคัดกรองนักเรียน	.872
แบบสอบถามด้านการส่งเสริมและพัฒนาการเรียน	.936
แบบสอบถามด้านการป้องกันและช่วยเหลือนักเรียน	.937
แบบสอบถามด้านการส่งต่อนักเรียน	.961

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 นำหนังสือจากสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากครูที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อตอบแบบสอบถาม จำนวน 291 ฉบับ

3.2 ขอนหนังสือนำส่งแบบสอบถามจากผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 ไปยังผู้อำนวยการสถานศึกษา เพื่อขอความอนุเคราะห์ให้ครูในสถานศึกษาตอบแบบสอบถามออนไลน์ด้วยตนเอง ผ่านแบบฟอร์มออนไลน์ (Google Forms) ที่ส่งเข้าไปในระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ (My Office) ของสถานศึกษา

3.3 ขอความอนุเคราะห์ไปยังผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อขอเข้าสัมภาษณ์ จากนั้นจึงเข้าสัมภาษณ์ตามวันเวลาที่นัดหมาย แล้วจึงนำข้อมูลกลับมาวิเคราะห์ต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากที่ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามกลับคืน ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนโดยตรวจสอบความสมบูรณ์ และความถูกต้องของแบบสอบถามที่ได้รับคืนมา จากนั้นวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ โดยการนำข้อมูลจากแบบสอบถามที่เก็บได้มาแปรข้อมูล

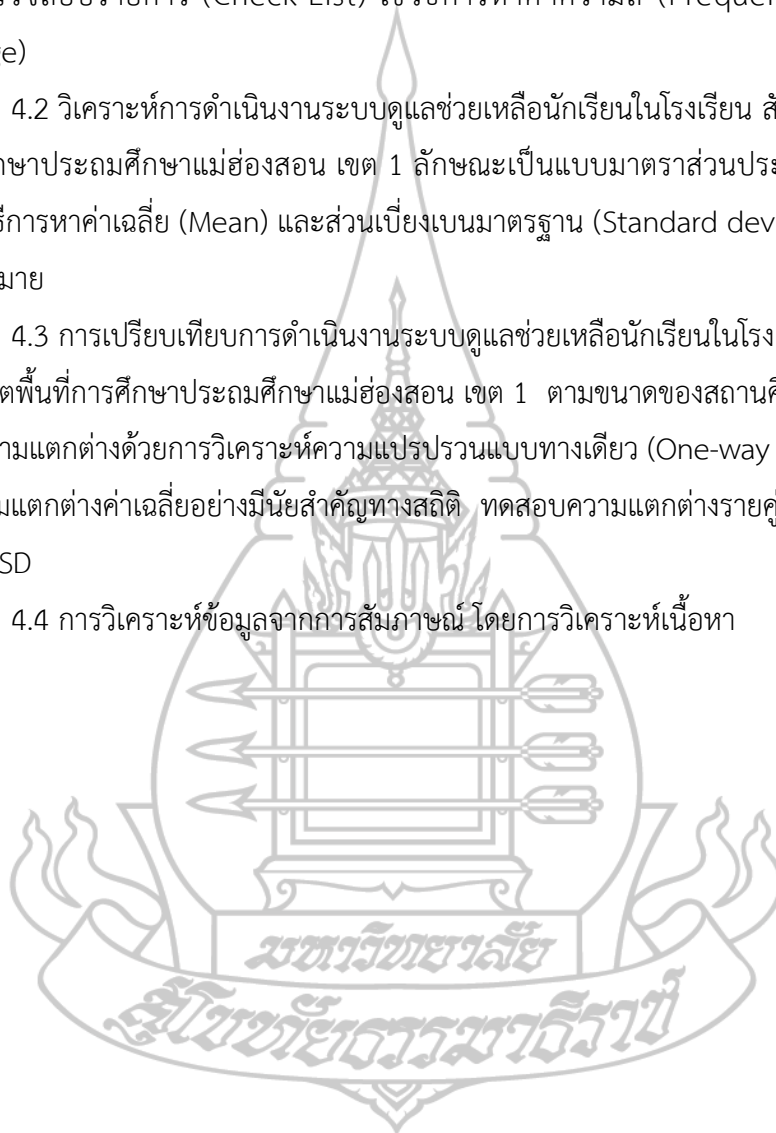
เป็นรหัสตัวเลข (Code) แล้วบันทึกลงในโปรแกรมเพื่อดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติตามลำดับ 4 ขั้นตอน ดังนี้

4.1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจากแบบสอบถามตอนที่ 1 ลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check-List) ใช้วิธีการหาค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

4.2 วิเคราะห์การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 ลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ใช้วิธีการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) แล้วนำมาแปลความหมาย

4.3 การเปรียบเทียบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 ตามขนาดของสถานศึกษา ใช้การวิเคราะห์ความแตกต่างด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way ANOVA) กรณีที่พบว่ามีความแตกต่างค่าเฉลี่ยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการของ Fisher' s LSD

4.4 การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ โดยการวิเคราะห์เนื้อหา

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัย เรื่อง แนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1

ผู้วิจัยขอเสนอการวิเคราะห์เป็นลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา

ตอนที่ 4 แนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ลำดับที่	ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
1	เพศ		
	1.1 ชาย	120	41.20
	1.2 หญิง	171	58.80
	รวม	291	100.00
2	ช่วงอายุ		
	2.1 21 ปี – 30 ปี	98	33.70
	2.2 31 ปี – 40 ปี	146	50.10
	2.3 41 ปี – 50 ปี	31	10.70
	2.4 51 ปี ขึ้นไป	16	5.50
	รวม	291	100.00

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ลำดับที่	ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
3	ตำแหน่ง		
	3.1 ครูผู้ช่วย	111	38.10
	3.2 ครู	103	35.50
	3.3 ครูชำนาญการ	33	11.30
	3.4 ครูชำนาญการพิเศษ ขึ้นไป	44	15.10
	รวม	291	100.00
4	ระดับการศึกษา		
	4.1 ปริญญาตรี	204	70.10
	4.2 สูงกว่าปริญญาตรี	87	29.90
	รวม	291	100.00
5	ประสบการณ์ในการสอน		
	5.1 ไม่เกิน 5 ปี	88	30.20
	5.2 5 – 10 ปี	121	41.60
	5.3 11 – 20 ปี	66	22.70
	5.4 มากกว่า 20 ปี	16	5.50
	รวม	291	100.00
7	ขนาดสถานศึกษา		
	7.1 ขนาดเล็ก (จำนวนนักเรียน 120 คนลงมา)	177	60.80
	7.2 ขนาดกลาง (จำนวนนักเรียนตั้งแต่ 121 – 499 คน)	106	36.50
	7.3 ขนาดใหญ่ (จำนวนนักเรียนตั้งแต่ 500 คนขึ้นไป)	8	2.70
	รวม	291	100.00

จากตารางที่ 4.1 พบว่า กลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถามโดยส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 171 คน คิดเป็นร้อยละ 58.80 มีอายุระหว่าง 31- 40 ปี จำนวน 146 คน คิดเป็นร้อยละ 50.10 ดำรงตำแหน่งครูผู้ช่วย จำนวน 111 คน คิดเป็นร้อยละ 38.10 มีการศึกษาในระดับปริญญาตรี จำนวน 204 คน คิดเป็นร้อยละ 70.10 ส่วนในด้านประสบการณ์การสอนพบว่า ส่วนใหญ่มี

ประสบการณ์การสอน 5-10 ปี มีจำนวน 121 คน คิดเป็นร้อยละ 41.60 และปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาขนาดเล็กเป็นส่วนใหญ่ จำนวน 177 คน คิดเป็นร้อยละ 60.80

ตอนที่ 2 การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1

ตารางที่ 4.2 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน โดยภาพรวม

n = 291			
การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	\bar{X}	S.D.	แปลผล
การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	4.11	0.50	มาก
การคัดกรองนักเรียน	3.97	0.51	มาก
การส่งเสริมและพัฒนา นักเรียน	4.11	0.56	มาก
การป้องกันและช่วยเหลือนักเรียน	4.06	0.62	มาก
การส่งต่อนักเรียน	4.02	0.63	มาก
รวม	4.05	0.55	มาก

จากตารางที่ 4.2 พบว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.05, S.D. = 0.55$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมาก โดยเรียงค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.11, S.D. = 0.50$) การส่งเสริมและพัฒนา นักเรียน ($\bar{X} = 4.11, S.D. = 0.56$) การป้องกันและช่วยเหลือนักเรียน ($\bar{X} = 4.06, S.D. = 0.62$) การส่งต่อนักเรียน ($\bar{X} = 4.02, S.D. = 0.63$) และการคัดกรองนักเรียน ($\bar{X} = 3.97, S.D. = 0.51$)

ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

n = 291

ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. สถานศึกษามีการวางแผนการดำเนินงาน จัดทำคู่มือและ จัดอบรมให้ความรู้ครูเกี่ยวกับการดำเนินการเก็บรวบรวม ข้อมูลนักเรียนรายบุคคล	4.05	0.67	มาก
2. สถานศึกษามีการเก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้วยวิธีที่หลากหลาย	3.94	0.74	มาก
3. สถานศึกษามีการส่งเสริมการใช้แบบประเมินพฤติกรรม นักเรียน (SDQ) เพื่อวิเคราะห์นักเรียนเป็นรายบุคคล	3.81	1.01	มาก
4. สถานศึกษามีการส่งเสริมให้ครูประจำชั้นเยี่ยมบ้าน เพื่อให้ได้ข้อมูลนักเรียนที่ครอบคลุมทุกด้านอย่างต่อเนื่อง	4.53	0.65	มากที่สุด
5. สถานศึกษามีการตรวจสอบข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล เป็นปัจจุบันและพร้อมนำไปใช้	4.36	0.63	มากที่สุด
6. สถานศึกษามีการวิเคราะห์ข้อมูลนักเรียนรายบุคคล สรุปผลและจัดเก็บอย่างเป็นระบบ	3.95	0.47	มาก
รวม	4.11	0.69	มาก

จากตารางที่ 4.3 พบว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.11$, S.D. = 0.69) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า สถานศึกษามีการส่งเสริมให้ครูประจำชั้นเยี่ยมบ้านเพื่อให้ได้ข้อมูลนักเรียนที่ครอบคลุมทุกด้านอย่างต่อเนื่อง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = 0.65) และ สถานศึกษามีการส่งเสริมการใช้แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน (SDQ) เพื่อวิเคราะห์นักเรียนเป็นรายบุคคล มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด และอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.81$, S.D. = 1.01)

ตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านการคัดกรองนักเรียน

n = 291

ด้านการคัดกรองนักเรียน	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. สถานศึกษามีการจัดทำคู่มือร่วมกันของผู้รับผิดชอบ เพื่อกำหนดเกณฑ์การคัดกรองนักเรียนที่ชัดเจน	3.91	0.69	มาก
2. สถานศึกษามีการจัดประชุมเพื่ออบรมครูในการใช้เครื่องมือในการคัดกรองได้อย่างถูกต้อง	3.78	0.83	มาก
3. สถานศึกษามีการกำหนดเกณฑ์ในการคัดกรองนักเรียน เพื่อคัดกรองนักเรียนเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา	3.91	0.71	มาก
4. สถานศึกษามีการใช้เครื่องมือที่หลากหลายเพื่อคัดกรองนักเรียน	3.89	0.66	มาก
5. สถานศึกษามีการจัดทำเอกสารสารสนเทศที่ถูกต้องและเป็นระบบ	3.85	0.64	มาก
6. สถานศึกษามีการคัดกรองนักเรียนอย่างครอบคลุม ทั้งด้านร่างกาย สังคม อารมณ์ และสติปัญญา	4.18	0.53	มาก
7. สถานศึกษามีการรักษาความลับของผลสรุปการคัดกรองนักเรียน	4.27	0.65	มากที่สุด
รวม	3.97	0.67	มาก

จากตารางที่ 4.4 พบว่า พบว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนด้านการคัดกรองนักเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.97$, S.D. = 0.67) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า สถานศึกษามีการรักษาความลับของผลสรุปการคัดกรองนักเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = 0.65) และสถานศึกษามีการจัดประชุมเพื่ออบรมครูในการใช้เครื่องมือในการคัดกรองได้อย่างถูกต้อง มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด และอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.78$, S.D. = 0.83)

ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน

n = 291

ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. สถานศึกษามีการวางแผนร่วมกันเพื่อกำหนดแนวทางในการจัดกิจกรรมส่งเสริม พัฒนานักเรียนที่ครอบคลุมนักเรียนทุกกลุ่ม	4.06	0.67	มาก
2. สถานศึกษามีการส่งเสริมสนับสนุนความสามารถพิเศษของนักเรียน	4.19	0.66	มาก
3. สถานศึกษามีการสำรวจความสนใจของนักเรียนและจัดกลุ่มตามความสนใจของนักเรียน	4.05	0.69	มาก
4. สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนานักเรียนให้สอดคล้องกับพฤติกรรมของนักเรียน	4.04	0.62	มาก
5. สถานศึกษามีการดำเนินงานการจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนา นักเรียนอย่างต่อเนื่อง	4.18	0.61	มาก
6. สถานศึกษามีการส่งเสริมให้นักเรียนสามารถพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ	4.14	0.54	มาก
รวม	4.11	0.63	มาก

จากตารางที่ 4.5 พบว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.11$, S.D. = 0.63) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า สถานศึกษามีการส่งเสริมสนับสนุนความสามารถพิเศษของนักเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.19$, S.D. = 0.66) และ สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนานักเรียนให้สอดคล้องกับพฤติกรรมของนักเรียน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด และอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.04$, S.D. = 0.62)

ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านการป้องกัน แก้ไขปัญหาและช่วยเหลือ
นักเรียน

n = 291

ด้านการป้องกันการป้องกัน แก้ไขปัญหา และช่วยเหลือนักเรียน	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. สถานศึกษามีการวางแผนการดำเนินการป้องกันและ ช่วยเหลือนักเรียนก่อนดำเนินงานทุกครั้ง	4.09	0.62	มาก
2. สถานศึกษามีการจัดอบรมพัฒนาครูด้านการให้คำปรึกษา และการใช้หลักจิตวิทยาสำหรับผู้เรียน	3.73	0.85	มาก
3. สถานศึกษาเข้าใจปัญหาและสถานการณ์ของนักเรียนอย่าง แท้จริง	4.18	0.75	มาก
4. สถานศึกษาสามารถให้คำปรึกษาเบื้องต้นแก่นักเรียนที่ ต้องการความช่วยเหลือได้	4.19	0.76	มาก
5. สถานศึกษามีการประสานความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา กับบ้านอย่างต่อเนื่อง	4.10	0.81	มาก
6. สถานศึกษามีการให้ความช่วยเหลือดูแลนักเรียนกลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหาอย่างใกล้ชิด	4.12	0.80	มาก
7. สถานศึกษามีการป้องกันและแก้ไขปัญหาได้สอดคล้องกับ สภาพปัญหาของนักเรียน	4.13	0.73	มาก
8. สถานศึกษามีการจัดอบรมการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่คาด ว่าจะเกิดขึ้นกับนักเรียน	3.97	0.69	มาก
รวม	4.06	0.75	มาก

จากตารางที่ 4.6 พบว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน
ด้านการป้องกัน แก้ไขปัญหา และช่วยเหลือนักเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.06$, S.D. =
0.75) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า สถานศึกษาสามารถให้คำปรึกษาเบื้องต้นแก่นักเรียนที่
ต้องการความช่วยเหลือได้ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.19$, S.D. = 0.76) และ
สถานศึกษามีการจัดอบรมพัฒนาครูด้านการให้คำปรึกษา และการใช้หลักจิตวิทยาสำหรับผู้เรียน มี
ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด และอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.73$, S.D. = 0.85)

ตารางที่ 4.7 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านการส่งต่อนักเรียน

n = 291

ด้านการส่งต่อนักเรียน	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. สถานศึกษามีการวางแผนการส่งต่อนักเรียนก่อนการดำเนินงานทุกครั้ง	3.91	0.76	มาก
2. สถานศึกษามีการประสานงานการดำเนินงานกับหน่วยงานด้านสาธารณสุขและเครือข่ายอื่นๆที่เกี่ยวข้อง	4.05	0.71	มาก
3. สถานศึกษามีการติดต่อประสานงานกับเครือข่ายภายนอกสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง	4.00	0.74	มาก
4. สถานศึกษามีการดำเนินการส่งต่อนักเรียนที่มีปัญหาไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน	3.94	0.72	มาก
5. สถานศึกษามีการชี้แจงนักเรียนถึงความจำเป็นต้องส่งต่อ	3.96	0.80	มาก
6. สถานศึกษานักเรียนที่ส่งต่อได้รับความช่วยเหลือที่ถูกต้อง ถูกวิธีและรวดเร็ว	4.26	0.70	มากที่สุด
7. สถานศึกษามีการจัดทำบันทึกผลการช่วยเหลือการส่งต่อนักเรียนทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา	4.04	0.71	มาก
8. สถานศึกษามีการติดตามผลการช่วยเหลือนักเรียนจากผู้เชี่ยวชาญอย่างสม่ำเสมอ	3.83	0.81	มาก
9. สถานศึกษามีการสรุปผลการส่งต่อนักเรียนไว้เป็นหลักฐานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	4.23	0.59	มากที่สุด
รวม	4.02	0.72	มาก

จากตารางที่ 4.7 พบว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนด้านการส่งต่อนักเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.02$, S.D. = 0.72) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า สถานศึกษานักเรียนที่ส่งต่อได้รับความช่วยเหลือที่ถูกต้อง ถูกวิธีและรวดเร็ว มีค่าเฉลี่ยสูงสุดและอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = 0.70) และสถานศึกษามีการติดตามผลการช่วยเหลือนักเรียนจากผู้เชี่ยวชาญอย่างสม่ำเสมอ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด และอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.83$, S.D. = 0.81)

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 จำแนก
ตามขนาดของสถานศึกษา

ผลการวิเคราะห์การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา

ตารางที่ 4.8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน
โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 จำแนกตาม
ขนาดของสถานศึกษา

การดำเนินงานระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียน	ขนาดเล็ก		ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่		เฉลี่ย	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
1. การรู้จักนักเรียนเป็น รายบุคคล	4.07	0.54	4.18	0.44	3.98	0.06	4.11	0.50
2. การคัดกรองนักเรียน	3.85	0.48	4.23	0.47	3.29	0.01	3.97	0.51
3. การส่งเสริมและพัฒนา นักเรียน	4.15	0.62	4.13	0.39	3.17	0.00	4.11	0.56
4. การป้องกันและ ช่วยเหลือนักเรียน	4.01	0.58	4.29	0.46	2.25	0.00	4.06	0.62
5. การส่งต่อนักเรียน	4.00	0.56	4.20	0.54	2.22	0.00	4.02	0.63
เฉลี่ย	4.02	0.56	4.21	0.46	2.98	0.01	4.05	0.56

จากตารางที่ 4.8 พบว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ใน
ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.05$, S.D. = 0.56)

สถานศึกษาขนาดเล็ก ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.02$, S.D. = 0.56) เมื่อ
พิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านการส่งเสริมและพัฒนา นักเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.15$, S.D. =
0.62) และด้านการคัดกรองนักเรียน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 3.85$, S.D. = 0.48)

สถานศึกษาขนาดกลางในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.21$, S.D. = 0.46) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการป้องกันและช่วยเหลือนักเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.29$, S.D. = 0.46) และด้านการส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 4.13$, S.D. = 0.39)

สถานศึกษาขนาดใหญ่ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.98$, S.D. = 0.01) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.98$, S.D. = 0.06) และด้านการส่งต่อผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 2.22$, S.D. = 0.00)

การเปรียบเทียบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 ในภาพรวมจำแนกตามขนาดของสถานศึกษาเป็นการทดสอบสมมติฐานดำเนินการโดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วมแบบทางเดียว

ตารางที่ 4.9 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วมแบบทางเดียว

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p-value
ระหว่างกลุ่ม	11.94	2	5.968	31.331	.001
ภายในกลุ่ม	54.86	288	.190		
รวม	3.767	290			

$P < .01$

จากตารางที่ 4.9 พบว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 จำแนกตามขนาดสถานศึกษาแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .01

2. ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 ในภาพรวมจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา

ตารางที่ 4.10 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วมแบบทางเดียวจำแนกตามขนาดสถานศึกษา

รายการ	แหล่งความแปรปรวน	SS	Df	MS	F	p-value
1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	ระหว่างกลุ่ม	1.044	2	.522	2.088	.126
	ภายในกลุ่ม	71.979	288	.250		
	รวม	73.023	290			
2. ด้านการคัดกรองนักเรียน	ระหว่างกลุ่ม	13.591	2	6.796	31.174	.001
	ภายในกลุ่ม	62.781	288	.218		
	รวม	76.372	290			
3. ด้านการส่งเสริมและพัฒนา นักเรียน	ระหว่างกลุ่ม	7.385	2	3.692	12.518	.001
	ภายในกลุ่ม	84.948	288	.295		
	รวม	92.333	290			
4. ด้านการป้องกันและช่วยเหลือ นักเรียน	ระหว่างกลุ่ม	32.218	2	16.109	57.781	.001
	ภายในกลุ่ม	80.293	288	.279		
	รวม	112.512	290			
5. ด้านการส่งต่อนักเรียน	ระหว่างกลุ่ม	29.359	2	14.680	49.104	.001
	ภายในกลุ่ม	86.097	288	.299		
	รวม	115.456	290			

$p < .01$

จากตารางที่ 4.10 พบว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลของสถานศึกษาขนาดเล็ก กลาง ใหญ่ไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมและพัฒนา นักเรียน ด้านการป้องกันและช่วยเหลือนักเรียน และด้านการส่งต่อนักเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ.01

ตารางที่ 4.11 แสดงผลการเปรียบเทียบรายคู่จำแนกตามขนาดสถานศึกษาด้านการคัดกรองนักเรียน

ตัวแปรตาม	ขนาด สถานศึกษา	ขนาด สถานศึกษา	ความ แตกต่าง ค่าเฉลี่ย	ความคลาด เคลื่อนมาตรฐาน	ระดับ นัยสำคัญ
ด้านการคัดกรองนักเรียน	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	-.38327*	.05734	.001
		ขนาดใหญ่	.56013*	.16876	.001
	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่	.94340*	.17119	.001

$p < .01$

จากตารางที่ 4.11 พบว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการคัดกรองนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 ในสถานศึกษาขนาดเล็ก มีความแตกต่างจากสถานศึกษาขนาดกลางและขนาดใหญ่ และการคัดกรองนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 ในสถานศึกษาขนาดกลางและสถานศึกษาขนาดใหญ่มีความแตกต่างกัน

ตารางที่ 4.12 แสดงผลการเปรียบเทียบรายคู่จำแนกตามขนาดสถานศึกษาด้านการส่งเสริมและพัฒนา

ตัวแปรตาม	ขนาด สถานศึกษา	ขนาด สถานศึกษา	ความ แตกต่าง ค่าเฉลี่ย	ความคลาด เคลื่อนมาตรฐาน	ระดับ นัยสำคัญ
ด้านการส่งเสริมและพัฒนา นักเรียน	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	.02111	.06670	.752
		ขนาดใหญ่	.98023*	.19631	.001
	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่	.95912*	.19913	.001

$p < .01$

จากตารางที่ 4.12 พบว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการส่งเสริมและพัฒนาการเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 ในสถานศึกษาขนาดเล็กและขนาดกลางไม่แตกต่างกัน ส่วนการส่งเสริมและพัฒนาการเรียนในสถานศึกษาขนาดเล็กมีความแตกต่างจากสถานศึกษาขนาดใหญ่ และการส่งเสริมและพัฒนาการเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 ในสถานศึกษาขนาดกลางและสถานศึกษาขนาดใหญ่มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .01

ตารางที่ 4.13 แสดงผลการเปรียบเทียบรายคู่จำแนกตามขนาดสถานศึกษาด้านการป้องกันและช่วยเหลือนักเรียน

ตัวแปรตาม	ขนาด สถานศึกษา	ขนาด สถานศึกษา	ความ แตกต่าง ค่าเฉลี่ย	ความคลาด เคลื่อนมาตรฐาน	ระดับ นัยสำคัญ
ด้านการป้องกันและ ช่วยเหลือนักเรียน	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	-2.27973*	.06485	.001
		ขนาดใหญ่	1.75918*	.19085	.001
	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่	2.03892*	.19360	.001

$p < .01$

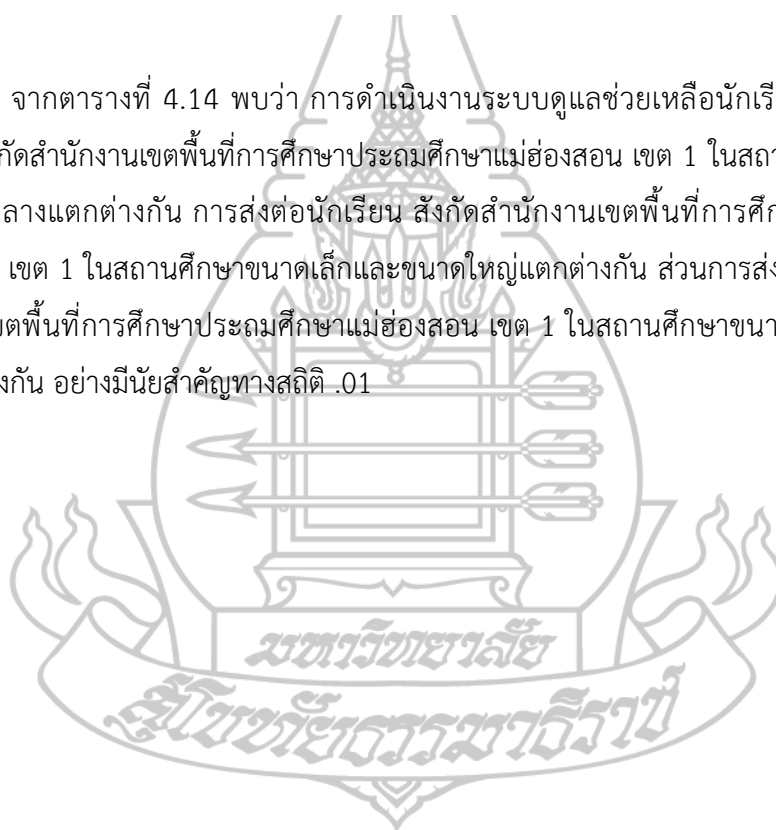
จากตารางที่ 4.13 พบว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการป้องกันและช่วยเหลือเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 ในสถานศึกษาขนาดเล็กและขนาดกลางแตกต่างกัน การป้องกันและช่วยเหลือเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 ในสถานศึกษาขนาดเล็กและขนาดใหญ่แตกต่างกัน ส่วนการป้องกันและช่วยเหลือเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 ในสถานศึกษาขนาดกลางและขนาดใหญ่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .01

ตารางที่ 4.14 แสดงผลการเปรียบเทียบรายคู่จำแนกตามขนาดสถานศึกษาด้านการส่งต่อนักเรียน

ตัวแปรตาม	ขนาด สถานศึกษา	ขนาด สถานศึกษา	ความ แตกต่าง ค่าเฉลี่ย	ความคลาด เคลื่อนมาตรฐาน	ระดับ นัยสำคัญ
ด้านการส่งต่อนักเรียน	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	-.19958*	.06715	.003
		ขนาดใหญ่	1.77841*	.19763	.001
	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่	1.97799*	.20047	.001

$p < .01$

จากตารางที่ 4.14 พบว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการส่งต่อนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 ในสถานศึกษาขนาดเล็กและขนาดกลางแตกต่างกัน การส่งต่อนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 ในสถานศึกษาขนาดเล็กและขนาดใหญ่แตกต่างกัน ส่วนการส่งต่อนักเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 ในสถานศึกษาขนาดกลางและขนาดใหญ่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .01

ตอนที่ 4 แนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1

จากเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนทั้ง 6 ท่านได้ให้ข้อมูลสำคัญไว้ว่า คือ การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 มีความสำคัญมาก เนื่องจากจังหวัดแม่ฮ่องสอนเป็นจังหวัดที่อยู่ห่างไกล ความเจริญยังไม่ค่อยเข้าถึง ผู้ปกครองเป็นกลุ่มชนชาติพันธุ์มีอาชีพทำการเกษตรเป็นส่วนใหญ่ ทำให้ไม่ค่อยมีเวลาดูแลบุตรหลาน ส่งผลให้เกิดปัญหาตามมาอย่างหลากหลาย เช่น เด็กตกหล่นเด็กออกกลางคัน เด็กไร้สัญชาติ ปัญหาชู้สาว และปัญหายาเสพติด การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือในโรงเรียนจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะช่วยให้ลดหรือแก้ปัญหาเหล่านี้ได้อย่างตรงจุด เพื่อสถานศึกษาสามารถดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายและสามารถแก้ปัญหาผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

แนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสามารถจำแนกการพัฒนาได้ในแต่ละด้าน ดังนี้

4.1 การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

แนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในด้านดังกล่าวนี้ควรใช้วิธีการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย สถานศึกษาควรมีการวางแผนการดำเนินงาน จัดทำคู่มือและจัดอบรมให้ความรู้ครูเกี่ยวกับการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียนรายบุคคล ควรใช้วิธีที่หลากหลายในการเก็บรวบรวมข้อมูล ควรมีการส่งเสริมให้ครูประจำชั้นออกเยี่ยมบ้านเพื่อให้ได้ข้อมูลนักเรียนที่ครอบคลุมทุกด้านอย่างต่อเนื่อง มีการวิเคราะห์ข้อมูลนักเรียนรายบุคคลทุกครั้งที่เก็บรวบรวม และมีการสรุปผลที่ชัดเจน มีการจัดเก็บข้อมูลที่เป็นปัจจุบันอย่างเป็นระบบ เป็นปัจจุบันและพร้อมนำไปใช้เสมอ เพื่อให้สามารถดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายได้ มีการศึกษาดูงานโรงเรียนที่นักเรียนมีความหลากหลายและเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ดังนี้

“สถานศึกษาสามารถพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ได้โดยต้องมีการวางแผนอย่างเป็นระบบ มีการประสานงานร่วมกัน มีคู่มือในการปฏิบัติงานที่ชัดเจน ควรดำเนินการตามแผนที่วางไว้ และออกเยี่ยมบ้านนักเรียนทุกภาคเรียนอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เข้าถึงนักเรียนได้อย่างใกล้ชิด” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1, สัมภาษณ์ 4 มกราคม 2567)

“ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนถือเป็นงานที่สำคัญมากในสถานศึกษา เพราะทำให้ทราบถึงปัญหาผู้เรียน ปัญหาการเรียน และทำให้สถานศึกษาสามารถหาแนวทางการป้องกัน แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้ ในด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลเป็นด้านที่สำคัญอย่างยิ่ง เพราะทำให้

ครูผู้สอนสามารถเข้าถึงตัวผู้เรียนได้อย่างใกล้ชิด และสามารถเข้าถึงปัญหาได้อย่างชัดเจน ควรมีการพัฒนาระบบการทำงานในด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลโดยการจัดอบรมให้ความรู้กับครูประจำชั้นถึงวิธีการดำเนินงานที่ถูกต้อง ควรมีรูปแบบที่ใช้อย่างมีประสิทธิภาพ และควรเก็บรักษาข้อมูลของผู้เรียนอย่างเป็นระบบ เพื่อให้สามารถนำมาใช้ได้” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2, สัมภาษณ์ 5 มกราคม 2567)

“สถานศึกษาได้ตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน ซึ่งผู้เรียนเหล่านี้ยังเป็นเด็กในวัยเรียน ที่ต้องการการดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิด ซึ่งต้องการคำแนะนำ คำปรึกษา ในการแก้ปัญหา และการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้เรียน โดยมุ่งหวังว่าผู้เรียนที่เติบโตอย่างมีคุณภาพทั้งสติปัญญา ความสามารถ คุณธรรม จริยธรรม และด้านทักษะการดำรงชีวิตอย่างมีความสุขในสังคม การดำเนินการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนจึงเป็นสิ่งจำเป็น ซึ่งด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลนั้นทำให้ทราบข้อมูลนักเรียนได้มากขึ้น ทั้งในด้านของการรู้จักข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียน พฤติกรรมทั้งด้านบวกและลบ ทำให้ครูประจำชั้นมีความเข้าใจนักเรียนมากขึ้น สามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อการคัดกรองนักเรียนเพื่อเป็นประโยชน์ในการส่งเสริมการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนได้อย่างถูกต้อง” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3, สัมภาษณ์ 7 มกราคม 2567)

“การดำเนินการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นสิ่งจำเป็น ซึ่งด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลนั้นทำให้ทราบข้อมูลนักเรียนได้มากขึ้น ทำให้ครูประจำชั้นมีความเข้าใจนักเรียนมากขึ้น เพื่อเป็นประโยชน์ในการส่งเสริมการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนได้” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 4, สัมภาษณ์ 7 มกราคม 2567)

“สถานศึกษาสามารถพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยมีการประสานงานร่วมกันกับผู้ปกครองและครอบครัวนักเรียนทุกภาคเรียน เพื่อให้เข้าถึงนักเรียนได้อย่างใกล้ชิด” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5, สัมภาษณ์ 4 มกราคม 2567)

“ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นงานที่สำคัญมากในสถานศึกษา ทำให้ทราบถึงปัญหาผู้เรียน ในด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลนั้นทำให้ครูผู้สอนสามารถเข้าถึงตัวผู้เรียนได้อย่างใกล้ชิด ควรมีการอบรมให้ความรู้กับครูประจำชั้น เพื่อให้สามารถนำมาใช้ได้” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 6, สัมภาษณ์ 5 มกราคม 2567)

กล่าวโดยสรุปแนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ควรใช้วิธีการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย สถานศึกษาควรมีการวางแผนการดำเนินงาน จัดทำคู่มือและจัดอบรมให้ความรู้ครู มีการประสานงานร่วมกัน และออกเยี่ยมบ้านนักเรียนทุกภาคเรียนอย่างต่อเนื่อง และควรมีระบบการเก็บรักษาข้อมูลของผู้เรียนอย่างเป็นระบบ สามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อการคัดกรองนักเรียนเพื่อเป็นประโยชน์ในการส่งเสริมการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนได้อย่างถูกต้อง

2. การคัดกรองนักเรียน

แนวทางการดำเนินการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในด้านการคัดกรองนักเรียน ทำได้โดยสถานศึกษาควรมีการจัดทำคู่มือร่วมกันของผู้รับผิดชอบ เพื่อกำหนดเกณฑ์การคัดกรองนักเรียนที่ชัดเจน มีการจัดประชุมครูเพื่ออบรมการใช้เครื่องมือในการคัดกรองได้อย่างถูกต้อง มีการกำหนดเกณฑ์ในการคัดกรองนักเรียนเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา มีการคัดกรองนักเรียนอย่างครอบคลุม ทั้งด้านร่างกาย สังคม อารมณ์ และสติปัญญา และมีระบบการรักษาความลับผลสรุปการคัดกรองนักเรียนอย่างเป็นระบบ

“แนวทางการดำเนินการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในด้านการคัดกรองนักเรียนควรมีการวางแผนการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการเยี่ยมบ้านของนักเรียน มีการเก็บรวบรวมข้อมูลได้หลากหลายและเป็นระบบ มีการกำหนดเกณฑ์การคัดกรอง เพื่อจัดกลุ่มนักเรียนร่วมกัน ให้เป็นที่ยอมรับของครูในสถานศึกษา และสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1, สัมภาษณ์ 4 มกราคม 2567)

“แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในด้านการคัดกรองนักเรียนควรมีการประชุมครู กำหนดเกณฑ์การคัดกรองที่ชัดเจน โรงเรียนควรจัดทำคู่มือ วิธีการในการคัดกรองรวมถึงระเบียบที่ชัดเจน วิเคราะห์ข้อมูลแบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา ให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมมากขึ้น โดยประสานงานกับผู้ปกครองแจ้งผลการคัดกรองนักเรียนและข้อมูลพฤติกรรมของนักเรียนให้ได้ทราบข้อมูลที่เป็นจริง ประสานงานกับบุคลากรหลายๆ ฝ่ายที่เกี่ยวข้องเพื่อร่วมพิจารณาผลการคัดกรองนักเรียน และหาแนวทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างเป็นระบบ” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2, สัมภาษณ์ 5 มกราคม 2567)

“แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในด้านการคัดกรองนักเรียนควรมีการวางแผนการปฏิบัติงานร่วมกัน มีการกำหนดเกณฑ์การคัดกรองนักเรียนที่ชัดเจน จัดทำเอกสารสารสนเทศที่ถูกต้องและเป็นระบบ มีการคัดกรองนักเรียนอย่างครอบคลุม ทั้งด้านร่างกาย สังคม อารมณ์ และสติปัญญา มีการประเมินสถานการณ์ หาแนวทางแก้ไขวางแผนปรับปรุงระบบอย่างต่อเนื่องและสอดคล้องต่อสภาพปัจจุบันมากที่สุด” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3, สัมภาษณ์ 7 มกราคม 2567)

“แนวทางการพัฒนาการคัดกรองนักเรียนควรมีการจัดอบรมให้กับครูผู้รับผิดชอบ รวมถึงครูประจำชั้นทุกคน เพื่อให้ได้ความรู้และสามารถคัดกรองนักเรียนได้” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 4, สัมภาษณ์ 4 มกราคม 2567)

“แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการคัดกรองนักเรียนควรมีการวางแผนการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบตั้งแต่เริ่มปีการศึกษาใหม่ มีการประชุมหารือเพื่อแลกเปลี่ยนปัญหาที่พบเจอในปีการศึกษาก่อนหน้า เพื่อร่วมกันหาวิธีแก้ไขในปัญหาที่พบ และควร

ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการเยี่ยมบ้านของนักเรียนอย่างจริงจัง เพื่อให้ทราบถึงสภาพความเป็นจริงของผู้เรียน” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5, สัมภาษณ์ 4 มกราคม 2567)

“แนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการคัดกรองนักเรียนควรมีการวางแผนการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างผู้บริหารและคณะครูในโรงเรียนทุกคน เพื่อร่วมกันกำหนดเกณฑ์การคัดกรองนักเรียนที่ชัดเจน และร่วมกันหาแนวทางแก้ไขวางแผนปรับปรุงระบบอย่างต่อเนื่อง” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 6, สัมภาษณ์ 7 มกราคม 2567)

กล่าวโดยสรุป แนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในด้านการคัดกรองนักเรียน ทำได้โดยสถานศึกษามีการวางแผนการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการเยี่ยมบ้านนักเรียน มีการกำหนดเกณฑ์การคัดกรองที่ชัดเจนให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง ประสานงานกับผู้ปกครองแจ้งผลการคัดกรองนักเรียนและข้อมูลพฤติกรรมของนักเรียนให้ได้ทราบข้อมูลที่เป็นจริง ประสานงานกับบุคลากรหลายๆ ฝ่ายที่เกี่ยวข้องเพื่อร่วมพิจารณาผลการคัดกรองนักเรียน และหาแนวทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างเป็นระบบและสอดคล้องต่อสภาพปัจจุบันมากที่สุด

3. การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน

แนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน ทำได้โดยสถานศึกษาควรมีการกำหนดแนวทางการจัดกิจกรรมส่งเสริม และพัฒนานักเรียนที่ครอบคลุมนักเรียนทุกกลุ่ม มีการสำรวจความสนใจของนักเรียนและจัดกลุ่มตามความสนใจของนักเรียน มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนานักเรียนให้สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน ควรมีการส่งเสริมให้นักเรียนสามารถพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพได้อย่างต่อเนื่อง ตามความสนใจและความถนัด เช่น การจัดกิจกรรมโฮมรูม การจัดประชุมผู้ปกครองนักเรียน จัดโครงการส่งเสริมความถนัดของนักเรียน และจัดกิจกรรมเสริมเพื่อพัฒนานักเรียน

“แนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน สถานศึกษาควรกำหนดโครงการกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนอย่างชัดเจน จัดงบประมาณรองรับ ประสานงานวิทยากรที่มีความสามารถเฉพาะทางในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เพื่อพัฒนาส่งเสริมนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษและมีความบกพร่อง และสนับสนุนให้นักเรียนทุกคนเป็นบุคคลที่มีคุณภาพมีความภาคภูมิใจในตนเอง ซึ่งจะช่วยป้องกันมิให้นักเรียนที่อยู่ในกลุ่มปกติกลายเป็นนักเรียนกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มมีปัญหา และช่วยให้นักเรียนกลุ่มเสี่ยง มีปัญหา กลับมามีพฤติกรรมดีขึ้น ตามที่สถานศึกษาหรือชุมชนคาดหวัง สามารถปรับปรุงพฤติกรรมให้เป็นพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของสังคมได้” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1, สัมภาษณ์ 4 มกราคม 2567)

“แนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน สถานศึกษาควรมีกิจกรรมที่ตรงตามสภาพปัญหาของนักเรียนที่มีปัญหาเช่น ปัญหา

ด้านการเรียน ครูควรมีการจัดกิจกรรมสอนซ่อมเสริม กิจกรรมที่เด็กมีความสนใจและถนัดเหมาะสมกับตนเอง ครูควรจัดโครงการหรือกิจกรรมที่หลากหลาย เพื่อให้นักเรียนสามารถแสดงความสามารถของตนเองออกมาได้อย่างอิสระและพร้อมที่จะพัฒนาต่อไปเรื่อยๆ” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2, สัมภาษณ์ 5 มกราคม 2567)

“แนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในด้านการส่งเสริมและพัฒนา นักเรียน สถานศึกษาควรมีการส่งเสริมความสามารถสำหรับนักเรียนทุกกลุ่ม กลุ่มนักเรียนเก่งจัดให้เป็นผู้ช่วยครูจัดเวทีให้นักเรียนได้แสดงออก เช่น โครงการหรือกิจกรรมพิเศษต่างๆ เพื่อฝึกให้นักเรียนเกิดแรงบันดาลใจ และสามารถค้นพบความชอบของตนเองได้ นักเรียนกลุ่มนี้จัดเป็นนักเรียนที่ควรได้รับการส่งเสริม ส่วนนักเรียนกลุ่มที่ควรได้รับการพัฒนา ครูควรจัดการเรียนการสอนเป็นรายบุคคล เพื่อพัฒนาทั้งความรู้ทางวิชาการ และการสร้างแรงบันดาลใจ และควรเน้นให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยความเต็มใจ” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3, สัมภาษณ์ 7 มกราคม 2567)

“แนวทางพัฒนาการส่งเสริมและพัฒนา นักเรียน ควรจัดทำโครงการหรือกิจกรรม กิจกรรมที่ส่งเสริมนักเรียนอย่างหลากหลาย เพื่อสนับสนุนให้นักเรียนทุกคนเป็นบุคคลที่มีคุณภาพ มีความภาคภูมิใจในตนเอง สามารถนำไปใช้ในชีวิตรประจำวันได้” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 4, สัมภาษณ์ 4 มกราคม 2567)

“แนวทางพัฒนาการส่งเสริมและพัฒนา นักเรียน ควรมีกิจกรรมที่หลากหลาย และเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนโดยตรง ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามความถนัดและความสนใจ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในภายภาคหน้าได้ดี” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5, สัมภาษณ์ 5 มกราคม 2567)

“แนวทางพัฒนาการส่งเสริมและพัฒนา นักเรียน สถานศึกษาควรเน้นให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยความเต็มใจ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้วยตนเองได้อย่างเต็มที่ และมีงบประมาณสนับสนุนในการจัดกิจกรรม” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 6, สัมภาษณ์ 7 มกราคม 2567)

สรุปได้ว่า แนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในด้านการส่งเสริมและพัฒนา นักเรียน สถานศึกษาควรกำหนดโครงการกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนอย่างชัดเจน มีกิจกรรมที่ตรงตามสภาพปัญหาของนักเรียน จัดงบประมาณรองรับเพื่อพัฒนา ส่งเสริมนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษและมีความบกพร่อง และสนับสนุนให้นักเรียนทุกคนเป็นบุคคลที่มีคุณภาพ มีความภาคภูมิใจในตนเอง เพื่อฝึกให้นักเรียนเกิดแรงบันดาลใจ และสามารถค้นพบความชอบของตนเองได้

4. การป้องกันและช่วยเหลือนักเรียน

แนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในด้านการป้องกันและช่วยเหลือนักเรียน ทำได้โดยสถานศึกษาควรมีการดำเนินการป้องกันและช่วยเหลือนักเรียนอย่างทันการณ์ มีการจัดอบรมพัฒนาครูด้านการให้คำปรึกษา และการใช้หลักจิตวิทยาสำหรับผู้เรียน จัดอบรมให้ครูสามารถให้คำปรึกษาเบื้องต้นแก่นักเรียนที่ต้องการความช่วยเหลือได้ทันที มีการประสานความ

ร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับบ้านได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และต่อเนื่อง และควรมีระบบการป้องกัน และแก้ไขปัญหาได้สอดคล้องกับสภาพปัญหาของนักเรียน รวมถึงควรจัดอบรมการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่คาดว่าจะเกิดขึ้นให้กับนักเรียน

“แนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในด้านการป้องกันและช่วยเหลือนักเรียน ทำได้โดยสถานศึกษาควรให้ครูที่ปรึกษา ผู้ปกครอง หน่วยงานภายในสถานศึกษาและหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้องร่วมประชุมวางแผน กำหนดเป้าหมายของการป้องกัน และแก้ไขปัญหาเป็นระยะๆตามสภาพจริง ครูจำเป็นต้องดำเนินการให้คำปรึกษาเบื้องต้นและการจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา การติดตามดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างใกล้ชิด” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1, สัมภาษณ์ 4 มกราคม 2567)

“แนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในด้านการป้องกันและช่วยเหลือนักเรียน ทำได้โดยสถานศึกษาควรจัดให้ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องได้รับการฝึกอบรม ความรู้ความเข้าใจในแนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ปัญหานักเรียนอย่างถูกต้อง สามารถจัดบรรยายภาคในชั้นเรียน ให้คำปรึกษา เอาใจใส่ดูแลนักเรียนด้วยความเต็มใจ อาจจัดตั้งคลินิกให้คำปรึกษา รับฟังปัญหา ให้คำแนะนำนักเรียนที่ต้องการ รวมถึงประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการร่วมกันป้องกันและแก้ปัญหานักเรียนอย่างต่อเนื่อง จัดอบรมการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่คาดว่าจะเกิดขึ้นให้กับนักเรียน” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2, สัมภาษณ์ 5 มกราคม 2567)

“แนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในด้านการป้องกันและช่วยเหลือนักเรียน สถานศึกษาควรศึกษาบริบทของสถานศึกษา บริบทนักเรียนและชุมชน เพื่อให้สามารถคาดการณ์เกี่ยวกับปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นได้ ครูเอาใจใส่กับนักเรียนทุกคนเท่าเทียมกัน ซึ่งนักเรียนกลุ่มเสี่ยงควรได้รับความดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิด และหาวิธีการช่วยเหลือรวมทั้งการป้องกัน และแก้ไขปัญหาอย่างต่อเนื่อง ไม่ปล่อยปละละเลยนักเรียน มีการประสานงานกับผู้ปกครอง จัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นกับนักเรียน และระบบการป้องกันและแก้ไขปัญหาได้สอดคล้องกับสภาพปัญหาของนักเรียน” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3, สัมภาษณ์ 7 มกราคม 2567)

“แนวทางพัฒนาด้านการป้องกันและช่วยเหลือนักเรียน สถานศึกษาควรจัดอบรมให้ความรู้แก่คณะครูทุกท่านเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องตามสถานการณ์ปัจจุบัน เพื่อเตรียมความพร้อมในการรับมือกับปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 4, สัมภาษณ์ 4 มกราคม 2567)

“แนวทางพัฒนาด้านการป้องกันและช่วยเหลือนักเรียน สถานศึกษาควรมีการจัดทำแผนปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ มีความยืดหยุ่นแต่สามารถป้องกันและช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5, สัมภาษณ์ 4 มกราคม 2567)

“แนวทางพัฒนาด้านการป้องกันและช่วยเหลือนักเรียน สถานศึกษาควรจัดอบรมให้กับผู้เรียนทุกปีการศึกษา เกี่ยวกับการป้องกันปัญหาที่อาจเกิดขึ้นในสถานศึกษาและเกิดขึ้นกับตัวของผู้เรียน ควรมีการวางแผนให้ความช่วยเหลือเมื่อเกิดปัญหาได้อย่างทันการณ” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 6, สัมภาษณ์ 4 มกราคม 2567)

สรุปได้ว่า แนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในด้านการป้องกันและช่วยเหลือนักเรียน ทำได้โดยสถานศึกษาควรให้ครูที่ปรึกษา ผู้ปกครอง หน่วยงานภายในสถานศึกษาและหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้องร่วมประชุมวางแผน กำหนดเป้าหมายของการป้องกันและแก้ไขปัญหาเป็นระยะๆตามสภาพจริง จัดให้ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องได้รับการฝึกอบรมความรู้ความเข้าใจในแนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาที่นักเรียนอย่างถูกต้อง สามารถจัดบรรยากาศในชั้นเรียน ให้คำปรึกษา เอาใจใส่ดูแลนักเรียนด้วยความเต็มใจ อาจจัดตั้งคลินิกให้คำปรึกษา รับฟังปัญหา ให้คำแนะนำนักเรียนที่ต้องการ ครูดูแลเอาใจใส่ในนักเรียนทุกคนเท่าอย่างใกล้ชิดและไม่ปล่อยปละละเลยนักเรียน

5. การส่งต่อนักเรียน

แนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในด้านการส่งต่อนักเรียน ทำได้โดยสถานศึกษาควรมีการชี้แจงผู้ปกครองและนักเรียนถึงความจำเป็นที่ต้องส่งนักเรียนไปสถานที่อื่นอย่างชัดเจน ควรมีการประสานงานการส่งต่อนักเรียนกับหน่วยงานด้านสาธารณสุขและเครือข่ายอื่นๆ รวมถึงผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านได้อย่างรวดเร็วทันเหตุการณ์ ควรมีการติดตามผลการช่วยเหลือนักเรียนจากผู้เชี่ยวชาญอย่างสม่ำเสมอ ควรมีการจัดทำสรุปบันทึกผลการช่วยเหลือการส่งต่อนักเรียนทั้งไว้เป็นหลักฐานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

“แนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในด้านการส่งต่อนักเรียน ทำได้โดยสถานศึกษาควรมีแผนการปฏิบัติงานที่ชัดเจน ส่งเสริมให้ครูประจำชั้นประสานงานกับผู้เชี่ยวชาญในปัญหานักเรียนโดยตรง การส่งต่อภายนอกสำหรับนักเรียนที่มีปัญหายากต่อการช่วยเหลือ ครูประจำชั้นประสานงานกับหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้องในการส่งต่อรวมถึงติดตามผลการช่วยเหลือนักเรียนอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ครูควรติดตามผลการส่งต่อภายในด้วยเช่นกัน ติดตามการพัฒนาของนักเรียนในด้านต่างๆ เพื่อให้นักเรียนเข้าใจถึงความจำเป็นที่ต้องส่งต่อนักเรียน” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1, สัมภาษณ์ 4 มกราคม 2567)

“แนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในด้านการส่งต่อนักเรียน สถานศึกษาควรมีการส่งต่อทั้งภายในและภายนอก ครูประจำชั้นนำเสนอให้นักเรียนที่มีปัญหาให้กับครูผู้ทำหน้าที่เกี่ยวกับการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ควรมีการจัดทำสรุปบันทึกผลการช่วยเหลือการส่งต่อนักเรียนทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาไว้เป็นหลักฐาน ควรมีการประสานงานกับ

ผู้เชี่ยวชาญในการแก้ไขปัญหาของนักเรียนและเพื่อปรับพฤติกรรมจากกลุ่มเสี่ยงคืนสู่กลุ่มปกติ” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2, สัมภาษณ์ 5 มกราคม 2567)

“แนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในด้านการส่งต่อนักเรียน สถานศึกษาควรมีแผนปฏิบัติการในการส่งต่อนักเรียนที่ชัดเจน มีการประสานงานร่วมกับองค์กรที่เกี่ยวข้องสม่ำเสมอ ควรมีการประสานงานร่วมกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกันในการปฏิบัติงาน และไม่ทำให้นักเรียนรู้สึกว่าตนเองมีปัญหาและควรสร้างความมั่นใจในการส่งต่อนักเรียน โรงเรียนควรจัดสรรงบประมาณรองรับการจัดกิจกรรมส่งต่อนักเรียน ในรูปแบบของเครือข่ายการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3, สัมภาษณ์ 7 มกราคม 2567)

“แนวทางพัฒนาการส่งต่อนักเรียน สถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูประจำชั้นที่รับชั้นเรียนต่อเนื่องกันได้แลกเปลี่ยนปัญหาผู้เรียนแต่ละคน เพื่อให้สามารถช่วยเหลือผู้เรียนได้และควรส่งเสริมให้ครูประจำชั้นประสานงานกับผู้เชี่ยวชาญในการแก้ปัญหานักเรียนอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้การส่งต่อนักเรียนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 4, สัมภาษณ์ 4 มกราคม 2567)

“แนวทางพัฒนาการส่งต่อนักเรียน สถานศึกษาควรจัดงบประมาณสนับสนุนการส่งต่อนักเรียนทั้งภายในและภายนอก แต่อาจเกิดปัญหาได้ในโรงเรียนขนาดเล็กเนื่องจากงบประมาณไม่เพียงพอ ในการส่งต่อภายในควรมีการจัดอบรมให้ความรู้กับผู้รับผิดชอบ เช่น ครูแนะแนว พยาบาล และในการส่งต่อภายนอกควรสนับสนุนการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญในเรื่องนั้นๆอย่างต่อเนื่อง” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 5, สัมภาษณ์ 4 มกราคม 2567)

“แนวทางพัฒนาการส่งต่อนักเรียน ควรมีการจัดสรรงบประมาณจ้างผู้เชี่ยวชาญอย่างน้อย 1 คน เพื่อให้คำแนะนำแก่คณะครูในการแก้ปัญหานักเรียน และเพื่อให้โรงเรียนสามารถช่วยเหลือนักเรียนได้ทันการณ์” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 6, สัมภาษณ์ 4 มกราคม 2567)

สรุปได้ว่า แนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในด้านการส่งต่อนักเรียน ทำได้โดยสถานศึกษาควรมีแผนการปฏิบัติงานที่ชัดเจน ส่งเสริมให้ครูประจำชั้นประสานงานกับผู้เชี่ยวชาญในปัญหานักเรียนโดยตรง ควรมีการจัดทำสรุบบันทึกผลการช่วยเหลือการส่งต่อนักเรียนทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาไว้เป็นหลักฐาน และควรติดตามผลการช่วยเหลือนักเรียนอย่างต่อเนื่อง

จากที่กล่าวมาทั้งหมดสามารถสรุปในภาพรวมได้ว่า แนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล สามารถทำได้โดยใช้วิธีการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย มีการวางแผนการดำเนินงานร่วมกัน จัดทำคู่มือและจัดอบรมให้ความรู้ครู และออกเยี่ยมบ้านนักเรียนทุกภาคเรียนอย่างต่อเนื่อง ด้านการคัดกรองนักเรียน ทำได้โดยสถานศึกษามีการวางแผนการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ มีการกำหนดเกณฑ์การคัดกรองที่ชัดเจนให้สอดคล้องกับสภาพ

ความเป็นจริง ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน ทำได้โดยกำหนดโครงการกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนอย่างชัดเจน มีกิจกรรมที่ตรงตามสภาพปัญหาของนักเรียน จัดงบประมาณรองรับเพื่อพัฒนาและส่งเสริมนักเรียนอย่างต่อเนื่อง ด้านการป้องกันและช่วยเหลือนักเรียน ทำได้โดยกำหนดเป้าหมายของการป้องกันและแก้ไขปัญหาเป็นระยะๆตามสภาพจริง จัดให้ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องได้รับการฝึกอบรมความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา นักเรียนอย่างถูกต้อง จัดบรรยากาศในชั้นเรียน ให้คำปรึกษา เอาใจใส่ดูแลนักเรียนด้วยความเต็มใจ ด้านการส่งต่อนักเรียน ทำได้โดยควรมีแผนการปฏิบัติงานที่ชัดเจน ส่งเสริมให้ครูประจำชั้นประสานงานกับผู้เชี่ยวชาญในปัญหานักเรียนโดยตรง มีการจัดทำสรุบบันทึกผลการช่วยเหลือการส่งต่อนักเรียนทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาไว้เป็นหลักฐาน และควรติดตามผลการช่วยเหลือนักเรียนอย่างต่อเนื่อง ในส่วนของความแตกต่างของสถานศึกษาแต่ละขนาดนั้น มีแนวทางการจัดกิจกรรมแตกต่างกันในบางด้าน เนื่องจากสถานศึกษาขนาดเล็ก มีข้อจำกัดในด้านงบประมาณ ควรมีการวางแผนบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ ในขณะที่สถานศึกษาขนาดกลางและขนาดใหญ่ มีนักเรียนค่อนข้างมาก และปัญหาที่พบมีความหลากหลาย ควรวางแผนการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องและครอบคลุมทุกด้าน

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง แนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 ผู้วิจัยนำเสนอข้อมูลเป็นลำดับดังนี้

1. สรุปการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัยเรื่องแนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 มีวัตถุประสงค์ดังนี้

1.1.1 เพื่อศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1

1.1.2 เพื่อเปรียบเทียบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา

1.1.3 เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1

1.2 วิธีดำเนินการวิจัย การศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 เป็นการศึกษา กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 จำนวน 291 คน ขนาดกลุ่มตัวอย่างได้มาจากตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) จากนั้นใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นตามขนาดของสถานศึกษา ส่วนกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์ในตำแหน่งบริหาร จำนวน 3 คน เครื่องมือวิจัยในการเก็บข้อมูล คือ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติ ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วมแบบทางเดียว การทดสอบรายคู่ด้วยวิธีของฟิชเชอร์ (Fisher's. Least Significant Difference : LSD) และการวิเคราะห์เนื้อหา

1.3 ผลการวิจัย

1.3.1 การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในภาพรวมและรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า สถานศึกษามีการส่งเสริมให้ครูประจำชั้นออกเยี่ยมบ้านเพื่อให้ได้ข้อมูลนักเรียนที่ครอบคลุมทุกด้านอย่างต่อเนื่อง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และอยู่ในระดับมากที่สุด และสถานศึกษามีการส่งเสริมการใช้แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน (SDQ) เพื่อวิเคราะห์นักเรียนเป็นรายบุคคล มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด และอยู่ในระดับมาก ด้านการคัดกรองนักเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า สถานศึกษามีการรักษาความลับของผลสรุปการคัดกรองนักเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และอยู่ในระดับมากที่สุด และสถานศึกษามีการจัดประชุมเพื่ออบรมครูในการใช้เครื่องมือในการคัดกรองได้อย่างถูกต้อง มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด และอยู่ในระดับมาก ด้านการส่งเสริมและพัฒนาเด็กนักเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า สถานศึกษามีการส่งเสริมสนับสนุนความสามารถพิเศษของเด็กนักเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และอยู่ในระดับมาก และ สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาเด็กนักเรียนให้สอดคล้องกับพฤติกรรมของนักเรียน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด และอยู่ในระดับมาก ด้านการป้องกัน แก้ไขปัญหา และช่วยเหลือเด็กนักเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า สถานศึกษาสามารถให้คำปรึกษาเบื้องต้นแก่นักเรียนที่ต้องการความช่วยเหลือได้ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และอยู่ในระดับมาก และสถานศึกษามีการจัดอบรมพัฒนาครูด้านการให้คำปรึกษา และการใช้หลักจิตวิทยาสำหรับนักเรียน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด และอยู่ในระดับมาก ด้านการส่งต่อเด็กนักเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า สถานศึกษานักเรียนที่ส่งต่อได้รับความช่วยเหลือที่ถูกต้อง ถูกวิธีและรวดเร็ว มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และอยู่ในระดับมาก และสถานศึกษามีการติดตามผลการช่วยเหลือเด็กนักเรียนจากผู้เชี่ยวชาญอย่างสม่ำเสมอ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด และอยู่ในระดับมาก

1.3.2 ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือเด็กนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .01 แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือเด็กนักเรียนด้านการรู้จักเด็กนักเรียนเป็นรายบุคคลของสถานศึกษาขนาดเล็ก กลาง ใหญ่ ไม่แตกต่างกัน ด้านการคัดกรองเด็กนักเรียนในสถานศึกษาขนาดเล็กแตกต่างจากสถานศึกษาขนาดกลาง และขนาดใหญ่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .01 ด้านการคัดกรองเด็กนักเรียนในสถานศึกษาขนาดกลางและสถานศึกษาขนาดใหญ่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .01 ด้านการส่งเสริมและพัฒนาเด็กนักเรียนในสถานศึกษาขนาดเล็กและขนาดกลางไม่แตกต่างกัน การส่งเสริมและพัฒนาเด็กนักเรียนในสถานศึกษาขนาดเล็กและสถานศึกษาขนาดใหญ่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .01 การส่งเสริมและพัฒนาเด็กนักเรียนในสถานศึกษาขนาดกลางและสถานศึกษาขนาดใหญ่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทาง

สถิติ .01 ด้านการป้องกัน แก้ไขปัญหาและช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขนาดเล็กและขนาดกลาง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .01 การป้องกัน แก้ไขปัญหาและช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขนาดเล็กและสถานศึกษาขนาดใหญ่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .01 การป้องกัน แก้ไขปัญหาและช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขนาดกลางและสถานศึกษาขนาดใหญ่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .01 ด้านการส่งต่อนักเรียนในสถานศึกษาขนาดเล็กและสถานศึกษาขนาดกลางแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .01 การส่งต่อนักเรียนในสถานศึกษาขนาดเล็กและสถานศึกษาขนาดใหญ่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .01 การส่งต่อนักเรียนในสถานศึกษาขนาดกลางและขนาดใหญ่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .01

1.3.3 แนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล สามารถทำได้โดยใช้วิธีการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย มีการวางแผนการดำเนินงานร่วมกัน จัดทำคู่มือและจัดอบรมให้ความรู้ครู และออกเยี่ยมบ้านนักเรียนทุกภาคเรียนอย่างต่อเนื่อง ด้านการคัดกรองนักเรียน ทำได้โดยสถานศึกษามีการวางแผนการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ มีการกำหนดเกณฑ์การคัดกรองที่ชัดเจนให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง ด้านการส่งเสริมและพัฒนา นักเรียน ทำได้โดยกำหนดโครงการกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนอย่างชัดเจน มีกิจกรรมที่ตรงตามสภาพปัญหาของนักเรียน จัดงบประมาณรองรับเพื่อพัฒนาและส่งเสริมนักเรียนอย่างต่อเนื่อง ด้านการป้องกันและช่วยเหลือนักเรียน ทำได้โดยกำหนดเป้าหมายของการป้องกันและแก้ไขปัญหาเป็นระยะๆ ตามสภาพจริง จัดให้ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องได้รับการฝึกอบรมความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ปัญหานักเรียนอย่างถูกต้อง จัดบรรยากาศในชั้นเรียน ให้คำปรึกษา เอาใจใส่ดูแลนักเรียนด้วยความเต็มใจ ด้านการส่งต่อนักเรียน ทำได้โดยควรมีแผนการปฏิบัติงานที่ชัดเจน ส่งเสริมให้ครูประจำชั้นประสานงานกับผู้เชี่ยวชาญในปัญหานักเรียนโดยตรง มีการจัดทำสรุปบันทึกผลการช่วยเหลือการส่งต่อนักเรียนทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาไว้เป็นหลักฐาน และควรติดตามผลการช่วยเหลือนักเรียนอย่างต่อเนื่อง ในส่วนของความแตกต่างของสถานศึกษาแต่ละขนาดนั้น มีแนวทางการจัดกิจกรรมแตกต่างกันในบางด้าน เนื่องจากสถานศึกษาขนาดเล็ก มีข้อจำกัดในด้านงบประมาณ ควรมีการวางแผนบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ ในขณะที่สถานศึกษาขนาดกลางและขนาดใหญ่ มีนักเรียนค่อนข้างมาก และปัญหาที่พบมีความหลากหลาย ควรวางแผนการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องและครอบคลุมทุกด้าน

2. อภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์ แนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 อภิปรายผลดังนี้

2.1 การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนในภาพรวมพบว่า อยู่ในระดับมาก อาจเนื่องมาจาก สถานศึกษาให้ความสำคัญกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามเป้าประสงค์และกลยุทธ์ของเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการคัดกรองนักเรียน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด อยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะสถานศึกษาบางส่วนยังขาดการประชุมเพื่ออบรมครูในการใช้เครื่องมือในการคัดกรองนักเรียน และยังขาดความต่อเนื่องในการจัดทำเอกสารสารสนเทศที่ถูกต้องเป็นระบบ ดังนั้นสถานศึกษาควรมีการวางแผนการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการเยี่ยมบ้านนักเรียน มีการกำหนดเกณฑ์การคัดกรองที่ชัดเจนให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง มีการประสานงานกับผู้ปกครองแจ้งผลการคัดกรองนักเรียนและข้อมูลพฤติกรรมของนักเรียนให้ได้ทราบข้อมูลที่เป็นจริง และหาแนวทางแก้ไข ปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างเป็นระบบและสอดคล้องต่อสภาพปัจจุบันมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ เชิงยุทธ์ มุลเอก (2558) ศึกษา ผลการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนห้องสอนศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน พบว่า ผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนห้องสอนศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยภาพรวมมีผลการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก

2.2 การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อาจเนื่องมาจากสถานศึกษามีการวางแผนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ มีการจัดทำคู่มือและจัดอบรมให้ความรู้ครูเกี่ยวกับการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียนรายบุคคล โดยใช้วิธีที่หลากหลายในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีการส่งเสริมให้ครูประจำชั้นออกเยี่ยมบ้านเพื่อให้ได้ข้อมูลนักเรียนที่ครอบคลุมทุกด้านอย่างต่อเนื่อง มีการวิเคราะห์ข้อมูลนักเรียนรายบุคคลทุกครั้งที่เก็บรวบรวม มีการสรุปผลที่ชัดเจน มีการจัดเก็บข้อมูลที่เป็นปัจจุบันอย่างเป็นระบบ เป็นปัจจุบันและพร้อมนำไปใช้เสมอ ซึ่งสอดคล้องกับ วาสนา จินดาสวัสดิ์ (2565) ศึกษา การพัฒนานวัตกรรมระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามหลักพุทธธรรมของโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า สภาพปัจจุบันการปฏิบัติงานดูแลช่วยเหลือนักเรียน ทั้ง 5 ด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยคือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการส่งเสริมและพัฒนา นักเรียน ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งต่อนักเรียน และด้านการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไขนักเรียน ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับ กัลยา พรมรัตน์ (2559) ศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงาน

ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 1 พบว่า สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ได้ดังนี้ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไขปัญหา ด้านการส่งต่อนักเรียน และด้านการส่งเสริมนักเรียน และยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของ สมชาย อังสุโชติเมธิ (2560) ศึกษาสภาพและแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนคลองลานวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 พบว่า สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนคลองลานวิทยาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 41 โดยรวมและรายด้าน มีการดำเนินการอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล รองลงมาคือ ด้านการส่งเสริมนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ด้านการคัดกรองนักเรียน และด้านการส่งต่อนักเรียน

2.3 ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา พบว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสถานศึกษาขนาดเล็ก ในภาพรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และด้านการคัดกรองนักเรียน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสถานศึกษาขนาดกลางในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการป้องกันและช่วยเหลือนักเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด และการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสถานศึกษาขนาดใหญ่ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และด้านการส่งต่อนักเรียน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด อาจเนื่องมาจากขนาดสถานศึกษาที่แตกต่างกัน มีงบประมาณ การบริหารงานและนโยบายในการปฏิบัติงานที่แตกต่างกัน นอกจากนี้ยังมีจำนวนนักเรียนและสภาพปัญหาที่ไม่เหมือนกัน จึงเป็นไปได้ว่าการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนแตกต่างกัน สอดคล้องกับ กฤษณะ มีสุข (2566) ศึกษาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพตะวันออก พบว่าครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนขนาดแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิพนธ์ วิไล (2563) ศึกษาการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 6 พบว่า ครูผู้สอนที่อยู่ในสถานศึกษาขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.4 ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าแตกต่างกัน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการคัดกรองนักเรียน ในสถานศึกษาขนาดเล็ก สถานศึกษาขนาดกลางและขนาดใหญ่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .01 การคัดกรองนักเรียนในสถานศึกษาขนาดกลางและสถานศึกษาขนาดใหญ่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .01 ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียนในสถานศึกษาขนาดเล็กและขนาดกลางไม่แตกต่างกัน ส่วนการส่งเสริมและพัฒนานักเรียนในสถานศึกษาขนาดเล็กและสถานศึกษาขนาดใหญ่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .01 และการส่งเสริมและพัฒนานักเรียนในสถานศึกษาขนาดกลางและสถานศึกษาขนาดใหญ่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .01 ด้านการป้องกัน แก้ไขปัญหาและช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขนาดเล็กและขนาดกลางแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .01 การป้องกัน แก้ไขปัญหาและช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขนาดเล็กและขนาดใหญ่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .01 การป้องกัน แก้ไขปัญหาและช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขนาดกลางและขนาดใหญ่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .01 ด้านการส่งต่อนักเรียนในสถานศึกษาขนาดเล็กและขนาดกลางแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .01 การส่งต่อนักเรียนในสถานศึกษาขนาดเล็กและขนาดใหญ่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .01 และการส่งต่อนักเรียนในสถานศึกษาขนาดกลางและขนาดใหญ่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .01 อาจเนื่องมาจากขนาดสถานศึกษาที่ต่างกัน มีนโยบายการปฏิบัติงานที่แตกต่างกัน อีกทั้งในด้านการจัดสรรงบประมาณที่ได้รับต่างกัน รวมถึงการบริหารงานตามบริบทของสถานศึกษาต่างกัน จำนวนนักเรียนและสภาพปัญหาที่พบต่างกัน จึงส่งผลให้การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สอดคล้องกับงานวิจัยของ นิพนธ์ วิลูน (2563) ศึกษากระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 พบว่า ครูผู้สอนที่อยู่ในสถานศึกษาขนาดต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ข้อเสนอแนะ

การวิจัยแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 รายด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

3.1 ข้อเสนอแนะการนำวิจัยไปใช้

3.1.1 การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล สถานศึกษาควรมีการส่งเสริมการใช้แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน (SDQ) เพื่อวิเคราะห์นักเรียนเป็นรายบุคคล ควรมีการเก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลด้วยวิธีที่หลากหลาย มีการสรุปผลและจัดเก็บอย่างเป็นระบบ

3.1.2 ด้านการคัดกรองนักเรียน สถานศึกษาควรมีการจัดประชุมเพื่ออบรมครูในการใช้เครื่องมือในการคัดกรองได้อย่างถูกต้อง มีการจัดทำเอกสารสารสนเทศที่ถูกต้องและเป็นระบบ และมีการใช้เครื่องมือที่หลากหลายเพื่อคัดกรองนักเรียน

3.1.3 ด้านการส่งเสริมและพัฒนาเด็กนักเรียน สถานศึกษาควรมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาเด็กนักเรียนให้สอดคล้องกับพฤติกรรมของเด็กนักเรียน มีการสำรวจความสนใจของเด็กนักเรียนและจัดกลุ่มตามความสนใจของเด็กนักเรียน และมีการวางแผนร่วมกันเพื่อกำหนดแนวทางในการจัดกิจกรรมส่งเสริม พัฒนาการเด็กนักเรียนที่ครอบคลุมเด็กนักเรียนทุกกลุ่ม

3.1.4 ด้านการป้องกันและช่วยเหลือเด็กนักเรียน สถานศึกษาควรมีการจัดอบรมพัฒนาครูด้านการให้คำปรึกษา การใช้หลักจิตวิทยาสำหรับนักเรียน มีการจัดอบรมการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่คาดว่าจะเกิดขึ้นกับนักเรียน และมีการวางแผนการดำเนินการป้องกันและช่วยเหลือเด็กนักเรียนก่อนดำเนินงานทุกครั้ง

3.1.5 ด้านการส่งต่อเด็กนักเรียน สถานศึกษาควรมีการติดตามผลการช่วยเหลือเด็กนักเรียนจากผู้เชี่ยวชาญอย่างสม่ำเสมอ มีการวางแผนการส่งต่อเด็กนักเรียนก่อนการดำเนินงานทุกครั้ง และมีการดำเนินการส่งต่อเด็กนักเรียนที่มีปัญหาไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน

3.2 ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 การศึกษาครั้งนี้ทำการทดสอบเปรียบเทียบการดำเนินการระบบดูแลช่วยเหลือเด็กนักเรียน โดยจำแนกตามขนาดสถานศึกษา ซึ่งคำตอบหรือผลการศึกษาที่ได้จึงอาจจะยังไม่ครอบคลุมในทุกมิติ ดังนั้นการศึกษาครั้งต่อไปจึงควรทำการเปรียบเทียบโดยจำแนกตามปัจจัยในด้านอื่นๆ เพื่อให้ได้ผลการศึกษาที่ครอบคลุมในทุกมิติ

3.2.2 การศึกษาครั้งนี้มุ่งศึกษาในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 เพียงเขตเดียว ดังนั้นในงานวิจัยครั้งต่อไปควรทำการศึกษาเปรียบเทียบระดับเขตพื้นที่ทั้งจังหวัด เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มากขึ้น

3.2.3 การศึกษาครั้งนี้เปรียบเทียบการดำเนินการระบบดูแลช่วยเหลือเด็กนักเรียน โดยจำแนกตามขนาดสถานศึกษา ซึ่งคำตอบหรือผลการศึกษาที่ได้จึงอาจจะยังไม่ครอบคลุมถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือเด็กนักเรียนได้ชัดเจน ดังนั้นในงานวิจัยครั้งต่อไปควรทำการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือเด็กนักเรียน โดยจำแนกตามขนาดสถานศึกษา

บรรณานุกรม

มหาวิทยาลัยศรี

นครินทรวิโรฒราชภัฏ

บรรณานุกรม

- กรรมสพร ฝ่องมาส. (2561). การศึกษาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดตราด จันทบุรี และระยอง. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี, จันทบุรี.
- กฤษณะ มีสุข และ อำนาจ ทองโปร่ง. (2566). การศึกษาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพตะวันออก. วารสารการบริหารการศึกษา มจร. วิทยาเขตร้อยเอ็ด. 3(พฤษภาคม-สิงหาคม): 70-80.
- กรมสุขภาพจิต. (2554). คู่มือที่ปรึกษาาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน. กรุงเทพฯ: ยูเรนัสอิมเมจกรุ๊ป.
- ขวัญเนตร มูลทองจาด. (2564). การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดอุดมรังสี. (การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยศิลปากร, กรุงเทพฯ.
- ชนกมณัฐ แสงสี และ ทินกฤตพัชร รุ่งเมือง. (2564). แนวทางการพัฒนางานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรีและพระนครศรีอยุธยา. วารสาร มจร พุทธปัญญาปริทรรศน์. 6(กันยายน-ธันวาคม):12-23.
- ญาดา สังข์ภิญญา. (2565). รูปแบบการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้แนวคิดวงจรคุณภาพเดมมิ่งสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- ญาณิศา เยี่ยมสิริวฒ. (2564). การจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3. (สารนิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยหาดใหญ่, สงขลา.
- ณัฐกานต์ ญาติ และ วรชัย วิญญูประโคตร. (2563). แนวทางการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2. วารสารวิชาการสมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย (สสอท.). 26 (มกราคม-มิถุนายน): 29-36.
- ดาวรุ่ง มุกดาภิจ. (2554). การพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองแขง อาเภอท่าคันโทจังหวัดกาฬสินธุ์ โดยการใช้หลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการ. (งานนิพนธ์มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, มหาสารคาม.

- เทิดศักดิ์ ยะยอง. (2562). การบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านดอยคำ อำเภอสอด จังหวัดเชียงใหม่โดยใช้กระบวนการบริหารงานวงจรคุณภาพของเดมมิ่ง. (การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- ธนอรรด ธนานักการ. (2565). การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านงานกิจการนักเรียน เพื่อป้องกันปัญหาเสถียรภาพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์. 8 (พฤษภาคม - สิงหาคม 2565): 381 - 396.
- ธิตินัดดา สิงห์แก้ว. (2562). การพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้วงจร PDCA : กรณีศึกษา โรงเรียนวัดป่าตึงห้วยยาบ อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน. (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- ธีรวัฒน์ เลื่อนฤทธิ์. (2565). การพัฒนารูปแบบการพัฒนาคูเพื่อส่งเสริมการดำเนินงานระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียน: กรณีศึกษาโรงเรียนพุทธจักรวิทยา. วารสารวิชาการศึกษาศาสตร์ศรี นครินทร์วิโรฒ. 23 (กรกฎาคม - ธันวาคม): 230-244.
- ณัฐพันธ์ ดิศเจริญ. (2565). ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน. วารสารพัฒนาการเรียนรู้อสมัยใหม่. 7 (เมษายน 2565): 321 - 335.
- พนธ์ วิไลน. (2563). ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6. การประชุมวิชาการระดับชาติ วิทยาลัย นครราชสีมา ครั้งที่ 7 ประจำปี 2563. วิทยาลัยนครราชสีมา.
- นิษากรณ์ เหล่าเขตกิจ. (2560). แนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียน บ้านบึงหล่ม อำเภอลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร, กำแพงเพชร.
- นิษฐา กลิ่นเอี่ยม. (2561). สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนวัดป่าจ้าว สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยรังสิต, ปทุมธานี.
- นุจรี เมฆพิทักษ์. (2565). แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนระดับ มัธยมศึกษาตอนต้นตามหลักไตรสิกขา ในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ปทุมธานี.
- นุรมาน พิทักษ์สุขสันต์. (2564). การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา ในอำเภอสายบุรีสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3. (การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา, ยะลา.

- ปิยะดา มณีกาญจน์ และ นเรศ ชันชะรี. (2565). การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. *วารสารบริหารการศึกษาบัวบัวมขิต*. 22 (มกราคม-มิถุนายน): 49-56.
- ปิยะพร ป้อมเกษตร. (2559). การนำเสนอกลยุทธ์การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อเสริมสร้างคุณภาพของนักเรียนมัธยมศึกษา. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์). มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย, ปทุมธานี.
- ปรมาภรณ์ สนธิ. (2560). แนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนระดับประถมศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์). มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม, ปทุมธานี.
- พรพัฒน์ ภัคดีโพธิ์ และ คณະ. (2558). การศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 31. *วารสารวิจัยและพัฒนามหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม* สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. 10 (กันยายน-ธันวาคม): 191-196.
- พรศักดิ์ ผกากรอง. (2562). การศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี. (การค้นคว้าอิสระปริญญาโทศึกษาศาสตร์). มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี, สุราษฎร์ธานี.
- มานิช ตัญยงค์. (2564). การศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดสุพรรณบุรี สหวิทยาเขตพุทไธสง. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์). มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา, พระนครศรีอยุธยา.
- รัชพล เทียงดี. (2563). การศึกษาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์). มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี, จันทบุรี.
- รัฐวิจิตร ไสยราช และ ฉลอง ชาตประชีวิน. (2562). ศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1. *วารสารราชภัฏเพชรบูรณ์สาร*. 21 (กรกฎาคม-ธันวาคม): 15-34.
- รองรัตน์ ทองมาลา. (2558). การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือตามทัศนะของผู้บริหารและครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสระบุรี. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์). มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี, ลพบุรี.

- ลัดดาวัลย์ โคตรพิมพ์. (2564). *แนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- วรรณมา โฉมฉิน. (2562). *การประเมินความต้องการจำเป็นของการดำเนินระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์, ปทุมธานี.
- วราพร ม่วงประถม และ พรเทพ รู้แผน. (2558). การศึกษาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดับมัธยมศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต 1. *วารสารวิจัยและพัฒนา วไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์*. 10 (พฤษภาคม-สิงหาคม): 47-55.
- ศตพร เลิศล้ำไตรภพ และ คณะ. (2565). การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามทัศนะของครูโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายสินปุน โคกหาร พรุเตียว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดับมัธยมศึกษากระบี่. *วารสารนวัตกรรมการจัดการศึกษาและการวิจัย*. 4 (กรกฎาคม – ธันวาคม): 177-186.
- สุจารัตน์ มณีรัตน์. (2562). *การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายภัทรบุรพา อำเภอลองใหญ่ จังหวัดตราด*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาดุษฎีบัณฑิต). สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพา http://digital_collect.lib.buu.ac.th/dcms/files/57990345.pdf.
- สุจิรา มีทอง. (2560). *การบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสในเครือข่ายการจัดการศึกษาที่ 5 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, กรุงเทพฯ.
- สุทิน ทองดวง. (2565). *รูปแบบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน*. *วารสารพุทธปรัชญา วิวัฒน์*. 6(กรกฎาคม – ธันวาคม): 367-379.
- สุนทร โครพ. (2563). *แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดอ่างทอง*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา, พระนครศรีอยุธยา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2559). *การพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สมชาย อังสุโชติเมธี. (2565). *การศึกษาสภาพและแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนคลองลานวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 41*. *วารสารครุศาสตร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร*. 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม): 67-76.

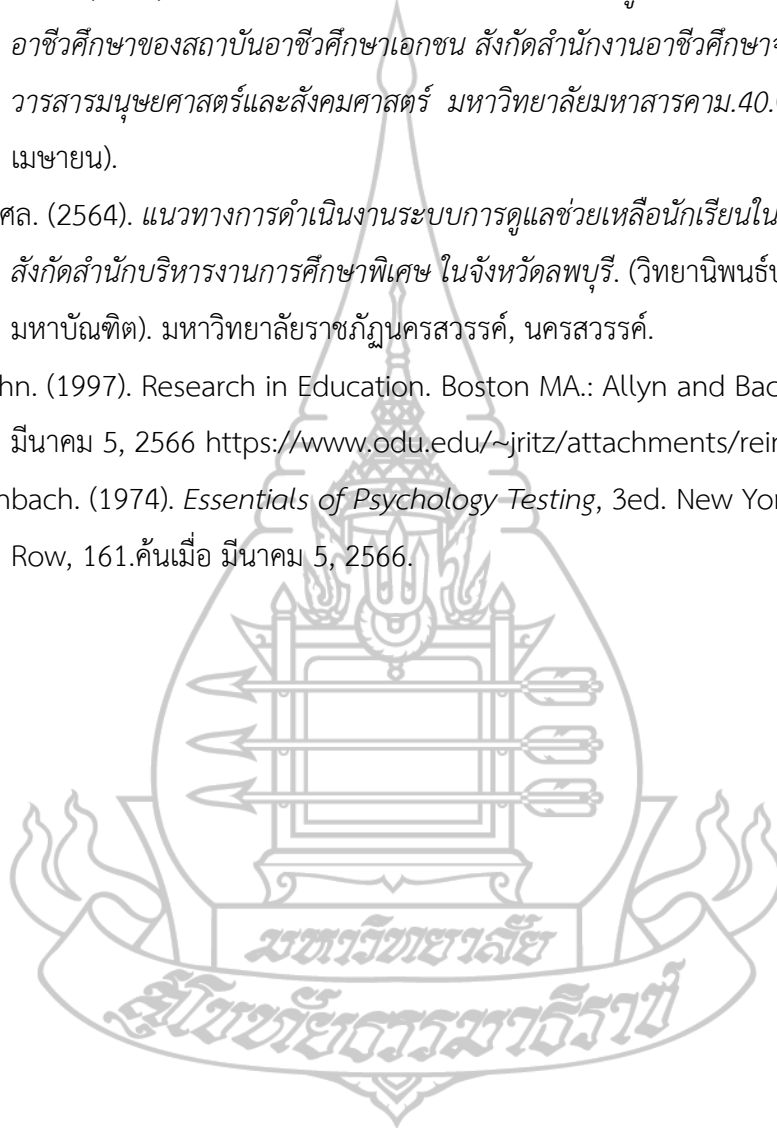
สุธิตา พงษ์สวัสดิ์ และ สายสุดา เตียเจริญ. (2562). การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
โรงเรียนชะอำคุณหญิงเนื่องบุรี. วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร.
10 (กรกฎาคม – ธันวาคม): 304-313.

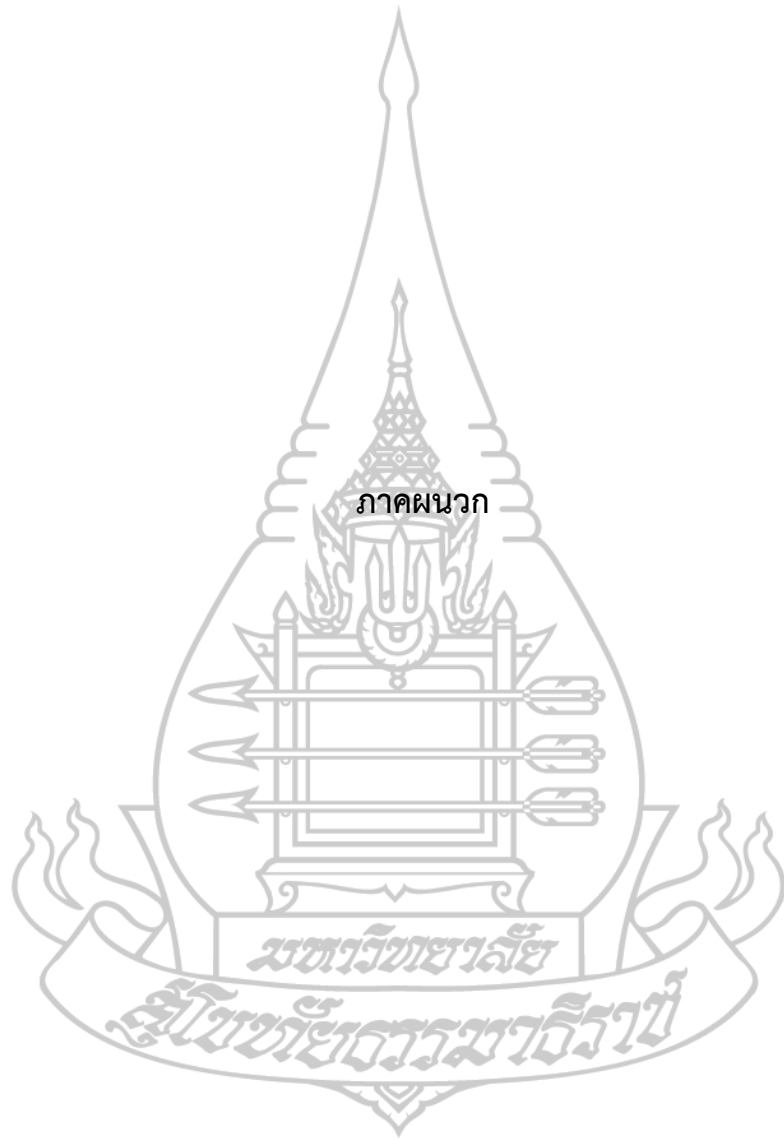
อาภากร แสงวงการ. (2564). การพัฒนาแนวทางดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน
อาชีวศึกษาของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น.
วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.40.(มีนาคม-
เมษายน).

อารียา ก่อกุล. (2564). แนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนประจำ
สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ในจังหวัดลพบุรี. (วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, นครสวรรค์.

Best,W. John. (1997). Research in Education. Boston MA.: Allyn and Bacon.ค้นเมื่อ
มีนาคม 5, 2566 <https://www.odu.edu/~jritz/attachments/reined.pdf>.

Lee J. Cronbach. (1974). *Essentials of Psychology Testing*, 3ed. New York: Harper &
Row, 161.ค้นเมื่อ มีนาคม 5, 2566.

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัย

สุโขทัยธรรมมาธิราช

ภาคผนวก ก
หนังสือขอความร่วมมือ

ที่ อว.0602.16 (บ) / 910

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

๒๕ ธันวาคม 2566

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย
เรียน นายวุฒิวงศ์ สุธะระ (ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านห้วยมะเขือส้ม)
สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระ จำนวน 1 ชุด

ด้วยนางสาวอาชู วิเศษศิริ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชาบริหารการศึกษาศา
สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช ได้รับอนุมัติให้ทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง แนวทาง
พัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
แม่ฮ่องสอน เขต 1 ตามโครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูลและ
ได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระไว้ชิ้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำ
นั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย ทางสาขาวิชาจึงขอความ
อนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารการศึกษาศาสตร์ ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็น
เพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการวิจัยของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึงขอขอบคุณ
มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.นราธิป ศิริราม)

รักษาการแทนรองอธิการบดีฝ่ายการศึกษาและสนับสนุนการเรียนรู้
รักษาการแทนประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา
โทร. 0-2504-8505
โทรสาร. 0-2503-3566-7
เบอร์โทรศัพท์นักศึกษา 089-435-2086

ที่ อว.0602.16 (บ) / ๑๑๖

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

๒๙ ธันวาคม 2566

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย
เรียน นายบุญมี สายสวาท (ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านรักไทย)
สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระ จำนวน 1 ชุด

ด้วยนางสาวอาชู วิเศษศิริ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ได้รับอนุมัติให้ทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง แนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 ตามโครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูลและได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระไว้ชิ้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย ทางสาขาวิชาจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารการศึกษา ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการวิจัยของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึงขอคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.นราธิป ศรีราม)

รักษาการแทนรองอธิการบดีฝ่ายการศึกษาและสนับสนุนการเรียนรู้
รักษาการแทนประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. 0-2504-8505

โทรสาร. 0-2503-3566-7

เบอร์โทรศัพท์นักศึกษา 089-435-2086

ที่ อว.0602.16 (ว) / ๑40

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

๒๕ ธันวาคม 2566

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน นายธนิตย์ สีนคำ (ผู้อำนวยการโรงเรียนร่มเกล้าปางตองในโครงการตามพระราชดำริ)

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระ จำนวน 1 ชุด

ด้วยนางสาวอาชู วิเศษศิริ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ได้รับอนุมัติให้ทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง แนวทาง พัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา แม่ฮ่องสอน เขต 1 ตามโครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูลและ ได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระไว้ขั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำ นั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย ทางสาขาวิชาจึงขอความ อนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารการศึกษา ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็น เพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการวิจัยของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึงขอคุณ มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.นราธิป ศรีราม)

รักษาการแทนรองอธิการบดีฝ่ายการศึกษาและสนับสนุนการเรียนรู้

รักษาการแทนประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. 0-2504-8505

โทรสาร. 0-2503-3566-7

เบอร์โทรศัพท์นักศึกษา 089-435-2086

ที่ อว.0602.16 (บ) / 3

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราชา
ตำบลบางพูด อำเภอบางเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

๒ มกราคม 2567

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1

ด้วยนางสาวอาซู วิเศษณ์ศิริ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราชา กำลังทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง แนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1

ในการนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระจากครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในการอนุญาตให้นักศึกษาดำเนินการเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ ตามวัน เวลา และรายละเอียดที่นักศึกษาเสนอมาพร้อมนี้ หวังว่าจะได้รับความกรุณาจากท่านและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.นราธิป ศรีราม)

รักษาการแทนรองอธิการบดีฝ่ายการศึกษา สนับสนุนการเรียนรู้ และวิจัย
รักษาการแทนประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. 0-2504-8505

โทรสาร. 0-2503-3566-7

เบอร์โทรศัพท์นักศึกษา 089-435-2086

ที่ อว.0602.16 (บ) / ๖

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

๒ มกราคม 2567

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลปางมะผ้า

ด้วยนางสาวอาซู วิเศษศิริ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช กำลังทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง แนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 ในกรณีนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย จากครูและบุคลากรในสถานศึกษาของท่าน

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในการอนุญาตให้นักศึกษาดำเนินการเก็บข้อมูล เพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ ตามวัน เวลา และรายละเอียดที่นักศึกษาเสนอมาพร้อมนี้ หวังว่าจะได้รับความกรุณาจากท่านและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.นราธิป ศรีราม)

รักษาการแทนรองอธิการบดีฝ่ายการศึกษา สนับสนุนการเรียนรู้ และวิจัย
รักษาการแทนประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. 0-2504-8505

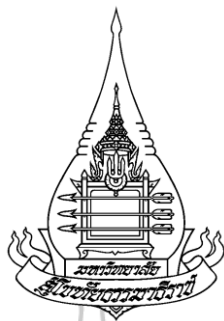
โทรสาร. 0-2503-3566-7

เบอร์โทรศัพท์นักศึกษา 089-435-2086

ภาคผนวก ข

แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เพื่อการศึกษา

แบบสอบถามเพื่อการศึกษา

เรื่อง แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้จัดทำขึ้นเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย เรื่อง แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1
2. แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน ประกอบด้วย
 - ตอนที่ 1 : ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
 - ตอนที่ 2 : การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1
3. แบบสอบถามนี้เป็นการศึกษาเพื่อมุ่งเน้นประโยชน์ในการวิจัยเท่านั้น ข้อมูลที่ได้จะถือเป็นความลับ และผลการวิจัยจะนำเสนอในภาพรวม จะไม่ส่งผลกระทบต่อท่านและหน่วยงานของท่านแต่ประการใด

ขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้

นางสาวอาชู วิเศษมศิริ

นักศึกษาระดับปริญญาโท แขนงวิชาบริหารการศึกษา

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () หน้าข้อความที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงมากที่สุด
เพียงข้อเดียว

1. เพศ

() ชาย

() หญิง

2. อายุ

() 21 – 30 ปี

() 31 – 40 ปี

() 41 – 50 ปี

() 51 ปีขึ้นไป

3. ตำแหน่ง

() ครูผู้ช่วย

() ครู

() ครูชำนาญการ

() ครูชำนาญการพิเศษ ขึ้นไป

4. ระดับการศึกษาสูงสุด

() ปริญญาตรี

() สูงกว่าปริญญาตรี

5. ประสบการณ์ในการสอน

() ไม่เกิน 5 ปี

() 5 - 10 ปี

() 11 – 20 ปี

() มากกว่า 20 ปี

6. ขนาดสถานศึกษา

() ขนาดเล็ก (นักเรียน 1 – 120 คน)

() ขนาดกลาง (นักเรียน 121 – 599)

() ขนาดใหญ่ (นักเรียน 600 – 1,500 คนขึ้นไป)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ
นักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 ให้
ท่านตอบแบบสอบถาม โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน มากที่สุด
เพียงข้อเดียว

เกณฑ์ในการพิจารณา

5 = มากที่สุด, 4 = มาก, 3 = ปานกลาง, 2 = น้อย, 1 = น้อยที่สุด

การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
1.การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล					
1) สถานศึกษามีการวางแผนการดำเนินงาน จัดทำคู่มือและจัด อบรมให้ความรู้ครูเกี่ยวกับการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล นักเรียนรายบุคคล					
2) สถานศึกษามีการเก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลด้วย วิธีที่หลากหลาย					
3) สถานศึกษามีการส่งเสริมการใช้แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน (SDQ) เพื่อวิเคราะห์นักเรียนเป็นรายบุคคล					
4) สถานศึกษามีการส่งเสริมให้ครูประจำชั้นออกเยี่ยมบ้านเพื่อให้ได้ ข้อมูลนักเรียนที่ครอบคลุมทุกด้านอย่างต่อเนื่อง					
5) สถานศึกษามีการตรวจสอบข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลเป็น ปัจจุบันและพร้อมนำไปใช้					
6) สถานศึกษามีการวิเคราะห์ข้อมูลนักเรียนรายบุคคล สรุปผลและ จัดเก็บอย่างเป็นระบบ					
2.การคัดกรองนักเรียน					
7) สถานศึกษามีการจัดทำคู่มือร่วมกันของผู้รับผิดชอบ เพื่อกำหนด เกณฑ์การคัดกรองนักเรียนที่ชัดเจน					

การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
8) สถานศึกษามีการจัดประชุมเพื่ออบรมครูในการใช้เครื่องมือในการตัดกรองได้อย่างถูกต้อง					
9) สถานศึกษามีการกำหนดเกณฑ์ในการตัดกรองนักเรียน เพื่อตัดกรองนักเรียนเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา					
10) สถานศึกษามีการกำหนดให้ครูใช้เครื่องมือที่หลากหลายเพื่อตัดกรองนักเรียน					
11) สถานศึกษามีการจัดทำเอกสารสารสนเทศที่ถูกต้องและเป็นระบบ					
12) สถานศึกษามีการตัดกรองนักเรียนอย่างครอบคลุม ทั้งด้านร่างกาย สังคม อารมณ์ และสติปัญญา					
13) สถานศึกษามีระบบการรักษาความลับผลสรุปการตัดกรองนักเรียน					
3.การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน					
14) สถานศึกษามีการกำหนดแนวทางการจัดกิจกรรมส่งเสริม และพัฒนานักเรียนที่ครอบคลุมนักเรียนทุกกลุ่ม					
15) สถานศึกษามีการส่งเสริมสนับสนุนความสามารถพิเศษของนักเรียน					
16) สถานศึกษามีการสำรวจความสนใจของนักเรียนและจัดกลุ่มตามความสนใจของนักเรียน					
17) สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนานักเรียนให้สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน					
18) สถานศึกษามีการดำเนินงานการจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนานักเรียนอย่างต่อเนื่อง					
19) สถานศึกษามีการส่งเสริมให้นักเรียนสามารถพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพของตนเอง					
4.การป้องกันและช่วยเหลือนักเรียน					
20) สถานศึกษามีการดำเนินการป้องกันและช่วยเหลือนักเรียนอย่างทันการณ์					

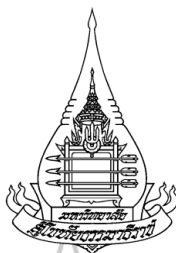
การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
21) สถานศึกษามีการจัดอบรมพัฒนาครูด้านการให้คำปรึกษา และการใช้หลักจิตวิทยาสำหรับผู้เรียน					
22) สถานศึกษามีการอบรมให้ครูวิเคราะห์ปัญหาและสถานการณ์ของนักเรียนได้อย่างถูกต้องแท้จริง					
23) สถานศึกษาจัดระบบให้ครูสามารถให้คำปรึกษาเบื้องต้นแก่นักเรียนที่ต้องการความช่วยเหลือได้ทันที					
24) สถานศึกษามีการประสานความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับบ้านได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และต่อเนื่อง					
25) สถานศึกษามีระบบการให้ความช่วยเหลือดูแลนักเรียนกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหาอย่างใกล้ชิด					
26) สถานศึกษามีระบบการป้องกันและแก้ไขปัญหาได้สอดคล้องกับสภาพปัญหาของนักเรียน					
27) สถานศึกษามีการจัดอบรมการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่คาดว่าจะเกิดขึ้นให้กับนักเรียน					
5.การส่งต่อนักเรียน					
28) สถานศึกษามีการชี้แจงนักเรียนถึงความจำเป็นที่ต้องส่งนักเรียนไปสถานที่อื่น					
29) สถานศึกษามีการชี้แจงกับผู้ปกครองถึงประโยชน์ในการส่งต่อนักเรียนไปสถานที่อื่น					
30) สถานศึกษามีการประสานงานการส่งต่อนักเรียนกับหน่วยงานด้านสาธารณสุขและเครือข่ายอื่นๆที่เกี่ยวข้องอย่างรวดเร็วทันเหตุการณ์					
31) สถานศึกษามีการดำเนินการส่งต่อนักเรียนที่มีปัญหาไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านอย่างรวดเร็วทันเหตุการณ์					
33) สถานศึกษามีแนวทางให้ความช่วยเหลือนักเรียนที่ถูกส่งต่ออย่างถูกต้อง ถูกวิธี และรวดเร็ว					
34) สถานศึกษามีการติดตามผลการช่วยเหลือนักเรียนจากผู้เชี่ยวชาญอย่างสม่ำเสมอ					

การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
35) สถานศึกษามีการจัดทำสรุบบันทึกผลการช่วยเหลือนักเรียนส่งต่อนักเรียนทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาไว้เป็นหลักฐานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน					

ขอขอบพระคุณอย่างสูงที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้

ผู้วิจัย

แบบสัมภาษณ์เพื่อการศึกษา

เรื่อง แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1

คำชี้แจง

1. แบบสัมภาษณ์นี้เป็นการศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

2. ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสัมภาษณ์นี้ ผู้วิจัยจะนำข้อมูลไปวิเคราะห์โดยภาพรวมไม่มีผลกระทบต่อหน้าที่การงานของท่านแต่อย่างใด จึงขอให้ท่านพิจารณาตอบแบบสัมภาษณ์ตามสภาพที่เป็นจริง

3. แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 พัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน

ผู้วิจัยใคร่ขอความอนุเคราะห์และความร่วมมือจากท่าน โปรดตอบคำถามให้ตรงกับสภาพที่เป็นจริง เพื่อผลในการวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 ต่อไป

นางสาวอาชู วิเศษศิริ

นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

6. การส่งต่อนักเรียน

ท่านคิดว่าการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการส่งต่อนักเรียน คืออะไร สถานศึกษาประสบปัญหาในการดำเนินงานด้านนี้หรือไม่ และควรมีแนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานด้านการส่งต่อนักเรียนอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณอย่างสูงที่ให้ความร่วมมือในการให้สัมภาษณ์ในครั้งนี้

ผู้วิจัย

ภาคผนวก ค

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

มหาวิทยาลัยสุรินทร์

สุรินทร์วิทยาคาร

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

1. ชื่อ นายวุฒิวงศ์ สุยะระ
 สถานที่ทำงาน โรงเรียนบ้านห้วยมะเขือส้ม สังกัดสำนักงานการศึกษา
 ประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1
 วุฒิการศึกษา ปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
 ประสบการณ์หรือความชำนาญ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านแม่สะงา
 ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านห้วยมะเขือส้ม
2. ชื่อ นายบุญมี สายสวาท
 สถานที่ทำงาน โรงเรียนบ้านรักไทย สังกัดสำนักงานการศึกษา
 ประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1
 วุฒิการศึกษา ปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
 ประสบการณ์หรือความชำนาญ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านห้วยน้ำแม่ฮ่องสอน
 ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านรักไทย
3. ชื่อ นายระนิทย์ ลีนคำ
 สถานที่ทำงาน โรงเรียนร่มเกล้าปางตองในโครงการตามพระราชดำริ
 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน
 เขต 1
 วุฒิการศึกษา ปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
 ประสบการณ์หรือความชำนาญ ผู้อำนวยการโรงเรียนร่มเกล้าปางตองในโครงการ
 ตามพระราชดำริ
 การบริหารงานได้รับการรับรองคุณภาพโรงเรียนคุณธรรม
 สพฐ. 3 ดาว

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญให้สัมภาษณ์

1. นายสิงคม ปัญญาคำ ผู้อำนวยการโรงเรียนไทยรัฐวิทยา ๙๙ (บ้านแม่สุยะ)
 วิทยฐานะผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ
 วุฒิการศึกษา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
2. นายชาณนรงค์ บุตรเวียงพันธ์ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านห้วยผา
 วิทยฐานะผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ
 วุฒิการศึกษา ครุศาสตรมหาบัณฑิต
3. นายอาคนย์ ทิมินกุล ผู้อำนวยการโรงเรียนชุมชนบ้านหมอกจำแป่
 วิทยฐานะผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ
 วุฒิการศึกษา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
4. นางศรีสุตา กวินธิดา ครู คศ.3 วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ
 โรงเรียนชุมชนบ้านหมอกจำแป่
5. นายสุรียา ทวีวัฒน์ ครู คศ.3 วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ
 โรงเรียนร่มเกล้าปางตองในโครงการตามพระราชดำริ
6. นายณัฐพัชร์ เช็งภักดี ครู คศ.1
 โรงเรียนบ้านรักไทย

ภาคผนวก ง

การหาคุณภาพเครื่องมือ

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

สุรินทร์ราชภัฏราชภัฏราชภัฏ

การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถามแนวทางพัฒนาการ
ดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน
เขต 1 โดยการหาค่า IOC (Index of Item-Objective Congruence)

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจงของผู้ตอบแบบสอบถาม : โปรดทำเครื่องหมาย ลงใน หน้าข้อที่ตรงกับความเป็นจริง

ข้อ	ข้อความคำถาม	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ			รวม (\bar{X})	ค่า IOC	สรุปผล	ข้อเสนอแนะ
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3				
1.	เพศ - ชาย - หญิง	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
2.	อายุ - 21 ปี – 30 ปี - 31 ปี – 40 ปี - 41 ปี – 50 ปี - 51 ปี ขึ้นไป	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
3.	ตำแหน่ง - ครูผู้ช่วย - ครู - ครูชำนาญการ - ครูชำนาญการพิเศษ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
4.	ระดับการศึกษา - ปริญญาตรี - สูงกว่าปริญญาตรี	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	
5.	ประสบการณ์ในการสอน - ไม่เกิน 5 ปี	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	

ข้อ	ข้อความคำถาม	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ			รวม (\bar{X})	ค่า IOC	สรุปผล	ข้อเสนอแนะ
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3				
	- 6 ปี – 10 ปี - 11 ปี – 15 ปี - มากกว่า 20 ปี							
7.	ขนาดสถานศึกษา - ขนาดเล็ก (จำนวนนักเรียน 120 คนลงมา) - ขนาดกลาง (จำนวนนักเรียนตั้งแต่ 121 – 499 คน) - ขนาดใหญ่ (จำนวนนักเรียนตั้งแต่ 500 คนขึ้นไป)	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้	

ตอนที่ 2 การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

คำชี้แจง ของผู้ตอบแบบสอบถาม : ข้อความต่อไปนี้เป็นข้อความเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องคำตอบที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน แต่ละข้อมีเกณฑ์ในการพิจารณา ดังนี้

- 5 หมายถึง การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความคำถาม	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ			รวม (\bar{X})	ค่า IOC	สรุปผล	ข้อเสนอแนะ
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3				
การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล								
1.	สถานศึกษามีการวางแผนการดำเนินงาน จัดทำคู่มือและจัดอบรมให้ความรู้ครูเกี่ยวกับการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียนรายบุคคล	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้	
2.	สถานศึกษามีการเก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลด้วยวิธีที่หลากหลาย	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้	
3.	สถานศึกษามีการส่งเสริมการใช้แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน (SDQ) เพื่อวิเคราะห์นักเรียนเป็นรายบุคคล	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้	
4.	สถานศึกษามีการส่งเสริมให้ครูประจำชั้นออกเยี่ยมบ้าน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้	

ข้อ	ข้อความคำถาม	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ			รวม (\bar{X})	ค่า IOC	สรุปผล	ข้อเสนอแนะ
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3				
	เพื่อให้ได้ข้อมูลนักเรียนที่ครอบคลุมทุกด้านอย่างต่อเนื่อง							
5.	สถานศึกษามีการตรวจสอบข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลเป็นปัจจุบันและพร้อมนำไปใช้	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้	
6.	สถานศึกษามีการวิเคราะห์ข้อมูลนักเรียนรายบุคคลสรุปผลและจัดเก็บอย่างเป็นระบบ	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้	
การคัดกรองนักเรียน								
7.	สถานศึกษามีการจัดทำคู่มือร่วมกันของผู้รับผิดชอบ เพื่อกำหนดเกณฑ์การคัดกรองนักเรียนที่ชัดเจน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้	
8.	สถานศึกษามีการจัดประชุมเพื่ออบรมครูในการใช้เครื่องมือในการคัดกรองได้อย่างถูกต้อง	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้	
9.	สถานศึกษามีการกำหนดเกณฑ์ในการคัดกรองนักเรียน เพื่อคัดกรองนักเรียนเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา	0	+1	+1	2	0.67	ใช้ได้	

ข้อ	ข้อความคำถาม	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ			รวม (\bar{X})	ค่า IOC	สรุปผล	ข้อเสนอแนะ
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3				
10.	สถานศึกษามีการกำหนดให้ครูใช้เครื่องมือที่หลากหลายเพื่อคัดกรองนักเรียน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้	
11.	สถานศึกษามีการจัดทำเอกสารสารสนเทศที่ถูกต้องและเป็นระบบ	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้	
12.	สถานศึกษามีการคัดกรองนักเรียนอย่างครอบคลุมทั้งด้านร่างกาย สังคม อารมณ์ และสติปัญญา	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้	
13.	สถานศึกษามีระบบการรักษาความลับผลสรุปการคัดกรองนักเรียน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้	
การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน								
14.	สถานศึกษามีการกำหนดแนวทางการจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนา นักเรียนที่ครอบคลุมนักเรียนทุกกลุ่ม	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้	
15.	สถานศึกษามีการส่งเสริมสนับสนุนความสามารถพิเศษของนักเรียน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้	
16.	สถานศึกษามีการสำรวจความสนใจของนักเรียนและจัดกลุ่มตามความสนใจของนักเรียน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้	

ข้อ	ข้อความคำถาม	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ			รวม (\bar{X})	ค่า IOC	สรุปผล	ข้อเสนอแนะ
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3				
17.	สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนานักเรียนให้สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้	
18.	สถานศึกษามีการดำเนินงานการจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนานักเรียนอย่างต่อเนื่อง	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้	
19.	สถานศึกษามีการส่งเสริมให้นักเรียนสามารถพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพของตนเอง	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้	
การป้องกันและช่วยเหลือนักเรียน								
20.	สถานศึกษามีการดำเนินการป้องกันและช่วยเหลือนักเรียนอย่างทันการณ์	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้	
21.	สถานศึกษามีการจัดอบรมพัฒนาครูด้านการให้คำปรึกษา และการใช้หลักจิตวิทยาสำหรับผู้เรียน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้	
22.	สถานศึกษามีการอบรมให้ครูวิเคราะห์ปัญหาและสถานการณ์ของนักเรียนได้อย่างถูกต้องแท้จริง	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้	
23.	สถานศึกษาจัดระบบให้ครูสามารถให้คำปรึกษาเบื้องต้นแก่นักเรียนที่	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้	

ข้อ	ข้อความคำถาม	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ			รวม (\bar{X})	ค่า IOC	สรุปผล	ข้อเสนอแนะ
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3				
	ต้องการความช่วยเหลือได้ทันที							
24.	สถานศึกษามีการประสานความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับบ้านได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และต่อเนื่อง	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้	
25.	สถานศึกษามีระบบการให้ความช่วยเหลือดูแลนักเรียนกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหาอย่างใกล้ชิด	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้	
26.	สถานศึกษามีระบบการป้องกันและแก้ไขปัญหาได้สอดคล้องกับสภาพปัญหาของนักเรียน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้	
27.	สถานศึกษามีการจัดอบรมการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่คาดว่าจะเกิดขึ้นให้กับนักเรียน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้	
การส่งต่อนักเรียน								
28.	สถานศึกษามีการชี้แจงนักเรียนถึงความจำเป็นที่ต้องส่งนักเรียนไปสถานที่อื่น	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้	
29.	สถานศึกษามีการชี้แจงกับผู้ปกครองถึงประโยชน์ในการส่งต่อนักเรียนไปสถานที่อื่น	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้	

ข้อ	ข้อความคำถาม	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ			รวม (\bar{X})	ค่า IOC	สรุปผล	ข้อเสนอแนะ
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3				
30.	สถานศึกษามีการประสานงานการส่งต่อนักเรียนกับหน่วยงานด้านสาธารณสุขและเครือข่ายอื่นๆที่เกี่ยวข้องอย่างรวดเร็วทันเหตุการณ์	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้	
31.	สถานศึกษามีการดำเนินการส่งต่อนักเรียนที่มีปัญหาไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านอย่างรวดเร็วทันเหตุการณ์	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้	
32.	สถานศึกษามีแนวทางให้ความช่วยเหลือนักเรียนที่ถูกส่งต่ออย่างถูกต้อง ถูกวิธี และรวดเร็ว	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้	
33.	สถานศึกษามีการติดตามผลการช่วยเหลือนักเรียนจากผู้เชี่ยวชาญอย่างสม่ำเสมอ	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้	
34.	สถานศึกษามีการจัดทำสรุปบันทึกผลการช่วยเหลือการส่งต่อนักเรียนทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาไว้เป็นหลักฐานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้	

ภาคผนวก จ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรม SPSS

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.972	36

Descriptives

		N	Mean	Std. Deviation	Std. Error	95% Confidence Interval for Mean		Minimum	Maximum
						Lower Bound	Upper Bound		
suma	1	177	4.0669	.54014	.04060	3.9867	4.1470	3.00	5.00
	2	106	4.1840	.44301	.04303	4.0986	4.2693	3.50	5.00
	3	8	3.9792	.05893	.02083	3.9299	4.0284	3.83	4.00
	Total	291	4.1071	.50180	.02942	4.0492	4.1650	3.00	5.00
sumb	1	177	3.8458	.47635	.03580	3.7752	3.9165	2.86	5.00
	2	106	4.2291	.46644	.04530	4.1393	4.3189	3.43	5.00
	3	8	3.2857	.00000	.00000	3.2857	3.2857	3.29	3.29
	Total	291	3.9701	.51318	.03008	3.9108	4.0293	2.86	5.00
sumc	1	177	4.1469	.62418	.04692	4.0543	4.2395	3.00	5.00
	2	106	4.1258	.39495	.03836	4.0497	4.2018	3.50	5.00
	3	8	3.1667	.00000	.00000	3.1667	3.1667	3.17	3.17
	Total	291	4.1123	.56426	.03308	4.0472	4.1774	3.00	5.00
sumd	1	177	4.0092	.57669	.04335	3.9236	4.0947	3.00	5.00
	2	106	4.2889	.45525	.04422	4.2012	4.3766	3.25	5.00
	3	8	2.2500	.00000	.00000	2.2500	2.2500	2.25	2.25
	Total	291	4.0627	.62287	.03651	3.9908	4.1346	2.25	5.00
sume	1	177	4.0006	.56177	.04223	3.9173	4.0840	3.00	5.00
	2	106	4.2002	.53943	.05239	4.0963	4.3041	2.89	5.00
	3	8	2.2222	.00000	.00000	2.2222	2.2222	2.22	2.22
	Total	291	4.0244	.63097	.03699	3.9516	4.0972	2.22	5.00

ANOVA

		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
suma	Between Groups	1.044	2	.522	2.088	.126
	Within Groups	71.979	288	.250		
	Total	73.023	290			
sumb	Between Groups	13.591	2	6.796	31.174	<.001
	Within Groups	62.781	288	.218		
	Total	76.372	290			
sumc	Between Groups	7.385	2	3.692	12.518	<.001
	Within Groups	84.948	288	.295		
	Total	92.333	290			
sumd	Between Groups	32.218	2	16.109	57.781	<.001
	Within Groups	80.293	288	.279		
	Total	112.512	290			
sume	Between Groups	29.359	2	14.680	49.104	<.001
	Within Groups	86.097	288	.299		
	Total	115.456	290			

ANOVA Effect Sizes^{a,b}

		Point Estimate	95% Confidence Interval	
			Lower	Upper
suma	Eta-squared	.014	.000	.048
	Epsilon-squared	.007	-.007	.041
	Omega-squared Fixed-effect	.007	-.007	.041
	Omega-squared Random-effect	.004	-.003	.021
sumb	Eta-squared	.178	.102	.252
	Epsilon-squared	.172	.096	.247
	Omega-squared Fixed-effect	.172	.096	.246
	Omega-squared Random-effect	.094	.050	.140
sumc	Eta-squared	.080	.027	.141
	Epsilon-squared	.074	.021	.135
	Omega-squared Fixed-effect	.073	.021	.135
	Omega-squared Random-effect	.038	.010	.072
sumd	Eta-squared	.286	.200	.362
	Epsilon-squared	.281	.195	.357
	Omega-squared Fixed-effect	.281	.194	.357
	Omega-squared Random-effect	.163	.108	.217
sume	Eta-squared	.254	.170	.330
	Epsilon-squared	.249	.164	.326
	Omega-squared Fixed-effect	.248	.164	.325
	Omega-squared Random-effect	.142	.089	.194

a. Eta-squared and Epsilon-squared are estimated based on the fixed-effect model.

b. Negative but less biased estimates are retained, not rounded to zero.

Multiple Comparisons

LSD

Dependent Variable	(I) 6. ขนาดสถานศึกษา	(J) 6. ขนาดสถานศึกษา	Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.	95% Confidence Interval	
						Lower Bound	Upper Bound
suma	1	2	-.11711	.06140	.057	-.2380	.0037
		3	.08769	.18070	.628	-.2680	.4434
	2	1	.11711	.06140	.057	-.0037	.2380
		3	.20480	.18330	.265	-.1560	.5656
	3	1	-.08769	.18070	.628	-.4434	.2680
		2	-.20480	.18330	.265	-.5656	.1560
sumb	1	2	-.38327*	.05734	<.001	-.4961	-.2704
		3	.56013*	.16876	.001	.2280	.8923
	2	1	.38327*	.05734	<.001	.2704	.4961
		3	.94340*	.17119	<.001	.6065	1.2803
	3	1	-.56013*	.16876	.001	-.8923	-.2280
		2	-.94340*	.17119	<.001	-1.2803	-.6065
sumc	1	2	.02111	.06670	.752	-.1102	.1524
		3	.98023*	.19631	<.001	.5938	1.3666
	2	1	-.02111	.06670	.752	-.1524	.1102
		3	.95912*	.19913	<.001	.5672	1.3511
	3	1	-.98023*	.19631	<.001	-1.3666	-.5938
		2	-.95912*	.19913	<.001	-1.3511	-.5672
sumd	1	2	-.27973*	.06485	<.001	-.4074	-.1521
		3	1.75918*	.19085	<.001	1.3835	2.1348
	2	1	.27973*	.06485	<.001	.1521	.4074
		3	2.03892*	.19360	<.001	1.6579	2.4200
	3	1	-1.75918*	.19085	<.001	-2.1348	-1.3835
		2	-2.03892*	.19360	<.001	-2.4200	-1.6579
sume	1	2	-.19958*	.06715	.003	-.3318	-.0674
		3	1.77841*	.19763	<.001	1.3894	2.1674
	2	1	.19958*	.06715	.003	.0674	.3318
		3	1.97799*	.20047	<.001	1.5834	2.3726
	3	1	-1.77841*	.19763	<.001	-2.1674	-1.3894
		2	-1.97799*	.20047	<.001	-2.3726	-1.5834

*. The mean difference is significant at the 0.05 level.

This is Mendeley biography

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อสกุล	นางสาวอาชู วิเศษณ์ศิริ
วัน เดือน ปี เกิด	15 สิงหาคม 2534
สถานที่เกิด	อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน จังหวัดแม่ฮ่องสอน
ที่อยู่ปัจจุบัน	เลขที่ 72/2 หมู่ 3 ตำบลห้วยผา อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน จังหวัดแม่ฮ่องสอน 58000
ประวัติการศึกษา	ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต วิชาเอกคณิตศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ปี พ.ศ. 2559
ประวัติการทำงาน	ปี พ.ศ. 2559 เป็นบาริสต้า สตาร์บัคสาขาอโถ่มอลลง ปทุมธานี ปี พ.ศ. 2560 เป็นครูผู้สอน โรงเรียนชลประทานวิทยา จังหวัดนนทบุรี ปี พ.ศ.2560-2564 ข้าราชการครู โรงเรียนอนุบาลวัดบางนางบุญ จังหวัดปทุมธานี ปี พ.ศ. 2565-ปัจจุบัน ข้าราชการครู โรงเรียนบ้านห้วยมะเขือส้ม จังหวัดแม่ฮ่องสอน

